# HANDEL W WIELKOPOLSCE

## w 1937/38 r.



LIPIEC 1938

WIELKOPOLSKI ZWIĄZEK CHRZEŚCIJAŃSKICH ZRZESZEŃ KUPIECKICH W POZNANIU

# HANDEL W WIELKOPOLSCE

## w 1937/38 r.

L I P I E C 1 9 3 8

WIELKOPOLSKI ZWIĄZEK CHRZEŚCIJAŃSKICH
ZRZESZEŃ KUPIECKICH W POZNANIU

Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o. w Poznaniu

# T r e ś ć:


Strona

1. Słowo wstępne — Prezes Franciszek Woźniak . . . . . . . . 5
2. Sprawozdanie Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich za rok 1937/38. . . . . . . . . . . . . . . 7
3. Sprawozdanie z Wiosennego Zjazdu Delegatów . . . . . . . . 37
4. Bilans . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . 43
5. Sprawozdania zrzeszeń, wchodzących w skład Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich . . . . . . . . 47
6. Spis organizacyj . . . . . . . . . . . . . . . . . . 107
7. Spis członków Zarządu . . . . . . . . . . . . . . . . 110



**Nakł.: Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu**

# Przemówienie Prezesa Franc. Woźniaka na Zjeździe Delegatów

*Za chwilę usłyszycie Panowie sprawozdanie z działalności naszej za rok 1937/38. Jak się Panowie przekonacie w roku sprawozdawczym położyliśmy główny nacisk w pracach naszych na zagadnienie organizacyjne, dążąc w nich do tego, by rozszerzyć tę wielką zorganizowaną rodzinę wielkopolskiego kupiectwa i dążyć do tego, iżby poprawić warunki i atmosferę, w jakiej toczyć się muszą i odbywają się prace Związku, w podległych mu organizacjach kupieckich i u członków tychże organizacji.*

*Na tym miejscu mogę stwierdzić, że wysiłki i trud, położony w tej dziedzinie tak przez władze Związku, jak i przez władze naszych organizacji, dały już widome rezultaty, za co składam serdeczne dzięki tym wszystkim. którzy do wysiłków tych przyłożyli rękę i wysilili swoje umysły. Wzrosła bowiem ilość organizacji, wzrosła także znacznie ilość członków w naszych organizacjach, a co ważniejsze pogłębiła się i rozszerzyła się praca w poszczególnych naszych organizacjach.*

*Tym niemniej twierdzić mogę, że na odcinku organizacyjnym nie dzieje się jeszcze tak, jakby to sobie życzyć należało. Proszę bowiem zważyć, że mimo tych trudów mamy obecnie zaledwie $^1/_3$ zorganizowanych chrześcijańskich placówek handlowych, $^2/_3$ niestety stoi jeszcze zdala od organizacji kupieckich, zdala od tych zagadnień, jakie podejmujemy dla dobra całego wielkopolskiego kupiectwa. Nie powinno to nas jednak zrażać, a przeciwnie zachęcać i zapewnić Panów mogę. że dla Związku będzie to zachęceniem do ukształtowania wysiłków, tak, abyśmy mogli poszczycić się tym, że kupiectwo wielkopolskie zorganizowane jest bez reszty.*

*Mniemam, że społeczność kupiecka Wielkopolski na tyle dojrzała i posiada tyle wyrobienia, że do ideału tego dojdzie bez wprowadzenia przymusu, lecz ideał ten osiągniemy na drodze dobrowolności jak to przystoi światłym i świadomym swoich zadań obywatelom. Przekonany jestem, że za przymus wystarczy tu dobra wola i zrozumienie oraz rezultaty pracy, jakimi w przyszłości legitymować się będzie mógł Związek.*

*Rzeczywiście prace organizacyjne pochłonęły w tym roku sprawozdawczym znaczną ilość czasu i wysiłku. Mimo to jednak znaleźliśmy i niezbędny czas i niezbędną energię na to, aby wypełnić te zadania w granicach naturalnie posiadanych przez nas środków, które nazwałbym obroną interesów gospodarczych zorganizowanego kupiectwa wielkopolskiego. Obrona ta nie ograniczała się tylko do spraw, wypływających z codziennych trudów w naszych placówkach handlowych, ale obrona ta rozciągała się także na*

*problemy o znaczeniu ogólnym, na problemy, których pomyślne załatwienie pozostawi trwałe ślady na lata całe. A z tego miejsca chciałbym wszystkich Panów przestrzec, że dla gospodarstwa wielkopolskiego zbliżają się ciężkie chwile. Powolne lecz nieustanne obniżanie poziomu gospodarstwa wielkopolskiego nie zostało przerwane i niestety nie mogę wobec Panów wyrazić nadziei, by w najbliższym czasie zjawisko to doznało zahamowania. Toteż jeżeli zainteresowań swoich nie będziemy zamykali w granicach naszych indywidualnych placówek gospodarczych, lecz jeżeli zainteresowania te będziemy również rozszerzali na całe nasze gospodarstwo wielkopolskie, to zdać sobie musimy sprawę, że w najbliższych latach będzie nas czekał wielki wysiłek, konsekwentny wysiłek, zmierzający nie tylko ku zahamowaniu naszego upadku gospodarczego, ale zmierzający przede wszystkim do podnoszenia naszego poziomu gospodarczego. A tradycje w tym względzie mamy doskonałe. Pamiętajmy bowiem o tym co ojcowie nasi zrobili na polu gospodarczym w czasach daleko cięższych, bo pod knutem wrogich nam zaborców.*

*Przepojony tymi troskami gorąco apeluję do tych wszystkich kupców wielkopolskich, którzy dotychczas z tych czy z innych względów nie chcieli doceniać wagi organizacji zawodowej, jaką my reprezentujemy, aby garnęli się do szeregów zorganizowanego kupiectwa, byśmy w najbliższym czasie reprezentować mogli masy całe, byśmy mogli przemawiać naprawdę w imieniu wszystkich kupców wielkopolskich. Apeluję, aby nikt z prawdziwego kupiectwa nie uchylał się od ponoszenia ciężarów, jakie z sobą musi nieść wytrwała obrona handlu wielkopolskiego.*

*Apeluję dalej do zorganizowanych już kolegów, by wzięli żywszy i znaczniejszy udział w pracach naszych organizacji. Naprawdę nie jest zadowalające, jeżeli cała działalność naszych organizacji stoi i rozwija się trudem jednostek. Rozumiem, że będą zawsze jednostki, które rozwijają się z racji swojej energii i swojej zdolności. Jednostki te jednak powinny czuć oparcie swojej inicjatywy w życzliwej współpracy wszystkich zorganizowanych kolegów. Wtedy bowiem wysiłki te będą wysiłkiem zbiorowym i odpowiednio do wielkości tych wysiłków zbiorowych przyniosą owoce.*

*Kończę przemówienie moje stwierdzeniem, że w przyszłym roku praca Związku będzie się odbywała pod hasłem zdobycia mas kupiectwa wielkopolskiego dla zbiorowych wysiłków naszego handlu i do pogłębienia i upowszechnienia prac w naszych organizacjach. Miejmy nadzieję, że jeżeli hasło to zostanie zrealizowane — w co głęboko wierzę — to w przyszłym roku będziemy mogli Panom przedstawić rezultaty znacznie większe od dotychczas, rezultaty, które będą się wyrażały wzmocnieniem i podniesieniem naszego handlu wielkopolskiego, a co za tym idzie naszych sił gospodarczych.*

# Sprawozdanie Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu

**za okres 1937/38.**

Sytuacja handlu w Wielkopolsce na ogół nie odbiegała w roku 1937 od sytuacji z roku poprzedniego, to znaczy, że ożywienie gospodarcze, które dało się skonstatować w Polsce od końca 1935 roku wywierało głównie swój zbawienny wpływ na położenie gospodarcze innych dzielnic, ostatnio, zwłaszcza zaś terenów objętych Centralnym Okręgiem Przemysłowym, omijając jak dotąd nasze województwo.

Zjawisko to jest w zupełności wytłumaczalne, jeżeli się zważy, że inwestycje, które są niewątpliwie jednym z głównych motorów ożywienia gospodarczego są inwestycjami o charakterze przede wszystkim publicznym, a dalej, jeżeli się zważy, że prawie jedynym dysponentem wolnych kapitałów jest państwo. Państwo zaś dąży konsekwentnie do zrealizowania swego planu gospodarczego, dąży do możliwie szybkiego utworzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego i do gospodarczego podniesienia kresów wschodnich. Nie mając bynajmniej zamiaru i zdając sobie sprawę, że nie posiadam żadnego tytułu do merytorycznej oceny tych zamierzeń, pragnę tylko wskazać, że przynajmniej w najbliższych latach nie tylko nie ma widoków na to, aby przerwane zostało wyciąganie kapitałów z Wielkopolski, lecz przeciwnie należy się liczyć z tym, że alimentacja terenów objętych planem gospodarczym państwa przez województwa zachodnie, a więc m. in. i Wielkopolskę, będzie się nadal odbywała. Na korzyści zaś gospodarcze, które będą wypływały z przebudowy struktury gospodarstwa narodowego będziemy musieli czekać przynajmniej parę lat, przy czym moim zadaniem korzyści te nie są jeszcze dla Wielkopolski pewnikiem. Kiedy o tych rzeczach mówię, to nie z defetystycznych pobudek, a tylko dla tego, iżbyśmy zdali sobie dokładnie sprawę jak wyglądają horoskopy dla gospodarstwa społecznego Wielkopolski, a co za tym idzie dla handlu wielkopolskiego. A dalej zaś przejęci tą świadomością wespół z innymi czynnikami życia gospodarczego Wielkopolski pracowali nad realnymi sposobami aktywizacji naszego gospodarstwa wielkopolskiego, nad podniesieniem u nas dochodu społecznego i to przede wszystkim drogą wytrwałych i świadomych wysiłków naszych sfer gospodarczych, a mniej licząc na utworzenie korzystnych warunków przez nasze czynniki rządowe, drogą wprowadzenia odpowiedniej polityki gospodarczej, które — jak już mówiłem — opieką otaczają raczej województwa wschodnie i centralny okręg przemysłowy. Nie znaczy to bynajmniej, że Związek, a zapewne i inne organizacje gospodarcze, miałyby zre-

zygnować z starań o słuszną opiekę ekonomiczną Rządu nad naszym województwem. Opieka ta przyjdzie tym pewniej, im większe będą wysiłki własne.

W każdym razie faktem jest, że z tych czy innych przyczyn obniża się u nas dochód społeczny na głowę mieszkańca, maleje siła kupna w naszym społeczeństwie, co w logicznej konsekwencji przyczynia się do pogorszenia sytuacji w handlu wielkopolskim. Zjawisko to dało się zaobserwować w roku sprawozdawczym wyraźnie i jeżeli nawet w niektórych branżach np. spożywczo - kolonialnej, można było zaobserwować zwiększenie się obrotów w przedsiębiorstwach, to zwiększenie to nie szło w parze z powiększeniem się rentowności w danej gałęzi handlu, a wprost przeciwnie przy zamknięciu roku gospodarczego okazało się, że rentowność przedsiębiorstw w stosunku do 1936 roku znacznie zmalała.

Na tych kilku uwagach, które niejako mają być przypomnieniem naszej sytuacji, kończę wstęp i przystępuję do sprawozdania z naszej działalności za rok 1937/38.

## I. ŻYCIE ORGANIZACYJNE.

### A. Wewnętrzne.

### Władze Związku.

a) **Zarząd.** W roku sprawozdawczym do Zarządu wchodzili następujący pp.: Franciszek Woźniak, prezes; Leon Chudziński, Wiktor Gładysz, dyr. Marcin Nowak, Jan Borys, Walenty Lisiewicz, Mieczysław Malinowski, Stefan Kałamajski, Bronisław Klausius, Stefan Witkowski, dyr. Roman Leitgeber, dyr. Józef Zajączkowski, dr Edmund Piechocki, Stanisław Barełkowski, Zygmunt Pelec, Brunon Haławski, Adam Misiak, Stefan Knast, Zygmunt Migdałek i Dezydery Splitt.

b) **Prezydium.** W skład Prezydium związkowego wchodzili pp. Franciszek Woźniak, prezes, Leon Chudziński, Wiktor Gładysz, dyr. Marcin Nowak — wiceprezesowie, Jan Borys, sekretarz, Walenty Lisiewicz, zast. sekretarza i Mieczysław Malinowski, skarbnik.

W tym też roku jaśniej sprecyzowano zadania Prezydium związkowego. Ustalono mianowicie, iż do zadań Prezydium, prócz przygotowania spraw związanych z kasowością Związku, będzie należało również przygotowywanie materiałów dla zarządu związkowego. W ten sposób uzyska

się większe usprawnienie i większą szybkość w pracach Zarządu. W roku sprawozdawczym odbyło się 10 zebrań Zarządu, oraz 15 zebrań Prezydium. Mając stale na oku usprawnienie prac w samym łonie Zarządu dokonano również podziału decernatów pomiędzy poszczególnych członków Zarządu.

Niezależnie od tego dla wykonania i przygotowania specjalnych zagadnień w roku sprawozdawczym funkcjonowało 7 Komisyj i to następujących: 1) Komisja dla wyboru kandydata na prezesa, 2) Komisja Regulaminowa, 3) Komisja Opiniodawcza, 4) Komisja Organizacyjna, 5) Komisja Unarodowienia Handlu, 6) Stała Komisja Branży Włókienniczo - Konfekcyjnej, 7) Komisja Redakcyjna Historii „Domu Kupiectwa Polskiego". Prace wykonywane przez te komisje, były później przedkładane Zarządowi Związku, który materiały te odpowiednio wykorzystywał.

**Struktura organizacyjna.** W tegorocznych pracach z jednej strony położono specjalny nacisk na to, iżby rozszerzyć sieć zrzeszeń ogólnokupieckich na te miejscowości, gdzie dotąd kupiectwo nie było zorganizowane, z drugiej zaś strony dążono także do tego, aby wszystkim członkom zrzeszeń ogólnobranżowych zapewnić także obronę interesów specjalnych. W tym celu przyjęto stałe zasady, jakie mają w przyszłości obowiązywać w organizowaniu życia branżowego. Dla branż liczniejszych będzie się tworzyło w poszczególnych organizacjach związkowych sekcje względnie referaty z tym, że przy Związku powstaną stałe komisje branżowe. Jedynie dla branż o mniejszej ilości członków i o znaczniejszej grupie interesów specjalnych będzie się tworzyło samodzielne zrzeszenia branżowe.

Praca organizacyjna, która poszła po tych liniach przyniosła odpowiednie rezultaty. I tak w tym roku powstały nowe zrzeszenia ogólnokupieckie w następujących 7-miu miejscowościach: Trzemesznie, Jarocinie, Żninie wraz z oddziałami, Mogilnie, Chodzieży wraz z oddziałami, Nowym Tomyślu i Buku. Zrzeszenie zaś Kupców w Rawiczu reaktywowało swoją współpracę ze Związkiem, wykazując w pierwszych miesiącach dużą dynamikę. Obecnie więc zrzeszeń ogólnobranżowych liczy Związek 36.

Dalej zgodnie z założeniami zorganizowano w tym roku branżę włókienniczo - konfekcyjną na zasadzie sekcji i referatów branżowych w poszczególnych zrzeszeniach ogólnokupieckich. Poza tym do Związku przystąpiło jedno samodzielne zrzeszenie branżowe, a mianowicie Zrzeszenie Kupców Branży Mechanicznej oraz wznowiło swoją działalność Zrzeszenie Chrześcijańskich Kupców Papierniczych, tak, iż samodzielnych zrzeszeń branżowych liczymy obecnie 18. Prowadzimy pertraktacje z dwoma zrzeszeniami branżowymi, które niewątpliwie w tym roku przystąpią do Związku.

W roku tym uporządkowano także stronę finansową Związku. Opierając się bowiem na uchwałach Jesiennych Zjazdów Delegatów przyjęto jednolity system składkowania dla wszystkich organizacyj, który stwarza pewne ulgi dla nich, zwłaszcza zaś dla tych, które powiększą się liczebnie. Również postąpiło uporządkowanie wewnętrznych stosunków pomiędzy Związkiem a organizacjami i to głównie przez opracowanie regulaminów dla biura związkowego, zrzeszeń związkowych, stałej komisji włókienniczo - konfekcyjnej oraz regulaminów wzorowych dla sekcji i oddziałów zrzeszeń ogólnokupieckich.

Do nowych wytycznych, jakimi się w pracach swoich kieruje Związek dostosowano również biuro związkowe, dążąc do tego, by aparat wykonawczy był odpowiednio dopasowany do zadań jakie na niego nakładają władze związkowe. W tym celu dokonano podziału pracy pomiędzy pracowników biura, dokonano dalej pewnych zmian personalnych, dążąc do tego, aby w biurze pracowały siły odpowiednio przygotowane i znające dokładnie powierzone im działy. O rezultacie tej reorganizacji biura niech świadczy wzrost korespondencji. Kiedy więc w roku 1936 załatwionej korespondencji było 13.877, to w roku 1937 było jej 16.194, a w pierwszym kwartale obecnego roku 8.004.

Położono także większy nacisk na to, iżby pogłębić i zacieśnić codzienny kontakt Związku z zrzeszeniami, a nawet z członkami poszczególnych naszych organizacji. Wzrosła więc przede wszystkim liczba wyjazdów na prowincję, których w tym roku było 54, kiedy w roku 1936 było ich 29. Powiększyła się i liczba komunikatów i okólników, których w tym roku wysłano razem 39, wobec 32 wysłanych w roku poprzednim. Kontakt zaś z członkami poszczególnych zrzeszeń, Związek utrzymuje głównie przez organ związkowy „Kupiec — Świat Kupiecki", którego abonament wzrósł znacznie, bo o 596 egzemplarzy w 1937 r.

**Organ związkowy.** Wychodząc z założenia, że organ związkowy wypełni wtedy zadania, jakie na niego nałożono, kiedy będzie postawiony na odpowiednim poziomie, a treść jego będzie odpowiadała potrzebom całego zorganizowanego kupiectwa, przeprowa-

dzono rozmowy i konferencje z wydawnictwem, ustalając następujące zasady: Organ związkowy będzie podzielony zasadniczo na 4 działy:

1. dział ogólny, zawierający artykuły z dziedziny handlu o zasadniczym znaczeniu,
2. dział wiadomości zawodowych, zawierający artykuły i notatki z dziedziny sprzedażoznawstwa, reklamy, psychologii klientów itp.,
3. dział informacyjny, zawierający informacje z dziedziny podatkowej, socjalnej, handlu zagranicznego, ustawodawstwa gospodarczego itp.,
4. dział organizacyjny, zawierający wiadomości z życia organizacyjnego Związku i poszczególnych zrzeszeń.

**Poradnictwo.** Mając na oku potrzeby poszczególnych członków naszych organizacji, Związek w tym roku rozbudował dział poradnictwa prawnego, uzyskując w tym celu stałą współpracę syndyka, który poza prowadzeniem dziedziny prawnej Związku udziela codziennie porad prawnych członkom zrzeszeń i to tak ustnie, jak i na drodze korespondencyjnej. Jesteśmy również w fazie rozbudowy działu poradnictwa z dziedziny zagadnień podatkowych i socjalnych, który w tym roku powinien doznać dalszego rozszerzenia zwłaszcza przy pisaniu podań.

**Dom Kupiectwa Polskiego.** Ubiegły rok sprawozdawczy był pierwszym rokiem, w którym Związek gospodarzył bezpośrednio w „Domu Kupiectwa Polskiego", obecnie już wolnym od obciążeń hipotecznych. Dla utrwalenia wysiłków zorganizowanego kupiectwa, które w rezultacie dały siedzibę Związkowi, przystąpiono do napisania historii powstania „Domu Kupiectwa Polskiego". Praca ta obecnie spoczywa w Komisji Redakcyjnej Historii „Domu Kupiectwa Polskiego" i należy się liczyć z tym, iż w najbliższym czasie będzie już wykończona. Ze względu na to, że pomieszczenia „Domu Kupiectwa Polskiego" okazują się w wielu wypadkach zbyt ciasne, rozważa się nad projektem budowy nowego domu kupiectwa polskiego, który byłby znacznie większy i miałby poza niezbędnymi ubikacjami potrzebnymi dla Związku, także mieszkania czynszowe. W ten sposób zapewniłoby się Związkowi pewne stałe dochody z nieruchomości.

Życie towarzyskie w „Domu Kupiectwa Polskiego" tętniło w roku sprawozdawczym również z większym ożywieniem, czego dowodem 15 wieczorków, urządzonych przez poznańskie organizacje kupieckie.

## B. Zjazdy.

Niewątpliwym znamieniem większego ożywienia życia organizacyjnego Związku są zjazdy, organizowane w roku sprawozdawczym, a których było 4.

1. Pierwszy Wszechpolski Zjazd Chrześcijańskich Hurtowników Kolonialnych, który się odbył dnia 4 i 5 maja 1937 roku w Poznaniu. W Zjeździe tym wzięło udział 100 delegatów z całej Polski m. in. byli także delegaci z Wilna, Krakowa, Lwowa, Warszawy, Bydgoszczy itd. Ogółem reprezentowanych było 25 większych miast polskich.

Na Zjeździe tym wygłoszono następujące referaty: dyr. Brunon Sikorski na temat „Handel hurtowy w Polsce", Kwasiebiorski z Warszawy na temat „Reglamentacja importu i jej wpływ na stan handlu kolonialnego",

---

mgr. Kluczyński z Poznania na temat „Artykuły znakowe i scaleniowe w hurtowym handlu kolonialnym". Zjazd ten zapoczątkował stałe kontakty pomiędzy kupiectwem hurtowym spożywczo - kolonialnym w zagadnieniach mających znaczenie dla całej Polski.

2. Zjazd Kupiectwa Chrześcijańskiego Branży Kolonialno - Spożywczej z Wielkopolski, który się odbył dnia 24 października 1937 roku w Poznaniu. Na Zjeździe tym, w którym wzięło udział przeszło 300 kupców z Wielkopolski, byli reprezentowani także kupcy krakowscy, lwowscy, warszawscy i inni.

Wygłoszono następujące referaty: Stanisław Trybulski z Poznania „Stosunek władz administracyjnych do handlu spożywczo - kolonialnego", Piotr Michałowicz z Poznania „Ceny artykułów monopolowych i skartelizowanych w handlu spożywczo - kolonialnym", Stanisław Barełkowski z Poznania „Zyski w handlu artykułami markowymi". Rezultatem tego Zjazdu było uchwalenie całego szeregu rezolucji z dziedziny handlu spożywczo - kolonialnego oraz wyłonienie Stałego Komitetu Wykonawczego. Dzięki staraniom tak tego Komitetu, jak i Związku szereg postulatów uchwalonych na Zjeździe zostało już wykonanych.

3. Zjazd Delegatów kupiectwa ziemi kaliskiej z udziałem delegatów Wlkp. Związku z p. Prezesem Woźniakiem na czele, który się odbył w dniu 23 stycznia 1938 roku w Kaliszu.

Na Zjeździe tym wygłoszono następujące referaty: mgr. Kluczyński z Poznania „Struktura organizacyjna Związku oraz strona formalna zgłoszenia organizacji kupieckich ziemi kaliskiej do Związku", dr Taylor z Po-

znania „Nowe obciążenia podatkowe, obowiązujące na terenie wojew. poznańskiego, a nie obowiązujące powiatów wojew. łódzkiego".

Celem tegoż Zjazdu było zapoczątkowanie prac pomiędzy Związkiem, a pomiędzy organizacjami kupieckimi na terenie tych powiatów, które z dniem 1 kwietnia 1938 r. zostały przyłączone do wojew. poznańskiego. Obecnie prace nad przystąpieniem tych organizacji do Związku wkroczyły w finałową fazę.

4. Zjazd zorganizowanego kupiectwa branży włókienniczo-konfekcyjnej, odbyty w dniu 20 lutego 1938 r. w Poznaniu.

Na Zjeździe tym wygłoszono następujące referaty: mgr. Kluczyński „Możliwość wprowadzenia stałych cen", mgr. Gluck „Uregulowanie wysprzedaży (białe tygodnie itd.), mgr. Tadeusz Wiesiołowski „Kwestie, łączące się z unarodowieniem handlu i przemysłu". Rezultatem Zjazdu było powołanie do życia „Stałej Komisji Branży Włókienniczo - Konfekcyjnej pod przewodnictwem p. Prezesa Fr. Woźniaka, a której zadaniem będzie prowadzenie prac tej branży w skali wielkopolskiej.

### C. Naczelna Rada. Kongres. Bratnie organizacje.

**Naczelna Rada.** W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 zjazdy delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, poświęcone następującym głównym zagadnieniom:

1. w dniu 14 września 1937 roku: sprawom, związanym z organizacją ogólnopolskiego Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego w stolicy.

2. w dniu 12 grudnia 1937 roku: sprawom realizacji uchwał Ogólnopolskiego Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego.
3. w dniu 11 lutego 1938 roku: ustaleniu wytycznych w sprawie dwóch projektów podatkowych, nowelizacji ustawy o podatku obrotowym oraz o opłatach rejestracyjnych.
4. dnia 26 marca 1938 roku: zareferowaniu wyników prac na terenie ciał ustawodawczych oraz Kupieckiemu Instytutowi Wiedzy Zawodowej, o którym w innym miejscu.

We wszystkich tych zjazdach Związek brał udział przez swoich delegatów zwłaszcza przez prezesa Woźniaka, wnosząc do obrad wiele nowych materiałów, przy czym zdania delegatów były zawsze wysoko cenione.

Między innymi powołano do życia na terenie Naczelnej Rady Stałą Komisję Statutową, w skład której z ramienia Związku wszedł Prezes Woźniak. Komisja ta wypracowała dotąd projekty statutów dla powiatowych zrzeszeń kupieckich oraz dla wojew. związków terytorialnych, a w najbliższej przyszłości ma opracować nowy statut Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego.

Należy stwierdzić, że w tym roku prace Naczelnej Rady objęły daleko szerszy zakres i położono wiele wysiłków zwłaszcza ze strony prezesa Henryka Bruna, aby przeprowadzić skuteczną obronę interesów kupiectwa chrześcijańskiego, za co należą się im wyrazy uznania.

**Kongres.** W dniach od 13 do 15 listopada 1937 roku odbył się w Warszawie pierwszy Kongres Kupiectwa Chrześcijańskiego pod hasłem: „Do potęgi gospodarczej państwa przez umocnienie handlu polskiego". Pragnę na tym miejscu stwierdzić, że w krótkim stosunkowo okresie czasu, jaki nam dała Naczelna Rada do dyspozycji celem przygotowania do obrad kongresowych, uczyniliśmy wszystko, aby wystąpić na kongresie tak, jak to obowiązuje kupiectwo wielkopolskie. W tym celu odbyło się specjalne zebranie przedstawicieli wszystkich naszych organizacji, dla ustalenia naszego udziału w obradach kongresowych oraz ustalenia zagadnień, jakie przez naszych delegatów mają być poruszone. W ostatnim zaś tygodniu przed Kongresem odbyły się zebrania delegatów Związku na Kongres w trzech grupach, na których to zebraniach ustalono poprawki do przedłożonych rezolucji, dalej ustalono oficjalnych mówców do każdego referatu. Na samym Kongresie Związek miał 1 przewodniczącego komisji, oraz 1 przewodniczącego i wiceprzewodniczącego podkomisji. Członkowie Związku wygłosili dwa referaty i to prezes Izby Przemysłowo - Handlowej Stefan Kałamajski i wiceprezes Związku p. Leon Chudziński. W samych obradach Kongresu przemawiało 27 przedstawicieli Związku we wszystkich podkomisjach. Rezultatem tak czynnego udziału był szereg poprawek do rezolucji, wniesionych przez naszych przedstawicieli a przyjętych przez Kongres. Poprawki te swego czasu podaliśmy Panom w komunikacie do wiadomości, tak, że są one już Panom znane.

Celem przygotowania materiału do wykonania uchwał Kongresu jeden ze zjazdów delegatów Naczelnej Rady rozdzielił poszczególne referaty pomiędzy związki terytorialne i osoby z życia gospodarczego. Na 33 referaty o tematach ogólnych, naszemu związkowi przydzielono 5 referatów:

1. kredyt w sprzedaży ratalnej — prez. Fr. Woźniakowi,
2. problem dostaw — mgrowi Kołodziejowi,

Dobry towar i rzetelna obsługa
doprowadzą interes do rozkwitu!
Popularność —
wysoka jakość —
stała cena —
możliwość rychłego uzupełnienia
zapasów u hurtowników
to ułatwienie sprzedaży,
to możliwość szybkiego zwiększenia obrotów
to zapewnienie sobie stałego i godziwego zysku.

Atuty powyższe posiadają wyroby

# KNORR i MONDAMIN

które, dzięki wysokiej jakości, przystępnej cenie zdobyły szybko popularność wśród konsumentów.

Dlatego każdy dobry kupiec prowadzi wyroby

# KNORR i MONDAMIN

gdyż zdobywają mu zadowolonych i wiernych odbiorców, czyli bezprocentowy kapitał, na którym oparte jest każde dobrze prosperujące przedsiębiorstwo.

Popierając wyroby
„KNORR i MONDAMIN"
przyczynia się kupiec do rozwoju przemysłu krajowego, gdyż wyroby
„KNORR i MONDAMIN"
produkują wyłącznie polscy pracownicy z surowców krajowych, zaledwie 1% zużywanych surowców jest pochodzenia zagranicznego

3. kartele i etatyzm — mgrowi Kluczyńskiemu,
4. koncentracja kompetencji handlowych w Min. Przemysłu i Handlu — mgrowi Kołodziejowi.
5. unarodowienie handlu — Związkowi, który w tym celu wyłonił specjalną Komisję pod przewodnictwem członka Zarządu p. Klausiusa.

Na 23 referaty branżowe przydzielono Związkowi do opracowania 9 referatów.

Niezależnie od tego powołana została do życia Międzyministerialna Komisja do realizacji uchwał Kongresu, składająca się z przedstawicieli zainteresowanych ministerstw i Naczelnej Rady. Komisja ta odbyła dotychczas 9 posiedzeń, na których m. in. rozpatrywano takie sprawy, jak zagadnienie polityki osiedleńczej, ustalanie obrotów artykułami scalonymi, sprzedaż siewników po cenach ulgowych. Sprawy, które zostały zainicjowane przez Wlkp. Związek. Obecnie tak Komisja, jak Naczelna Rada i poszczególne Związki przystąpiły do systematycznego wykonywania uchwał Kongresu, kierując się hierarchią zagadnień.

**Bratnie organizacje.** W okresie sprawozdawczym byliśmy w stałym kontakcie z wszystkimi bratnimi organizacjami: Stowarzyszeniem Kupców Polskich w Warszawie, Związkiem Tow. Kupieckich na Pomorzu i Związkiem Towarzystw Kupieckich Woj. Śląskiego, Krakowską i Lwowską Kongregacją Kupiecką oraz mieliśmy pewien kontakt z Tow. Kupiecko - Rzemieślniczym z Czeskiego Cieszyna, któremu dopomogliśmy do organizowania tamtejszego polskiego życia gospodarczego.

Widzimy więc, iż rok ten był specjalnie bogaty w prace organizacyjne i miejmy nadzieję, że wynikiem tego będą trwałe rezultaty na przyszłość.

## II. SPRAWY GOSPODARCZE.

### A. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I URZĘDAMI GOSPODARCZYMI.

**Wielkopolska Rada Gospodarcza.** Dzięki inicjatywie naszego Wojewody Poznańskiego płk. Artura Maruszewskiego została powołana do życia Wielkopolska Rada Gospodarcza w kwietniu 1937 roku. Rada ta postawiła sobie jako pierwsze zadania trzy równoległe kierunki pracy: 1) zdefiniowanie palących potrzeb Wielkopolski, które wyrównałyby spustoszenia kryzysowe w dziedzinie urządzeń kapitałowych i usprawniły pełne wykorzystanie istniejącego aparatu wytwórczego, 2) określenie twórczej roli Wielkopolski w organiźmie gospodarczym całego kraju z uwzględnieniem kresowego położenia i specyficznych warunków wielkopolskich, 3) analizę warunków wielkopolskich w stosunku do Okręgu Przemysłowego, oraz sprostanie tym przeobrażeniom, jakie stąd dla Wielkopolski mogą wypłynąć. Związek w Radzie tej reprezentowany jest przez następujące osoby: w Prezydium przez prezesa Stefana Kałamajskiego, w Komitecie Ścisłym przez p. dr Waschko oraz mgra Józefa Kluczyńskiego, w Radzie przez prez. Fr. Woźniaka, Stanisława Szulca, K. Otmianowskiego, Stempniewicza, Niedbała i dr Skornego. Dotychczas Wielkopolska Rada Gospodarcza dokonała prac odnośnie swego pierwszego punktu programu, mianowicie opracowała potrzeby inwesty-

cyjne Wielkopolski. Na tym miejscu pragnę zaznaczyć, że jedno z najważniejszych wskazań Wielkopolskiej Rady Gospodarczej, a to budowa Kanału Warta—Gopło, będzie w tym roku zrealizowane.

**Izba Przemysłowo-Handlowa.** W tym roku współpraca pomiędzy Izbą Przemysłowo - Handlową a pomiędzy Związkiem doznała dalszego zacieśnienia i pogłębienia i to tak przez udział radców w posiedzeniach plenarnych i komisjach Izby, jaki i przez kontakt stały urzędników biura Związku z urzędnikami Izby Przemysłowo - Handlowej. Współpraca ta wyraża się nie tylko w opiniowaniu projektów dla Izby, ale także i w pewnej inicjatywie, podejmowanej zwłaszcza przez radców oraz w konkretnej współpracy nad załatwianiem rozmaitych spraw np. importowych itd.

Na przyszłość Związek dążyć będzie do tego, iżby radcowie sekcji handlowej utrzymywali większy kontakt z władzami Związku, tak, aby w razie omawiania spraw w Izbie, które poprzednio już były opracowane we władzach Związku nie było rozbieżności zdań pomiędzy reprezentantami władz związkowych, a poszczególnymi radcami sekcji handlowej.

**Inne.** W ramach normalnej działalności Związku układała się również współpraca pomiędzy urzędami a związkiem, a to od Starostwa Grodzkiego aż do Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwa Skarbu. I tak np. przez ministra Przemysłu i Handlu Romana przyjęta została delegacja Związku z prez. Woźniakiem na czele w sprawie ceny cukru, soli i udowadniania obrotów artykułami scalonymi.

## B. USTAWODAWSTWO GOSPODARCZE.

Związek brał żywy udział — o ile to tylko było możliwe — przy opracowywaniu projektów ustawodawstwa gospodarczego. Zrozumiałym jest, że praca ta głównie polegała na wyrażaniu opinii kupiectwa wielkopolskiego w sprawie odnośnych projektów ustawodawczych. I tak w omawianym okresie sprawozdawczym Związek zaopiniował:

1. projekt ustawy o prawie celnym,
2. projekt ustawy o spółkach udziałowych, zaznaczając, że instytucja ta jest bardzo potrzebna dla kupiectwa chrześcijańskiego,
3. projekt ustawy o prawie rejestrowym na maszynach, silnikach i pędniach zakładów rzemieślniczych,

4. projekt ustawy o nieuczciwej konkurencji,
5. projekt ustawy o zakazie dołączania dodatków towarowych i rabatów przy sprzedaży towarów, wnosząc tu szereg zasadniczych poprawek,
6. projekt rozporządzenia wykonawczego Min. Skarbu do ustawy o sprzedaży wyrobów P. M. T.,
7. projekt regulaminów publicznych składów wolnocłowych.

Zrozumiałym jest, że Związek z natury swojej działalności ma bardzo ograniczoną możność występowania z inicjatywą w dziedzinie ustawodawstwa gospodarczego. Tym niemniej w tym roku możemy zaznaczyć i taką inicjatywę. Przede wszystkim więc Związek wystąpił z inicjatywą zmiany okólnika, ustalającego sposób udowadniania obrotów artykułami scalonymi oraz z inicjatywą w dziedzinie ustawodawstwa, mającego na celu uregulowanie obrotu żywcem.

## C. IMPORT — EKSPORT.

W dziedzinie eksportu Związek nie miał okazji rozwinięcia żywszej działalności, co tłumaczy się tym, że sprawy eksportowe normalnie załatwiane są przez specjalne organizacje eksporterskie, tak, że członkowie nasi zajmujący się eksportem znajdowali obronę swoich interesów w organizacjach specjalnych. Natomiast Związek położył wiele wysiłków na to, aby skutecznie bronić interesów swoich członków na odcinku importu.

Przede wszystkim należy zaznaczyć, że w Regionalnym Komitecie Przewozowym jesteśmy reprezentowani dość silnie, mianowicie posiadamy dwóch członków Komitetu Przywozowego, oraz dwóch zastępców, tak, że w instytucji tej jesteśmy w stanie przeprowadzać słuszne postulaty kupiectwa zorganizowanego w tej dziedzinie. Z konkretnych spraw należy tu wymienić następujące zagadnienia, którymi się w ciągu roku zajmowaliśmy zagadnienie importu śledzi, zagadnienie powiększenia udziału Wielkopolski w imporcie części kołowców, zagadnienie importu tkanin angielskich itd. W związku z powyższymi pracami udzielaliśmy także porad i wyjaśnień w sprawach importowych oraz do pewnego stopnia trudniliśmy się pośrednictwem pomiędzy firmami eksportowymi, a importowymi, przekazując sprawy każdorazowo Zrzeszeniu Samodzielnych Przedstawicieli Handlowych.

## D. POCZTA, KOMUNIKACJA.

**Poczta.** Starania nasze o podwyższenie prowizji za sprzedaż znaczków i druków zostały uwieńczone pewnym skutkiem, gdyż prowizję tę podwyższono do 2%. Również zostały uwieńczone rezultatem starania o usprawnienie obsługi telefonicznej w okręgu ostrowskim, a które wszczęliśmy z inicjatywy Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w Ostrowie. Poza tym byliśmy z pocztą w stałym kontakcie w sprawach odnoszących się do obsługi pocztowej i telefonicznej.

**Kolej.** W roku sprawozdawczym podjęliśmy wysiłki o obniżenie taryf przewozowych na zboże i mąkę na krótkich odległościach od 30 do 100 km. Staraliśmy się o zniesienie żółtych listów przewozowych na okaziciela oraz o wznowienie Okręgowych Rad Komunikacyjnych. Jak dotąd jednak poczynania nasze w tych sprawach pozostały bez rezultatu. Natomiast pomyślnym skutkiem zostały uwieńczone nasze wysiłki, zmierzające do uregulowania podstawiania wagonów na Tamie Garbarskiej.

Od samego początku pojawienia się bonów kolejowych jako dodatków do towarów, wystąpiliśmy przeciwko nim, interweniując również w Naczelnej Radzie. Wysiłki nasze odniosły o tyle skutek, że także Związek Izb Przemysłowo - Handlowych podzielił nasze stanowisko i czyni odpowiednie kroki, aby bony kolejowe zostały zniesione. Fakt bowiem wprowadzenia bonów kolejowych jest conajmniej niewłaściwy, jeżeli się zważy, że zorganizowane kupiectwo od dłuższego już czasu podejmowało liczne kroki, aby wprowadzono zakaz dodawania dodatków towarowych przy sprzedaży towarów, uważając zjawisko to za jedną z form nieuczciwej konkurencji.

**Motoryzacja.** W tej dziedzinie wydaliśmy opinię odnośnie wskazówek udzielania koncesji na zarobkowy przewóz osób i towarów; opinię, wypowiadającą się przeciw urządzaniu kursów dla kierowców pojazdów mechanicznych przez organizacje społeczne; oraz opinię wypowiadającą się za wstrzymaniem wydawania nowych koncesji na taksówki, a wywarcie nacisku idącego w kierunku modernizacji taboru.

## E. MONOPOLE.

**Monopol tytoniowy.** Z dniem 1 marca 1938 r. wprowadzono nowy system sprzedaży wyrobów Polskiego Monopolu Tytoniowego, polegający na tym, iż prawo sprzedaży przysługuje tylko tym osobom, które z Dyrekcją P. M. T. zawarły specjalną umowę o prawo sprzedaży. Od chwili ogłoszenia ustawy, a następnie rozporządzenia wykonawczego o nowym systemie sprzedaży, tak za pośrednictwem Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa w Warszawie, jak i drogą własnych wysiłków na terenie naszego woj. zabiegaliśmy, aby w nowym systemie sprzedaży członkowie naszych organizacji byli należycie reprezentowani. W wyniku naszych starań większość zainteresowanych kupców zorganizowanych otrzymała możność sprzedaży wyrobów Polskiego Monopolu Tytoniowego. Akcja ta

nie została jeszcze ukończona i jest nadzieja, że wszyscy zorganizowani kupcy w tej sprawie zainteresowani będą przez Polski Monopol Tytoniowy uwzględnieni.

Mając jednak na uwadze, że omawiana reorganizacja w rezultacie spowodowała dalsze obniżenie zarobków na sprzedaży wyrobów tytoniowych wystąpiliśmy ostatnio tak na terenie Dyrekcji P. M. T. jak i na terenie Naczelnej Rady o rewizję rabatów, i to w tym kierunku, aby podwyższyć je na korzyść kupiectwa, a dalej, aby wszyscy zorganizowani kupcy zainteresowani wyrobami tytoniowymi mieli możność pełnej sprzedaży, a nie tylko sprzedaży gotowych wyrobów. Należy żywić i tu nadzieję, że akcja zostanie uwieńczona odpowiednim wynikiem.

**Monopol solny.** Na terenie Monopolu Solnego występowaliśmy przede wszystkim z żądaniem, aby:

1. był racjonalniejszy podział hurtowni solnych,
2. by hurtownie te były przede wszystkim w rękach kupieckich i
3. podwyższono rabaty dla kupiectwa na sól kuchenną.

Z wszystkich tych postulatów osiągnięto dotychczas trzecie: podwyższenie w minimalnym stopniu rabatu, gdyż o 1%.

W związku z tymi problemami stoi również zagadnienie cen cukru w sprzedaży detalicznej, które obecnie są tak niskie, iż zainteresowanemu kupiectwu nie przynoszą żadnych zysków. Celem podwyższenia tych cen czyniliśmy rozliczne starania i to tak na terenie woj. jak i na terenie Naczelnej Rady i odpowiednich ministerstw, zwłaszcza zaś Ministerstwa Skarbu. Dotąd w sprawie tej prócz zapewnień, że się zmieni na lepsze nie mogliśmy nic uzyskać. Zdaje się jednak, iż zagadnienie to weszło w fazę końcową i w najbliższym już czasie wiadomym będzie, czy postulaty kupiectwa będą uwzględnione, czy nie.

## F. JARMARKI, TARGI, DOMOKRĄŻSTWO I NIELEGALNY HANDEL.

**Jarmarki.** W roku sprawozdawczym Związek wypowiedział się raz jeszcze jasno, że uważa jarmarki za przestarzałą formę wymiany towarowej i należy dążyć, iżby w żadnym wypadku nie dopuścić do wznowienia względnie powiększenia ilości jarmarków kramnych w miejscowościach, które się o to starają, a przeciwnie, należy dążyć do tego, aby je znosić tam, gdzie się one jeszcze utrzymały. Dalej Związek wypowiedział się również jasno, że obroty na targach małych trzeba zacieśnić do tych artykułów, które przewidziane są w polskim prawie przemysło-

wym. W żadnym zaś wypadku nie można dopuścić do tego, by wachlarz towarów dopuszczony na targach został rozszerzony. Licencje udzielane na targi małe powinny być utrzymane tylko u tych, którzy mają już prawa nabyte, nie powinno zaś licencji tych udzielać się nowym kupcom targowym. Opinie powyższe zostały w całości przyjęte przez Komisję Polityki Gospodarczej w Izbie Przemysłowo - Handlowej i należy mniemać, że w takim też kierunku będzie Izba wszystkie wnioski z tej dziedziny opiniowała.

Wiele też czasu zaprzątało Związkowi zagadnienie domokrążstwa i nielegalnego handlu. Chociaż w roku sprawozdawczym utworzono lotną brygadę śledczą przy Izbie Skarbowej, która m. in. miała się zająć tępieniem nielegalnego handlu, to mimo to problem ten nie został rozwiązany i jak dotąd nielegalny handel jest stałą bolączką kupiectwa osiadłego. Warto na tym miejscu podjąć, że może w samym Poznaniu dzięki energicznej działalności naczelnika wydziału przemysłowo - handlowego w Magistracie p. K. Motylińskiego bolączka ta doznała znacznego ulżenia. Zdaje się, że dopiero wprowadzenie specjalnej policji komunalnej we wszystkich miastach bolączkę tę zdoła radykalniej załagodzić. Z taką już inicjatywą wystąpiło Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Ostrowie, a o ile mi wiadomo z podobnym zamiarem nosi się Magistrat m. Poznania. Warto też wspomnieć, że do rezolucji, uchwalonych na Kongresie Kupiectwa wnieśliśmy poprawkę, idącą w tym kierunku, ażeby na terenach, gdzie jest dostateczna ilość kupiectwa osiadłego wydano zakaz handlu domokrążnego. Uchwała ta dotąd jeszcze nie została zrealizowana, lecz nad jej wykonaniem będziemy w przyszłych naszych pracach czuwali.

## G. KREDYTY.

**Kredyt kupiecki.** W roku sprawozdawczym kontynuowaliśmy rozdział kredytów kupieckich, wywalczonych dla polskiego kupiectwa przez Naczelną Radę w Warszawie. Akcję rozdzielczą rozpoczęliśmy w październiku 1936 r.

Kwota globalna kredytu wynosiła w dniu 1 kwietnia 1938 roku 8.500.000,— zł, na którą składa się z 6.000.000,— zł z PKO. oraz 2.500.000,— zł z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Rok 1937 przyniósł w dziedzinie kredytu kupieckiego następujące zmiany:

a) podwyżkę globalnej sumy kredytu do 8.500.000,— zł z czego na Poznań przypada 550.000,— zł,
b) obniżkę stopy procentowej z 7 na 6 i 1/2%,
c) uproszczenie manipulacji.

W tymże roku sprawozdawczym uwzględnione zostało 181 wniosków na globalną sumę 365.500,— zł, przy czym granice wypożyczonych sum wahały się od 200,— zł do 15.000,— zł.

**Kredyt przesiedleńczy.** W tym roku także uruchomiono specjalny kredyt przesiedleńczy, przeznaczony dla kupców z Wielkopolski i Pomorza, którzy przesiedlają się do innych dzielnic, zwłaszcza do woj. wschodnich oraz południowych. Pożyczek z tego tytułu udziela się najwyżej do wysokości 4.000,— zł. Oprocentowanie wynosi 1% rocznie. Dotychczas rozdzieliliśmy 74 kupcom kredytu na sumę globalną 257.750,— zł. Na marginesie należy stwierdzić, że w stosunku do potrzeb kredytowych osiedleńców sumy dotąd na to przeznaczone

są stanowczo za małe, zwłaszcza kiedy się uprzytomni, jak wielką ilością taniego kredytu dysponuje kupiectwo żydowskie przez swoje bezprocentowe kasy. Jeżeli instytucja ta ma spełnić naprawdę swoje zadania, to w najbliższym czasie ilość kredytów przesiedleńczych musi być znacznie powiększona, a przede wszystkim ulec muszą zmianie warunki na których są udzielane. I tak powinna być możliwość udzielania pożyczek większych aniżeli 4.000,— zł, a dalej powinny być pożyczki te udzielane nie na dwa lata, a co najmniej na okres 5 letni z bardzo dogodnymi spłatami półrocznymi, kiedy bowiem istnieją już kredyty specjalne, to powinny one być tak uwarunkowane, ażeby cele swoje spełniały całkowicie.

**Banki.** Godny spostrzeżenia jest objaw, że nie tylko Bank Związku Spółek Zarobkowych, ale i inne banki poczyniły obecnie pierwsze kroki, zmierzające do większej współpracy kredytowej z kupiectwem. Ostatnio np. Prezes Związku Fr. Woźniak i mgr. Kluczyński odbyli konferencję z Zarządem Banku Cukrownictwa, na której omówiono możliwości większego wykorzystania kredytu w Banku Cukrownictwa przez kupiectwo wielkopolskie.

**Kredyt ratalny.** Kredyt ratalny zapoczątkowany przez Spółdzielnię „Kredyt" w Poznaniu zdał w zupełności egzamin życiowy, czego najlepszym dowodem nie tylko to, że podobne instytucje powstały w większych miejscowościach naszego woj. jak w Gnieźnie, Inowrocławiu, Ostrowie itp., ale i to, że na podstawie referatu, opracowanego przez prezesa Woźniaka Naczelna Rada poczyniła kroki, by instytucje kredytu ratalnego rozszerzyć także i w innych woj. Tak np. Krakowska Kongregacja Kupiecka poczyniła wstępne starania, aby podobną instytucję zaprowadzić również w Krakowie.

**Kasa Kredytowo-pożyczkowa w Poznaniu.** Sprawozdanie o kredytach nie byłoby zupełne, gdybym nie wspomniał o tym, że w drugiej połowie roku sprawozdawczego zawiązała się z inicjatywy prezesa Majewicza i prez. Fr. Woźniaka Komisja dla zbadania możliwości powołania do życia kasy kredytowo - pożyczkowej. Rezultatem tych prac było utworzenie Kasy Kredytowo - pożyczkowej w styczniu 1938 roku.

Kasa ta ma udzielać kupiectwu zorganizowanemu miasta Poznania dogodnego kredytu, poza tym przyjmuje wkłady oszczędnościowe i załatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres bankowości.

## III. SPRAWY PODATKOWE I SOCJALNE.

Rok sprawozdawczy obfitował w cały szereg wydarzeń zmierzających do usunięcia podstawowych niedociągnięć naszego ustawodawstwa podatkowego. Jakkolwiek wielka reforma podatkowa nie weszła w okres realizacji, to jednak stwierdzić należy, że zrozumienie konieczności jej przeprowadzenia, nabiera coraz większego nasilenia, coraz częściej nawet w kołach oficjalnych o tym problemie się mówi i myśli. Ostatnie dążności do równomiernego i sprawiedliwego rozdziału świadczeń podatkowych wskazują na to, że drogą ewolucyjnych przemian najistotniejszych przepisów zbliżamy się do momentu, w którym będzie można przystąpić do częściowego chociażby zrealizowania tej wielkiej reformy.

**Ordynacja podatkowa.** Zgodnie z przepisami ordynacji podatkowej podaliśmy Izbie Przemysłowo - Handlowej kandydatów na członków Komisji Odwoławczej na podstawie propozycji wysuniętych przez nasze organizacje. Stwierdzić możemy, że Zrzeszenia w tym wypadku w zupełności zastosowały się do naszej prośby i mimo krótkiego terminu, jaki został nam nakreślony w czas podały nam swych kandydatów. Sprawa ustalenia nowej listy biegłych dla spraw podatkowych będzie aktualną w początkach roku przyszłego, na co już obecnie zwracamy uwagę. Kadencja dotychczasowych biegłych kończy się bowiem 1 marca 1939 r. Spotykając się często z żalami ze strony płatników prowadzących księgi handlowe na sposób kwalifikowania i ocenę ksiąg handlowych przez władze skarbowe, zwróciliśmy się ostatnio do odpowiednich czynników z całym szeregiem postulatów w tej dziedzinie. Między innymi wskazaliśmy na konieczność doboru najwartościowszego materiału ludzkiego na kontrolerów buchalteryjnych, nieposługiwanie się siłami kontraktowymi jako elementem niestałym. Dalej na unormowanie sprawy terminu, w którym winien być wpisany remanent i inwentarz, na sprawę niezgodności zapisów w księgach z informacjami itp.

Po dwuletnich nader intensywnych zabiegach, po złożeniu przez delegację z p. prez. Woźniakiem na czele, memoriału Min. Romanowi, o czym uprzednio wspomniałem i poparciu Naczelnej Rady, uzyskaliśmy wreszcie złagodzenie postanowień o konieczności udowadniania odrębnymi dowodami utargów dziennych, obrotów uzyskanych ze sprzedaży towarów, podlegających podatkowi scalonemu, co specjalnie dla przedsiębiorstw branży spożywczej i winno - kolonialnej było nader uciążliwe. Ponieważ dyskwa-

lifikowanie ksiąg pociąga za sobą skutki bardzo dla płatnika przykre, podawaliśmy członkom naszym za pomocą komunikatów, okólników i drogą ogłaszania licznych wyroków i wyjaśnień najwyższych instancji, różne szczegóły z dziedziny prowadzenia ksiąg, które winny być przestrzegane jako wymogi istotne dla uznania ich prawidłowości. Za pomocą tych wyroków zamierzamy i nadal kontynuować akcję propagandową i dydaktyczną wśród kupiectwa dla instytucji ksiąg handlowych.

**Podatek przemysłowy.** Problem nowelizacji ustawy o państwowym podatku przemysłowym na odcinku świadectw przemysłowych, któremu od kilku już lat poświęciliśmy wiele uwagi i wysiłków, nasze wołania o reformę, stale rozbijały się o niemożność uzyskania uzgodnień opinii świata gospodarczego. Dopiero wystąpienie Ministerstwa Skarbu z własnym projektem nowelizacji ustawy o podatku obrotowym i projektem o kartach rejestracyjnych ruszyło zagadnienie to naprzód z fazy wiecznego opiniowania i uzgadniania.

Z tą też chwilą wzięliśmy nader czynny udział w dalszych pracach nad projektami rządowymi, przedkładając wyczerpujące poprawki do projektów tak Naczelnej Rady jak i samorządowi gospodarczemu. Kiedy zaś znane stanowisko samorządu gospodarczego w tej sprawie groziło albo odwleczeniem reformy na czas nieokreślony albo też przyjęciem projektów w brzmieniu rządowym, zdecydowaliśmy się po wysądowaniu opinii naszego kupiectwa pójść po linii propozycji Naczelnej Rady to jest po linii pewnego kompromisu, któryby jak najwięcej uwzględnił interesy kupiectwa.

Ostatnia faza tych negocjacji przed złożeniem projektów ciałom ustawodawczym rozegrała się na Zjeździe Delegatów Naczelnej Rady w dniu 11 lutego 1938 r., w którym wziął również udział dyr. departamentu Min. Skarbu Lubowidzki, a gdzie doszło do uzgodnienia poprawek zorganizowanego kupiectwa do omawianych projektów. Najważniejsza z nich to, że stawki podatku obrotowego dla handlu, prowadzącego księgi han-

dlowe nie podwyższono o 0,1 % jak to przewidywano w projekcie rządowym, lecz o 0,05 %. Dodać mogę, że delegaci nasi w zebraniu tym wzięli nader czynny udział.

W ostatecznym zaś wyniku Sejm uchwalił 2 ustawy: 1) o podatku obrotowym i 2) o opłatach rejestracyjnych, które to ustawy wprowadzają następujące zasadnicze zmiany:

a) zniesiono świadectwa przemysłowe a w miejsce tychże wprowadzone zostają od 1. I. 1940 r. dla handlu opłaty rejestracyjne w następującej wysokości:

| | w miejscowościach | | | |
|---|---|---|---|---|
| | I klasy | II klasy | III klasy | IV klasy |
| 1. dla firm rejestrowych powyżej 100.000 zł obrotu . . . . . | 300,— | 250,— | 200,— | 50,— |
| 2. dla firm rejestrowych poniżej 100.000 zł obrotu . . . . . | 150,— | 120,— | 50,— | 15,— |
| 3. dla pozostałych firm . . . . | 30,— | 25,— | 20,— | 10,— |
| 4. dla pośredników handlowych | 150,— | 120,— | 80,— | 30,— |
| 5. składy należące do przedsiębiorstw we wszystkich miejscowościach . . . . . . | | | | 2,— |
| 6. przedsiębiorstwa handlu: rozwoźnego . . . . . . . . . | | | | 85,— |
| „ „ obnośnego . . . . . . . . . | | | | 30,— |
| „ „ jarmarcznego . . . . . . . . . | | | | 50,— |
| 7. dla maklerów . . . . . . . . . . . . . . . . . | | | | 250,— |
| 8. dla komiwojażerów . . . . . . . . . . . . . . . | | | | 100,— |

b) Opłaty rejestracyjne wprowadzone zostają wyłącznie jako danina samorządowa, wobec czego wymierzona ona będzie przez samorząd terytorialny.

c) stawki podatku obrotowego przyjęto dla handlu prowadzącego księgi handlowe w wysokości 1,25 %. Dla handlu drobnego nieprowadzącego ksiąg handlowych przyjęto stawkę 1,7 % czyli w dotychczasowej wysokości, co stanowi istotny sukces naszego stanowiska. Dla obrotów ziemiopłodami i przetworami na giełdach towarowych przyjęto ustawową górną stawkę 0,3 %, przy czym Wicepremier oświadczył, że zastosuje z mocy ustawy stawkę 0,2 %.

Rozszerzono również zastosowanie stawek od prowizji zamiast od obrotu w wypadkach, gdy agent posiada towar krajowy w konsygnacji, względnie gdy działa na rachunek dysponenta zagranicznego. W obu wypadkach według projektu rządowego miał ajent płacić od pełnego obrotu.

Natomiast pozostały bez zmian dotychczasowe ulgi dla spółdzielczości.

Oceniając wartość powyższych zmian stwierdzić należy, że jakkolwiek nie czynią one zadość wszystkim postulatom, wysuwanym przez handel, to jednak przyczyniają się do równomierniejszego i sprawiedliwszego rozdziału świadczeń podatkowych, ustanawiając jako podstawowe kryterium wysokość osiągniętych obrotów. Upadają natomiast definitywnie wszelkie dotychczasowe uboczne kryteria, jak ilość zatrudnionych pracowników, ilość ubikacji, jakość towaru, charakter transakcji itp. cechy czysto zewnętrzne i przypadkowe. Zryczałtowanie podatku obrotowego dla drobnych przedsiębiorstw drogą indywidualnych ugód podatkowych, wprowadzone w tej formie po raz pierwszy na lata 1936 i 1937 zostało za-

sadniczo bez istotnych zmian przedłużone na rok 1938. Ten rodzaj wymiaru podatkowego zdał — z drobnymi tylko wyjątkami — egzamin życiowy i dlatego projektuje się wprowadzenie go również w podatku dochodowym.

**Podatek dochodowy.** Podatek dochodowy, który stanowić winien — jak na to stale wskazywaliśmy — podstawę właściwego systemu podatkowego, uległ pewnym zmianom na odcinku podwójnego opodatkowania osób prawnych. Mianowicie zwolnione zostały od podatku dywidendy od akcyj oraz dochody z udziału w spółkach z ogr. odp. i spółdzielniach itp. Fakt ten będzie zwrotnym momentem w zainteresowaniu kupiectwa w posługiwaniu się kolektywnymi formami prawnymi przy działaniach gospodarczych. Dotychczasowa bowiem wielokrotność opodatkowania dochodów osób prawnych przyczyniała się w głównej mierze do depopularyzacji form, opartych na kumulowaniu drobnych kapitałów w większe spółki.

Stosowanie norm średniej zyskowności dla wypośrodkowania dochodu płatników nie prowadzących ksiąg handlowych następować miało tylko w wypadkach wyjątkowych, faktycznie jednak stało się regułą generalną. Istnieją takie absurdalne wypadki, że normy rzekomych netto dochodów są wyższe, aniżeli przez czynniki rządowe wyznaczone normy brutto zarobków. Zwłaszcza ustalenie w roku 1937 po raz pierwszy norm zyskowności według nowych zasad, mocą których od dochodu na ich podstawie obliczonego, można potrącić koszty dzierżawy lokalu i koszty kierownictwa, dało sposobność do wydatnego podniesienia norm.

W związku z tym poczyniliśmy na skutek uchwalenia przez ostatni Jesienny Zjazd Delegatów znanej rezolucji odpowiednie kroki u władz skarbowych, w wyniku których nastąpiło częściowe złagodzenie norm dla branży spożywczej i drogeryjnej. Takie jednakże załatwienie nas nie zadowala i dla tego rozpisaliśmy ostatnio ankietę, która stanowić będzie informacyjny materiał i dowody przy zgłaszaniu wniosków z okazji ustalania norm na rok bieżący.

**Inne.** W dziedzinie opłat stemplowych czyniliśmy zabiegi o obniżenie wysokich opłat za zezwolenie na sprzedaż kart do gry. Opiniowaliśmy dalej projekty nowych zasad ustalania opłat przy aktach kupna - sprzedaży nieruchomości, przeciwstawiając się projektowanej dowolności szacowania wartości nieruchomości.

Po ujednoliceniu poszczególnych rozporządzeń dotyczących likwidacji zaległości podatkowych, przy czym podkreślaliśmy bezzasadność dalszej rozbudowy ulg, staraliśmy się — z okazji opiniowania projektu ustawy o ulgach inwestycyjnych — o udostępnienie przewidzianych ulg dla inwestycyj kupieckich i szerszego objęcia tymi ulgami ziem zachodnich. Niestety te zabiegi pozostały bez rezultatu.

W dziedzinie opłat i podatków samorządowych występowaliśmy kilkakrotnie w sprawie podjęcia zasadniczej reformy, bądź to rozgraniczającej źródła dochodów dla państwa i samorządów wzgl. wyznaczającej samorządowi należyty udział w podatkach państwowych.

Możność bowiem pobierania przez samorządy samoistnych opłat, przy równoczesnej różnorodności ich podstaw prawnych, prowadzi często do nadmiernej rozbudowy podatków, często niecelowych.

Kontakt nasz z władzami skarbowymi jest stały i żywy, zwłaszcza z władzami instancji wyższych. Również mogliśmy skonstatować, że właściwa współpraca Zrzeszeń lokalnych z władzami skarbowymi I instancji w wielu środowiskach wydaje rezultaty dobre. Życzyć by sobie należało, iżby wszystkie zrzeszenia poszły za tym przykładem i starały się nawiązać współpracę z urzędami skarbowymi. Nie wątpimy, iż taka współpraca przy życzliwym ustosunkowaniu się urzędników skarbowych do płatników rekrutujących się z szeregów zorganizowanego kupiectwa — o co będziemy czynili starania — musi przynieść obopólne korzyści.

**Sprawy socjalne.** Zagadnienie reformy ubezpieczeń społecznych utknęło na martwym punkcie. Nie widać również rezultatów prac istniejącej komisji dla usprawnienia organizacji tychże ubezpieczeń. Natomiast przy wielkich świadczeniach istnieje skomplikowany system rejestracyjny, nadmiar różnych formularzy, a pracobiorcy nie są ze świadczeń zadowoleni.

Z końcem 1937 r. upływał termin obowiązywania zniżonych składek z tytułu ubezpieczenia emerytalnego. W związku z tym wspólnie z innymi czyniliśmy zabiegi o przedłużenie ważności dekretu o obniżeniu składek i po 3-miesięcznej przerwie ulgowe stawki obowiązują nadal.

## IV. WIEDZA I WYCHOWANIE ZAWODOWE.

### A. MŁODE POKOLENIE.

W roku tym Związek brał czynny udział w opiniowaniu programu szkół zawodowych i to tak na konferencjach w Izbie Przemysłowo - Handlowej, jak i wprost dla Ministerstwa Oświecenia Publicznego i Wyznań Religijnych, dorzucając do programów tych dużo praktycznych wskazówek.

W tym dziale wychowania zawodowego na czoło wysuwa się zagadnienie wprowadzenia egzaminów przy ukończeniu nauki uczniowskiej w handlu. Niestety ze względu na układ narodowościowy w handlu niemożliwym jest wprowadzenie osobnych egzaminów na drodze ustawowej, niemożliwym jest tu wprowadzenie przymusu. Jak to jednak słusznie zauważono już podczas obrad na Kongresie województwo nasze ma wszelkie warunki ku temu, aby podobne egzaminy wprowadzić powszechnie w całym kupiectwie. Z wyżej przytoczonych przyczyn instytucje egzaminów po ukończeniu nauki w handlu trzeba będzie na terenie naszym wprowadzić zwyczajowo, jak to już uczyniły pewne organizacje. Teraz już mogę wspomnieć, że w przyszłym roku działalności swej Związek położy w tym kierunku specjalny nacisk, i będzie wszelkimi siłami dążył do tego, aby egzaminy takie wprowadzić na terenie wszystkich swoich organizacji.

### B. CZYNNYCH W ZAWODZIE.

W roku sprawozdawczym zgodnie zresztą z zaleceniami Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego czyniliśmy większe wysiłki o to, by urządzić odpowiednią ilość dokształcających kursów kupieckich i to przede wszystkim dla kupiectwa osiadłego, jak i w drugim rzędzie dla pomocników handlowych. Z materiału nam nadesłanego wynika, że takie kursy urządzone były w Ostrowie, w Gnieźnie, oraz w Poznaniu przez Zrzeszenie Kupców Chrześcijan. Ostatni kurs cieszył się naprawdę liczną frekwencją, gdyż liczba osób zapisanych nań przerosła cyfrę 400.

Warto wspomnieć, że w roku sprawozdawczym dość poważnie powiększyła się biblioteka związkowa i to o książki wartościowe, traktujące o zagadnieniach, które interesują przede wszystkim kupiectwo. Biblioteka w tym roku powiększyła się o 151 pozycji.

**Kupiecki Instytut Wiedzy Zawodowej.** W wyniku realizacji uchwał Kongresu powołano w tym roku przy Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego do życia Kupiecki Instytut Wiedzy Zawodowej, którego zadaniem z jednej strony będzie prowadzenie praktycznego pogłębiania wiadomości kupieckich, z drugiej strony wykonywanie prac teoretycznych w dziedzinie pewnych kompleksów zagadnień handlu. Do Rady tegoż Instytutu imieniem naszego Związku jako członek

wszedł Dezydery Splitt z Ostrowa. Należy mieć nadzieję, iż z chwilą powołania do życia takiego instytutu sprawa podniesienia wiedzy zawodowej wśród kupiectwa chrześcijańskiego nabierze innego tempa, innego rozmachu, a przede wszystkim, że prace te nabiorą ciągłości i trwałości.

## V. UNARODOWIENIE HANDLU.

### A. KOMISJA UNARODOWIENIA HANDLU.

Jak żeśmy już na innym miejscu wspomnieli Naczelna Rada Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego powierzyła nam opracowanie referatu unarodowienia handlu. W tym celu władze Związku wyłoniły specjalną Komisję pod przewodnictwem p. Klausiusa. W skład tej Komisji wchodzą pp. Fr. Woźniak, dr. Piechocki, Jan Borys, płk. Chocieszyński i mgr Kluczyński. Zadaniem zaś tej Komisji to wypracowanie odpowiedniego planu, któryby obejmował całość zagadnień, zawartych w akcji unarodowienia handlu. Komisja odbyła dotychczas 7 posiedzeń. Ze względu na to, że Komisja ta uważała, iż najpilniejszym zagadnieniem jest zagadnienie odpowiedniej polityki przesiedleńczej, dla tego też pierwsze swoje posiedzenia poświęciła temu problemowi. W rezultacie został opracowany odpowiedni referat, który następnie wręczono Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego. Referat ten był później przedmiotem rozważań w Międzyministerialnej Komisji dla realizacji uchwał Kongresu. Poza tym zagadnieniem Komisja Unarodowienia Handlu zajęła się ustaleniem pojęcia przedsiębiorstwa chrześcijańskiego, ustaleniem wskazówek, w jaki sposób należy popierać polski towar, jak kupiectwo chrześcijańskie ma się ustosunkować do chrześcijańskich przedstawicieli handlowych, do personelu, klienteli itd. Zapewne z chwilą, kiedy prace Komisji zostaną ukończone i nadesłane Naczelnej Radzie, to wyniki tych prac rozesłane będą wszystkim związkom wojewódzkim, które w przyszłości będą musiały w akcji unarodowienia handlu kierować się wskazówkami ustalonymi przez komisję.

### B. PROBLEM ŻYDOWSKI.

Niezależnie od tego, Związek w okresie sprawozdawczym zwracał baczną uwagę na problem żydowski, zwłaszcza zaś na to, aby uchronić handel wielkopolski od zażydzenia. W tym celu występował z odpowiednimi okólnikami do swoich organizacji, zamieszczał stosowne artykuły w prasie, dawał ostrzeżenia w prasie itd. Godnym zanotowania jest tutaj fakt, że jedna z najliczniejszych naszych organizacji, mianowicie Zrzeszenie Kupców Chrześcijan, uświetniła swoje 25-lecie istnienia, które obchodziła w okresie sprawozdawczym decyzją wydania obszernego informatora o chrześcijańskich fabrykach i hurtowniach w Polsce. Prace nad powyższym dziełem zostały już zakończone i książka ukazała się na półkach księgarskich.

## C. GODŁA.

Takim widomym znakiem, który ma szerokim rzeszom konsumentów jasno wskazywać, jakie przedsiębiorstwa na terenie naszej działalności są z całą pewnością przedsiębiorstwami chrześcijańskimi, to godło związkowe. W omawianym okresie, aby znajomość godła jak najbardziej rozkrzewić wśród społeczeństwa wielkopolskiego zorganizowaliśmy w dniach od 1 do 14 listopada 1937 roku konkurs na hasło pod godło związkowe. W konkursie tym, w którym mogli brać udział wszyscy, uczestników było kilka tysięcy z całej Polski. Z wielkiej liczby nadesłanych haseł wybrano 300, które zostały uwieńczone odpowiednimi nagrodami. Pierwsze zaś 15 haseł było specjalnie premiowanych. Z całą pewnością stwierdzić można, że impreza ta była imprezą udałą, gdyż odpowiedzi na konkurs napływały z całej Rzeczypospolitej od Zaleszczyk pod Gdynię.

Rezultatem zaś tegoż konkursu to:

a) popularyzacja godła,

b) wzmożenie aktywności w organizacjach kupieckich,

c) upowszechnienie idei niezależności gospodarczej i wreszcie

d) zwiększenie sprzedaży godeł.

Kiedy w roku 1936 wydaliśmy 35 sztuk godeł szklanych i 138 sztuk godeł emaliowanych, to w obecnym roku sprawozdawczym wydaliśmy godeł szklanych 115, a godeł emaliowanych 477 sztuk.

Warto jeszcze zaznaczyć, że obecnie prasa codzienna, a zwłaszcza „Kurier Poznański" i „Orędownik" zamieszczają nasze godło związkowe z odpowiednim hasłem kilkakrotnie w tygodniu, za co należy im się szczere podziękowanie.

## VI. RÓŻNE.

**F. O. N.** Akcja zbiórki odpowiednich sum na Fundusz Obrony Narodowej wśród kupiectwa zorganizowanego w Naczelnej Radzie została ostatecznie ukończona w marcu 1938 roku uroczy-

stym przekazaniem naszej armii 40 Ciężkich Karabinów Maszynowych wraz z pełnym uposażeniem i zaprzęgiem w Warszawie. Podkreślić tu trzeba wysoki udział w zbiórce kupiectwa wielkopolskiego. Suma bowiem przez kupiectwo wielkopolskie ofiarowana po Warszawie jest najwyższa jak to ilustruje poniższe zestawienie:

| | | |
|---|---|---|
| Suma zebrana z całej Polski | | 241.203,91 zł |
| Miasto Warszawa . . . . . . . . . | 87.227.65 zł | |
| Oddziały S. K. P. na teren. całej Kongr. | 27.912.49 „ | |
| Razem z wjw. central. . . . . . . | 115.140.14 „ | |
| Wjw. poznańskie . . . . . . . . . . | 73.291.77 „ | |
| Wszystkie inne związki poniżej . . . | 20.000.— „ | |

**Targi Poznańskie.** W roku sprawozdawczym współpraca Związku z Targami Poznańskimi weszła w nową fazę, w fazę, którą nazwać można fazą większego udziału miejscowego kupiectwa w Targach Poznańskich. Przede wszystkim więc występowaliśmy poprzez Izbę Przemysłowo - Handlową, aby specjalnie z okazji Targów Poznańskich Komitet Przywozowy przyznawał kontyngenty targowe na artykuły importowane. W ten sposób Targi Poznańskie zyskały dużo na atrakcyjności dla kupiectwa zajmującego się importem, bowiem dzięki tym kontyngentom kupiectwo to może się lepiej zaopatrzyć w towar. Od samego początku poczynań o kontyngenty targowe staliśmy zawsze na tym stanowisku, że w razie ich przyznania nie mogą doznać uszczerbku interesy naszego kupiectwa importowego w stosunku do interesów kupiectwa innych dzielnic, a zwłaszcza kupiectwa żydowskiego. Dalej z okazji właśnie Targów Poznańskich zorganizowało Zrzeszenie Chrześcijańskich Hurtowników Kolonialnych Pierwszy Ogólnopolski Zjazd tej branży, który — jak już poprzednio nadmieniłem — nadzwyczajnie się udał i przyczynił się do większego zainteresowania się Targami Poznańskimi hurtowników chrześcijańskich branży kolonialnej. Również w czasie Targów Poznańskich odbyło się specjalne zebranie Zrzeszenia Kupców Maszyn i Narzędzi Rolniczych, ściągając w ten sposób na Targi Poznańskie kupiectwo nie tylko z Wielkopolski, ale i z Pomorza i Górnego Śląska.

**Wycieczki.** Warto by jeszcze wspomnieć, że w lipcu Związek przyjmował w „Domu Kupiectwa Polskiego" wycieczkę polskich kupców ze Stanów Zjednoczonych, na których siedziba nasza wywarła bardzo dodatnie wrażenie.

## VII. ZAKOŃCZENIE.

Jak z przedłożonego sprawozdania wynika Związek może ubiegły rok sprawozdawczy uważać za rok, w którym prace związkowe uległy rozbudowie prawie we wszystkich kierunkach. Nie znaczy to jednak bynajmniej, że zostało wykonane wszystko, co organizacja tego typu jak Związek powinna wykonać. I tak np. jeżeli Związek ma w całości obowiązki, które na nim spoczywają, jako reprezentancie interesów kupiectwa wielkopolskiego, spełnić, to powinien podjąć w najbliższym czasie następujące prace: nad rozbudową niektórych dziedzin handlu hurtowego, nad ustaleniem programu inwestycji w handlu, prace w dziedzinie rozszerzenia

wiedzy zawodowej. Na odcinku zaś organizacyjnym powinien Związek nadal kontynuować prace, zmierzające do połączenia wszystkich organizacji kupieckich w Związku, a dalej do rozszerzenia swoich sieci na wszystkie miejscowości w Wielkopolsce i na całe kupiectwo wielkopolskie. Tu przede wszystkim należałoby przyciągnąć drobne kupiectwo w szeregi związkowe, wreszcie należałoby dążyć konsekwetnie do rozbudowy organizacji branżowej w myśl nowo wytkniętych zasad.

Szczególnie duże pole działania otwiera się przed naszym Związkiem w dziedzinie unarodowienia handlu, przez ruch bowiem osiedleńczy z naszego terenu dobrze przygotowanego kupiectwa, możemy w dużej mierze przyczynić się do poprawy handlu chrześcijańskiego w innych częściach państwa.

By jednak zadania te spełnić nie wystarczą tylko wysiłki Związku, musi Związek z drugiej strony napotkać także zrozumienie ze strony tego kupiectwa wielkopolskiego, które dotychczas z tych czy innych powodów stoi na uboczu od prac organizacyjnych. W przyszłym roku Związek będzie się starał specjalnie, ażeby tego rodzaju kupcy uzupełnili jego szeregi i miejmy nadzieję, że starania te znajdą odpowiednie zrozumienie, a wrezultacie liczba członków przynajmniej się podwoi.

## Z gnieźnieńskich obrad Wiosennego Zjazdu Delegatów

Prastary gród Lecha zaroił się w niedzielę dnia 24 kwietnia od braci kupieckiej przybyłej z wszystkich zakątków ziemi wielkopolskiej, by odbyć sprawozdawcze obrady Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, a równocześnie uczcić wybitnego obywatela gnieźnieńskiego p. prezydenta Bolesława Kasprowicza, zasłużonego bojownika i pioniera wielkopolskiego, obchodzącego uroczystość 50-lecia założenia znanych swych zakładów przemysłowych.

Biała flaga z wyszytym godłem kupieckim z daleka wskazywała przybyłym w liczbie około 200 delegatom drogę do Domu Kupiectwa (w dawniejszym gmachu loży masońskiej), gdzie odbywały się zarówno obrady jak i uroczystości jubileuszowe.

Uroczystości zaczęły się specjalną mszą św. we farze gnieźnieńskiej pod wezwaniem św. Trójcy, odprawionej na intencję Zjazdu przez Ks. Dziekana Zabłockiego, który następnie wygłosił od ołtarza podniosłe przemówienie, skierowane do kupiectwa.

O godz. 11-tej rozpoczęły się obrady w pięknie udekorowanej sali posiedzeń „Domu Kupiectwa Polskiego". Sala i przyległe pokoje z trudem pomieścić zdołały delegatów oraz przybyłych gości, wśród których zauważyliśmy p. naczelnika Motylińskiego, reprezentującego władze miejskie Poznania, p. Maćkowiaka, prezydenta m. Gniezna, ks. Dziekana Zabłockiego, ks. dr Millika, dyr. TCL., prezesa Izby Przemysłowo - Handlowej p. Stefana Kałamajskiego, prezesa Związku Fabrykantów p. Maciejewskiego i innych.

Obrady rozpoczął przemówieniem powitalnym p. Migdałek, prezes Zrzeszenia Kupców w Gnieźnie, który wyraził swoje zadowolenie, że jako gospodarz powitać może tak miłych i licznie zebranych gości i delegatów.

Następnie przemówił prezes Wlkp. Zw. Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich p. Woźniak, który nakreślając szeroko działalność jubilata Kasprowicza jako wzoru pracy i energii kupca i przemysłowca, nawiązał do dawnej tradycji z roku 1894, kiedy to jubilat zwołał właśnie do Gniezna I Zjazd kupiecki w Wielkopolsce. W podzięce za położone zasługi jako wyraz czci i uznania wręczył p. prezes Woźniak imieniem Związku jubilatowi piękny pergamin.

Podobnym dyplomem uczciła jubilata Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu w imieniu której przemawiał p. prezes Kałamajski, który w swym przemówieniu stwierdził, że dzięki niestrudzonej i nieustannej pracy takich ludzi jak prezydent Kasprowicz, Wielkopolska w walce z za-

lewem żydowskim odniosła taki sukces, zmieniając na wskroś strukturę narodowościową naszych miast.

Z kolei zabrał głos prezes Zrzeszenia Kupców p. Migdałek, który przedstawił w szczegółach historię firmy Bolesław Kasprowicz. Dalsze przemówienia wygłosili: prezydent m. Gniezna p. Maćkowiak, który podkreślił, że Gniezno uczciło swego najlepszego obywatela, mianując go swym obywatelem honorowym.

Imieniem Związku Fabrykantów którego współzałożycielem był p. Bolesław Kasprowicz, wręczył jubilatowi dyplom prezes Związku p. Fr. Maciejewski. Dalsze życzenia i dyplomy składali: p. prezes Borys, imieniem Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w Poznaniu, p. Fr. Kusz z ramienia Konfraterni Kupców Chrześcijańskich w Poznaniu, zał. w r. 1429, p. Brunon Haławski imieniem Zrzeszenia Kupców w Wągrówcu, którego współzałożycielem i członkiem honorowym jest jubliat, p. Jóźwiak, prezes Związku Restauratorów oraz ks. dr Millik imieniem TCL.

W odpowiedzi za wszystkie te liczne i serdeczne życzenia podziękował wzruszony jubilat przy niemilknących oklaskach, krótko lecz dobitnie staropolskim „Bóg zapłać".

Po uczczeniu zasług Bolesława Kasprowicza przystąpiono do właściwych obrad związkowych, które rozpoczęły się od wręczenia upominku p. Mieczysławowi Malinowskiemu, pełniącemu przez pełnych 15 lat funkcję skarbnika Związku. W zagajeniu swoim nakreślił p. prezes Woźniak ogólny kierunek prac związkowych w roku 1937. Praca ta szła przede wszystkim w kierunku złączenia i zespolenia kupiectwa wielkopolskiego w silne węzły organizacyjne a następnie w kierunku obrony interesów kupiectwa i wielkopolskiego życia gospodarczego. Zachowanie dotychczasowego stanu posiadania i poziomu ekonomicznego ziemi wielkopolskiej jest najpilniejszym zadaniem chwili obecnej z uwagi na objawy pogłębiające procesy obniżenia życia gospodarczego naszej dzielnicy.

Z kolei przeszło godzinne sprawozdanie z pracy Związku wygłosił p. dyr. Kluczyński przedstawiając działalność Zarządu, biura, współpracę z samorządem gospodarczym, z władzami i zabiegi Związku w poszczególnych dziedzinach.

Skarbnik Związku p. Malinowski złożył sprawozdanie kasowe ilustrując szczegółowymi cyframi wykonanie budżetu za rok sprawozdawczy oraz przedkładając bilans zamykający się w aktywach i pasywach sumą zł 371.905.81.

Imieniem Komisji Rewizyjnej zdawał sprawę p. prezes Michałowicz, stwierdzając, że kasowość Związku prowadzona jest prawidłowo i nie nastręcza żadnych wątpliwości. W konkluzji wnosi o udzielenie Zarządowi pokwitowania z działalności za rok 1937 oraz o wyrażenie Zarządowi specjalnego podziękowania za wybitnie dodatnią działalność.

Nad sprawozdaniami wywiązała się dyskusja w której zabierali głos: p. Tykociński z Krotoszyna, p. Złotogórski, Nowakowski z Leszna, Jóź-

wiak, Jagielski, Thiel z Rawicza, Majewicz i inni, którym wyczerpujących wyjaśnień udzielili p. Malinowski oraz dyr. Kluczyński, po czym jednogłośnie udzielono pokwitowania Zarządowi.

Drogą losowania ustępują z urzędu: pp. Haławski z Wągrówca, Splitt z Ostrowa, Chudziński, Nowak, Malinowski, Lisiewicz. Poza tym zgłosił swoje wystąpienie długoletni wiceprezes Zarządu p. senior Gładysz, który ze względu na stan zdrowia nie może pełnić swych funkcji. Zebrani przez usta przewodniczącego p. prezesa Woźniaka wyrazili p. seniorowi Gładyszowi serdeczne słowa podzięki za współpracę i wybitne zasługi dla Związku podkreślając dalej, że jedynie stan zdrowia uniemożliwia mu czynną współpracę.

Ponieważ zgłoszona została większa ilość kandydatów do Zarządu wyłoniła się w dyskusji kwestia sposobu przeprowadzenia wyborów. W konkluzji przez aklamację do Zarządu wybrani zostali: pp. Haławski, Splitt i Lisiewicz. Nad dalszymi kandydaturami głosowano kartkami. Wynik głosowania obliczony przez Komisję skrótacyjną w osobach pp. Michałowicza i Misiaka był następujący: Gadebusch 89 głosów, Gromadziński 86, Rotnicki 85, Koźlicki 74, Czysz 59, Malinowski 48, Lisiewski 44, Sobczak 44, Michalak 2. Tym samym do Zarządu wybrani zostali: pp. Gadebusch, Gromadziński i Rotnicki na okres 3-letni, oraz p. Koźlicki na okres 1 roku.

Komisję Rewizyjną wybrano przez aklamację w dotychczasowym składzie, mianowicie: p. Michałowicz, jako przewodniczący, p. Thiele, zastępca przewodniczącego, Lewandowski, Jarczewski i Bessert jako członkowie, a jako zastępcy pp. Kajewski, Kawecki i Zgaiński.

Z kolei Zjazd uchwalił jednogłośnie 2 rezolucje treści następującej:

I.

Zjazd Delegatów Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, odbyty w Gnieźnie w dniu 24 kwietnia 1938 r. stwierdza, że polskie życie gospodarcze powiatów nadgranicznych Ziem Zachodnich zamiera w sposób zastraszający, z trudem podejmując walkę z konkurencją obcą, zasobną w silne środki finansowe. Dalsze pogłębienie tego zjawiska powodować może zanik stanu posiadania i wpływów gospodarczych elementu polskiego, co ze względów ogólno - społecznych i politycznych jest nie tylko niewskazane, ale nader szkodliwe.

Zjazd Delegatów zwraca się do czynników miarodajnych z usilnym apelem o otoczenie prócz spółdzielni również polskich warsztatów prywatnych pracy tych ziem specjalnie serdeczną opieką, a przede wszystkim o uprzystępnienie większych niskoprocentowych kredytów długoterminowych, które mogłyby zasilać handel i drobny przemysł w dogodne środki kapitałowe oraz przyczynić by się miały do ożywienia licznych nieczynnych w chwili obecnej zakładów pracy.

II.

Zjazd Delegatów Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich odbyty w Gnieźnie w dniu 24 kwietnia 1938 r. stwierdza, że podjęta nowelizacja ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, która przewiduje dostosowanie ustawy do realnych wymogów życia gospodar-

czego, jest sprawą nad wyraz pilną i konieczną, dalsze zaś odsuwanie tego zagadnienia przyczyni się do osłabienia pozycji uczciwego przedsiębiorcy w stosunku do przedsiębiorcy anonimowego i hołdującego metodom dalekim od podstawowych zasad etyki kupieckiej.

Dla tego zwraca się Zjazd Delegatów do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych z prośbą o śpieszne ukończenie prac i przedstawienie uzgodnionego projektu nowelizacji rządowi do zrealizowania na drodze ustawodawczej.

W wolnych głosach omówiono sprawę kredytów, norm średniej zyskowności, legitymacji kupieckich, handlu nielegalnego i inne.

Na zakończenie zaapelował p. prezes Woźniak do kupiectwa o liczny udział w pielgrzymce kupiectwa chrześcijańskiego do Częstochowy, przy której to okazji p. Kusz oświadczył, iż Konfraternia Kupców Chrześcijańskich deklaruje 100 zł na votum do Matki Boskiej. Po udzieleniu dodatkowego podziękowania Zarządowi za wykonaną pracę, zakończono obrady hasłem „Cześć Kupiectwu".

Po zakończeniu oficjalnych obrad rozpoczął się w parterowych apartamentach „Domu Kupiectwa Polskiego" obiad na cześć jubilata p. Bolesława Kasprowicza. Przy tej okazji dalsze gratulacje składali pp. Michałowicz, Czajka, Żak, Otmianowski, Metelski, Gustowski, Jóźwiak, Majewicz, Thiele, Jęczkowski, Czysz, Thomas, Splitt, ks. Dziekan Zabłocki, Radomski, Gramse, Wenski, Maciejewski, Trybulski i inni, którym w serdecznych słowach podziękował p. prezydent Kasprowicz.

W pięknym przemówieniu końcowym podkreślił prezydent miasta p. Maćkowiak, iż wspólny wysiłek polskich sfer gospodarczych z zorganizowanym kupiectwem na czele, winien doprowadzić do unarodowienia życia gospodarczego całej Polski.

W czasie obiadu urządzono z inicjatywy p. Stróżyka z Kościana doraźną zbiórkę na rzecz ryngrafu dla Matki Boskiej Częstochowskiej, zbierając na ten cel zł 115.

# Rk strat i zysków per 31 grudnia 1937 roku.

ROZCHODY:

| | |
|---|---|
| 1. Pensje | 17.507,33 |
| 2. Koszty handlowe | 10.896,07 |
| 3. Podróże | 939,50 |
| 4. Admin. nieruchom. | 11.717,44 |
| 5. Świat Kupiecki | 5.068,37 |
| 6. Naczelna Rada | 900,— |
| 7. Fundusz dyspozycyj. | 250,— |
| Nadwyżka za rok 1937 | 1.489,25 |
| | 48.767,96 |

DOCHODY:

| | |
|---|---|
| 1. Składek wpłyn. | 30.803,26 |
| 2. Nadzwyczajne | 6.013,36 |
| 3. Administracja nieruchomości | 11.931,34 |
| | 48.767,96 |

# Bilans Wlkp. Związku Chrześcijańskich
# per 31 grudnia

AKTYWA:

| | | |
|---|---|---|
| I. Kasa . . . . . . . . . . . . . . . | | 3.501,30 |
| II. Dłużnicy: | | |
| 1. Składki: Poznań . . . . . . | 6.533,50 | |
| Prowincja . . . . . | 4.252,— | |
| | 10.785,50 | |
| 25% dubia . . . . . | 2.696,37 | 8.089,13 |
| 2. Odkażanie telefonów . . . . . . . . . | | 18,— |
| 3. F-a „Pol" Poznań — za agendę . . . . . | | 640,— |
| 4. Za dzierżawę kręgielni . . . . . . . . | | 186,— |
| 5. Lokatorzy różni za dzierżawę . . . | 243,99 | |
| Wujec za dzierżawę . . . . . . | 1,— | 244,99 |
| 6. Związek Młod. Drog. za dzierżawę | 240,— | |
| Resursa Kupiecka za dzierżawę . | 750,— | 990,— |
| 7. Za godła w komisie . . . . . . . . . | | 445,— |
| III. Zapasy godeł i wydawnictw . . . . . . . . | | 319,08 |
| IV. Wydawnictwa w komisie . . . . . . . . | | 2,— |
| V. Urządzenie biura . . . . . . . . . . . | | 1,— |
| VI. Dom przy Al. M. Piłsudskiego 37 . . . . . | | 285.360,30 |
| VII. Kręgielnia i Strzelnica . . . . . . . . . | | 22.107,01 |
| VIII. Grunt przy ul. Gajowej 2724 m² . . . . . . | | 50,000,— |
| IX. Ruchomości Wlkp. Związku . . . . . . . | | 1,— |
| X. Pozostałość złożonych deklaracji . . . . . | | 1,— |
| | | 371.905,81 |

# Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu
# 1937 roku

PASYWA

| | | |
|---|---|---|
| I. Wierzyciele: | | |
| 1. Vacuum Oil Company . . . . . | 450,— | |
| 2. Kupiec — Świat Kupiecki . . . . | 1,99 | |
| 3. Naczelna Rada Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego Warszawa . . . . . . | 300,— | |
| 4. Ubezpieczelnia Społeczna . . . . | 262,84 | |
| 5. Fundusz Pracy . . . . . . . . | 30,63 | 1.045,46 |
| II. Fundusz amortyzacyjny . . . . | 132.014,10 | |
| + 3% od 285.360,30 za rok 1937 | 8.560,80 | |
| + 3% od 22.107,01 za rok 1937 . . | 663,20 | 141.238,10 |
| Nadwyżka bilansowa . . . . . . . . . . | | 229.622,25 |
| | | 371.905,81 |

# Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Poznaniu
## (25-ty rok działalności)

Sprawozdanie z działalności organizacji za 25-ty rok istnienia kreślimy z pełnym zadowoleniem, gdyż — mimo przygotowań do uroczystości obchodu 25-lecia istnienia Zrzeszenia, które wymagały wiele pracy — Zarząd znalazł na tyle czasu, by niemniej szczegółowo zająć się wszelkimi innymi aktualnymi zagadnieniami zarówno organizacyjnymi jak i zawodowymi.

Zarząd wybrany został na walnym zebraniu w dniu 11 marca 1937 r. w następującym składzie: prezes — Jan Borys, 1 wiceprezes — Walenty Lisiewicz, 2 wiceprezes — Zdzisław Koźlicki, sekretarz — Henryk Kruk, zast. sekr. — Leon Jagielski, skarbnik — Stanisław Schulz, bibliotekarz — Władysław Pokora, ławnicy: Franciszek Woźniak i Jan Sobierajski.

W drugiej połowie ubiegłego roku ustąpił z Zarządu p. Sobierajski w miejsce którego dokooptował Zarząd p. Piotra Plucińskiego, a w miesiącu lutym 1938 roku rozszedł się z organizacją na zawsze skarbnik śp. Stanisław Schulz, którego obowiązki przejął członek Zarządu Leon Jagielski.

Zarząd Zrzeszenia odbył ogółem 24 posiedzenia, na których zajmował się następującymi zagadnieniami:

1. Całokształtem spraw, związanych z nielegalnym handlem ulicznym po urzędach i domokrążnym, kierując każdorazowo odpowiednie energiczne interwencje do Wydziału Przemysłowego przy Zarządzie Miejskim wzgl. też do Izby Przemysłowo - Handlowej.

2. Problemem żydowskim ze szczegółowym uwzględnieniem zagadnienia wyeliminowania obcego pośrednictwa handlowego i unarodowienia handlu i przemysłu polskiego współpracując żywo w tym kierunku ze Związkiem Polskim i W. Z. CH. Z. K. Stanowisko nasze w kwestii żydowskiej wypowiedzieli na Ogólno - polskim Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie, który się odbył w listopadzie ub. roku, liczni nasi delegaci. Kongres w zupełności przychylił się do wysuniętych postulatów i uchwalił odpowiednie rezolucje, których wprowadzeniem w czyn zajmuje się obecnie Komisja Unarodowienia Handlu Polskiego przy Związku Towarzystw Kupieckich.

3. Ściśle z zagadnieniem poprzednim związana jest sprawa wydawania informatora o chrześcijańskich źródłach zakupu, którego opracowaniem zajęło się Zrzeszenie. Informator znajduje się obecnie na półkach księgarskich.

4. Inicjatywę p. prezesa Woźniaka w sprawie zorganizowania kursu dla pracowników handlowych podjął Zarząd przeprowadzając przy współpracy Gimnazjum Kupieckiego cykl wykładów „O nowoczesnej sprzedaży", który

cieszył się wyjątkowym zainteresowaniem personelu handlowego, czego dowodem liczba uczestników, których się zgłosiło ponad 400 osób.

5. Prowadząc imieniem bratnich organizacyj lokalny referat ogólnokupiecki zajmował się Zarząd wydawaniem opinii w różnych sprawach, dotyczących zarówno opinii o prowadzeniu handlu koncesjonowanego, reklam ulicznych, zbiórek pieniężnych na cele społeczne, wydając każdorazowo opinię swą po dokładnym zbadaniu danej sprawy.

6. W marcu bieżącego roku zorganizował Zarząd wycieczkę na Wiosenne Targi Lipskie, w której wzięło udział około 50 kupców.

7. Szczególną troską otaczał Zarząd sprawę obchodu srebrnego jubileuszu, dokładając wszelkich starań, by uroczystości wypadły ku ogólnemu zadowoleniu i poziomem odpowiadały godności naszej organizacji.

8. Inicjatywa Zrzeszenia w dziedzinie utworzenia kasy pożyczkowej znalazła również szczęśliwe rozwiązanie w powołaniu do życia Kasy Kredytowo - Pożyczkowej przy Spółdzielni „Kredyt" oraz Kasy Bezprocentowej Związku Polskiego.

9. Poza tym przedmiotem obrad zarządowych były bieżące sprawy organizacyjne jak omawianie wpływającej korespondencji, przyjmowanie członków, przygotowywanie materiału do zebrań plenarnych, komisyjnych itp.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 zebrań plenarnych i 1 nadzwyczajne walne i to w następujących terminach: 22 IV 1937 — na którym referat wygłosił p. red. L. Gustowski nt. „Wrażenia kupieckie z Niemiec oraz życie Polonii w Niemczech", 9 VI 1937 — członkowie wysłuchali 2 referatów, a mianowicie: p. prof. Kruszczyńskiego nt. „Zagadnienia rentowności w handlu detalicznym" oraz p. prof. Jessego nt. „Towaroznawstwo w Gimnazjum Kupieckim", 23 IX 1937 — wieczór poświęcony był sprawie obowiązku posyłania uczniów handlowych do szkoły dokształcającej. Odpowiednie uwagi wygłosił p. dyr. Ligocki, 14 X 1937 — p. mgr Wiesiołowski wygłosił odczyt nt. „Problemy kredytowe w handlu", 2 XII 1937 — zebrani wysłuchali sprawozdania p. Klausiusa z przebiegu Ogólnopolskiego Kongresu Kupiectwa Polskiego w Warszawie i w końcu dnia 10 II b. r. — p. mgr Sulek wygłosił referat nt. „Reformy świadectw przemysłowych".

Wreszcie dnia 17 marca 1938 roku odbyło się nadzwyczajne walne zebranie, które mianowało jednogłośnie p. Władysława Majewicza CZŁONKIEM HONOROWYM Z TYTUŁEM PREZESA HONOROWEGO Zrzeszenia w dowód uznania wybitnych zasług, jakie p. Majewicz położył dla dobra ogółu kupiectwa polskiego a głównie naszej organizacji.

Działalność kół branżowych nadal była nacechowana dużą energią i wytrwałością poszczególnych zarządów, które pracowały głównie w kierunku wytworzenia jak najkorzystniejszych warunków pracy dla placówek handlowych i wytworzenia koleżeńskiej atmosfery współpracy.

**Koło Kupców branży włókienniczej i konfekcyjnej.**

Walne Zebranie Koła w dniu 7 czerwca 1937 r. dokonało wyboru nowego Zarządu w osobach pp. Reichelta, Wł. Schuberta, Wł. Lewandowskiego, Zdzisława Bytnerowicza i Wincentego Szostaka, wypowiadając się jednocześnie za złączeniem branży włókienniczej i konfekcyjnej w jednym kole. Zebrań zarządowych odbyło się 4 a zebrań plenarnych 2, na których omawiano następujące sprawy: sprawy organizacyjne, konieczność zwalczania żydowskiego pośrednictwa handlowego,

kalkulację cen, unormowanie terminów wyprzedaży sezonowych oraz sprawę branżowego zorganizowania kupiectwa wielkopolskiego, co przyniosło w efekcie 1 Zjazd Kupiectwa branży włókienniczej i konfekcyjnej, zorganizowany przez Związek w miesiącu lutym br. Koło liczy 85 członków.

**Koło Kupców branży artykułów męskich** wykazało wielkie zrozumienie dla znaczenia organizacji branżowej, do czego przyczynił się w głównej mierze Zarząd Koła w osobach pp. przewodniczącego Kwiatkowskiego, Cegłowskiego, Kuczyńskiego, Schaefera i Plucińskiego, który wszelkie problemy załatwiał bezpośrednio na swych posiedzeniach. Koło liczy 29 członków.

**Koło Kupców branży towarów krótkich, galanterii i modnych artykułów damskich** pod sprężystą i pełną inicjatywy ręką przewodniczącego p. Zdzisława Koźlickiego wykazało najwięcej życia i zrozumienia dla organizacji branżowej. Zarząd Koła tworzą pp. Zdz. Koźlicki, Muszyński, Szostak, Kaczmarek jr. i Michałkiewicz. Koło liczy obecnie 53 członków. Zebrań zarządowych odbyło się 6, a plenarnych 7, których przedmiotem obrad były nast. zagadnienia: urządzanie wyprzedaży w okresach przedświątecznych, ustalenie cen na artykuły markowe, ustalenie wytycznych kalkulacji minimum oraz skuteczna interwencja w sprawie zaniechania przez fabrykę L. Plihal i Ska utworzenia składu fabrycznego w Gdyni. Ponadto z inicjatywy Zarządu Koła i dzięki przychylnemu ustosunkowaniu się miejscowych fabrykantów członkowie Koła mieli możność bliższego zapoznania się z wytwórczością rodzimą, zwiedzając wytwórnię bielizny firmy J. Schubert i fabrykę wyrobów dzianych firmy Karolewski i Pluciński w Poznaniu.

**Koło Kupców właścicieli magazynów kapeluszy damskich.** Wytężona praca Zarządu Koła w osobach pp.: Płotki jako przewodniczącego, Błażczaka, Malczewskiego, Bobowskiej i Zemlerskiej, doprowadziła w roku sprawozdawczym do unormowania zawodu kapelusznictwa damskiego przez zaliczenie go do kategorii rzemiosła. W tym celu Zarząd Koła odbył szereg konferencji z Izbą Rzemieślniczą w Poznaniu, napotykając na nader przychylne ustosunkowanie się tejże do postulatów branżowych Koła. Zebrań plenarnych odbyło się 6, a zarządowych 5, na których omawiano problemy daną branżę interesujące. Koło liczy 19 członków.

Na licznych swych zebraniach Zarząd Zrzeszenia zajmował się również sprawami branży obuwniczej, tytoniowej oraz futrzanej, stojąc w miarę posiadanych materiałów w ścisłym kontakcie z kupiectwem odnośnych branż.

Sąd Polubowny urzędował w składzie: przewodniczący p. Leonard Nalaskowski, zastępca p. Władysław Reichelt, członkowie pp. Wiktor Czysz, Stefan Radajewski i Gustaw Kawecki; zastępcy pp. Stefan Marweg, Joanna Kostecka i St. Schaeffer i w ciągu swej kadencji nie rozpatrywał żadnej sprawy.

Nie ograniczając się do działalności ściśle zawodowej brało Zrzeszenie czynny udział we wszelkich przejawach życia społecznego i narodowego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje przeprowadzona zbiórka na Fundusz Obrony Narodowej oraz na sztandar pułkowy a nadto liczne sub-

wencje, jakie Zarząd Zrzeszenia udzielił m. i.: na propagandę przedświąteczną 300 zł, na stypendium dla uczniów Gimnazjum Kupieckiego w Poznaniu 250 zł, Sodalicji Kupców, Akcji Katolickiej i Kołu Absolwentów Dokształcającej Szkoły Kupieckiej po 100 zł itd. łącznie na kwotę ponad 900 złotych.

Z Izbą Przemysłowo - Handlową współpraca opierała się na wzajemnej życzliwości. Do zakresu prac, w których współpracowano z Izbą, należy wymienić interwencje Zarządu w przedmiocie nielegalnego handlu po urzędach, opiniowania wniosków o urządzenie wyprzedaży, ustalenie listy kandydatów do komisji odwoławczej itp.

Ze Związkiem utrzymywano żywy kontakt za pośrednictwem członków Zrzeszenia, którzy piastują urzędy w Zarządzie Związku. Współpraca układała się harmonijnie nad wszelkimi aktualnymi sprawami gospodarczymi.

Kupiectwo zorganizowane w Zrzeszeniu, docenia znaczenie i potrzebę istnienia Związku Polskiego, czego najlepszym dowodem wielka liczba członków, przynależących do Związku Polskiego i biorących udział w Zarządzie Koła poznańskiego i Zarządzie Głównym. Współpraca opierała się

w głównej mierze na wzajemnym informowaniu się o osiedleńcach i potrzebach życia gospodarczego w poszczególnych ośrodkach.

Prasę miejscową informowano bieżąco za pośrednictwem komunikatów o wszelkich przejawach życia organizacyjnego. Wszelkie komunikaty oraz artykuły propagandowe były bardzo chętnie umieszczane, za co należy się prasie podziękowanie, specjalnie „Kurierowi Poznańskiemu" i „Dziennikowi Poznańskiemu".

Stosunek Zrzeszenia do szkolnictwa zawodowego był zawsze pozytywny. Zwłaszcza z Gimnazjum Kupieckim utrzymywano bardzo ścisły kontakt, biorąc udział we wszystkich uroczystościach i obradach tej uczelni. Z drugiej zaś strony p. dyr. Ligocki, doceniając znaczenie współpracy z kupiectwem, wielkie wykazywał zainteresowanie organizacją, uczęszczając nieomal na wszystkie zebrania plenarne Zrzeszenia.

Stan członków per 11 marca 1937 wynosił 382, w okresie sprawozdawczym wstąpiło 73, wystąpiło 21, zmarło 4, skreślono 2. Przybyło 46. Stan członków per 31 marca 1938 wynosi zatem 428.

Nadto Zrzeszenie ma 3 członków honorowych, a mianowicie pp.: Bolesława Kasprowicza, Artura Gustowskiego i Władysława Majewicza, ostatniego z tytułem prezesa honorowego.

Na zakończenie kilka słów związanych z 25-leciem Zrzeszenia. Obchód rozpoczęto nabożeństwem w Kolegiacie Farnej, podczas którego podniosłe kazanie wygłosił ks. prałat Prądzyński. O godz. 12-tej w kinoteatrze „Słońce" odbyła się uroczysta akademia, którą zagaił p. prezes Borys powitaniem przedstawiciela ks. kardynała Prymasa ks. infułata Rucińskiego, starostę grodzkiego jako reprezentanta wojewody, prezydenta miasta Rugego, prezesa Izby Przemysłowo - Handlowej p. Kałamajskiego, prezesa W. Z. CH. Z. K. p. Woźniaka, przedstawicieli władz, urzędów, prasy i bratnich organizacyj.

Po zagajeniu chór męski Arion odśpiewał szereg pieśni, po czym wiceprezes p. Lisiewicz w obszernym i treściwym referacie przedstawił historię naszej organizacji.

Uroczystą chwilą akademii była chwila odznaczenia szeregu członków zasłużonych dla organizacji. Ozdobne plakiety wykonane w srebrze otrzymali założyciel i członek honorowy p. Artur Gustowski, współzałożycielka i wieloletnia sekretarka p. Joanna Kostecka oraz p. prezes Woźniak. Dyplomy uznania z rąk p. prezesa Borysa otrzymali pp.: Stefan Kałamajski, Stanisław Szulc, Mieczysław Pogorzelski, Franciszek Krajna, Władysław Reichelt, prezes honorowy Władysław Majewicz, Michał Rotnicki i Wiktor Czysz. Ostatni dyplom w postaci plakiety wręczył obecnemu prezesowi p. Borysowi założyciel p. Artur Gustowski.

W końcu nastąpiły przemówienia delegatów i przedstawicieli władz. Imieniem Jego Eminencji Ks. Kardynała Prymasa i Ks. Biskupa Dymka przemówił ks. infułat Ruciński. Imieniem wojewody i własnym p. starosta grodzki mgr Głogowski, w imieniu Zarządu m. Poznania prezydent Ruge. Dłuższe i znamienne przemówienie wygłosił prezes Izby Przemysłowo-Handlowej p. Stefan Kałamajski wręczając dypl. hon. Imieniem Naczelnej Rady Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich złożył życzenia p. dyr. Sikorski. Imieniem W. Z. CH. Z. K. przemówił p. prezes Woźniak wręczając dypl. hon i kolumnę honorową, a dyr. Pilatowski imieniem Banku Zw. Spółek Zarobkowych.

Wspaniałą i podniosłą akademię zakończono wspólnym odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę".

Następnie odbył się w Białej sali bazarowej obiad, który zgromadził około 200 uczestników akademii.

Podczas obiadu wygłoszono szereg przemówień, które wygłosili prezesi bratnich organizacyj i innych.

Wieczorem w salonach Resursy Kupieckiej odbyło się spotkanie towarzyskie z udziałem pań, które zakończyło w miłym nastroju tę pamiętną w dziejach kupiectwa poznańskiego uroczystość.

Zamykając sprawozdaniem niniejszym 25 rok działalności Zrzeszenia nie należy wątpić, że dalszy okres pracy przyniesie nowe owocne wyniki dla dobra chrześcijańskiego kupiectwa polskiego.

**Zestawienie kasowe za rok 1937.**

DOCHÓD:

| | | |
|---|---|---|
| Saldo z roku 1936 | 15.007,22 | zł |
| Składki członkowskie | 19.161,— | „ |
| Dochody nieprzewidziane | 515,52 | „ |
| W. Z. Ch. Z. K. zwrot prowizji | 566,52 | „ |
| Odsetki bankowe | 507,71 | „ |
| Razem: | 35.757.97 | zł |

ROZCHÓD:

| | | |
|---|---|---|
| W. Z. Ch. Z. K. składki | 9.442,— | zł |
| Pensje | 4.661,50 | „ |
| Koszta inkasa | 1.165,36 | „ |
| Świadczenia socjalne | 622,41 | „ |
| Koszta handlowe | 1.700,77 | „ |
| Subwencje | 900,40 | „ |
| Saldo per. 31. XII. 1937 | 17.265,53 | „ |
| | 35.757,97 | zł |

# Sprawozdanie
## Zrzeszenia Chrześc. Hurtowników Kolonialnych
### z działalności za okres sprawozdawczy 1937

Okres sprawozdawczy obejmuje czas od ostatniego Rocznego Walnego Zebrania, które odbyło się w dniu 23 lutego 1937 r. do dnia 22 lutego 1938 r. Na tymże zebraniu wybrano zarząd w składzie następującym:

Prezes — Michałowicz Piotr, I. wicepreezs — Wenski Ludwik, II. wiceprezes — Barełkowski Stanisław, sekretarz — Zywert Marian, skarbnik: Semma Edmund, który równocześnie został zastępcą sekretarza z przydziałem referatu spraw importowych, ławnicy: Metelski Jan i Elantkowski. W ciągu roku sprawozdawczego nie zaszły żadne zmiany w składzie osobowym Zarządu, jedynie w listopadzie ub. r. p. Semma złożył urząd skarbnika, zachowując jednakże funkcje zastępcy sekretarza. Funkcje skarbnika od tego czasu pełnił p. Zywert.

W roku sprawozdawczym odbyło się: 1 Walne Zebranie i 1 Nadzwyczajne Walne Zebranie, 6 Zebrań Plenarnych, 16 zebrań Zarządu, oraz kilkadziesiąt posiedzeń odrębnych Komisji do specjalnych zadań, jak np. Komisja Wszechpolskiego Zjazdu Hurtowników, Komisja Cen itp.

**Ocena ogólna.** Sytuacja koniunkturalna w hurcie kolonialno-spożywczym nie odbiega naogół od położenia tegoż handlu w roku poprzednim. Pewne znaczniejsze zmiany zaszły w grupie towarów, które nazwać by można pochodnymi produkcji rolniczej. Większe różnice cen zaznaczyły się w grupie towarów importowych, co spowodowane było przede wszystkim koniunkturalnym ruchem cen na rynku międzynarodowym.

Obrót zapałkami i solą był słabszy aniżeli w okresie poprzednim. Zwiększył się natomiast obrót octem, przy stale zmniejszającym się zbycie esencji octowej. Również w obrocie cukrem możemy sygnalizować pewien wzrost obrotu, zamykający się w granicach od 10—15%, co niewątpliwie spowodowane było uprzednią zniżką cen. Dowodzi to, że cukier należy zaliczać u nas do grupy towarów o elastycznym popycie. Niestety rentowność w grupie artykułów scalonych jest bardzo małą, szczególnie zaś w cukrze i soli.

W grupie innych towarów zachodziły dość poważne przemiany. Wzrósł silnie popyt na wszelkiego rodzaju krupy, niestety podaż ich była silnie ograniczona. Zaznaczył się szczególnie brak kasz, perłówki, tatarczej, kaszki krakowskiej i fasoli spowodowany uprzednią gwałtowną zwyżką cen, dochodzącą do 50%. Wytworzyła się tego rodzaju sytuacja, że gwałtownie malejących zapasów nie było można uzupełniać. Rentowność nie tylko się nie poprawiła, lecz doznała pewnego osłabienia na skutek administracyjnej kontroli cen, mało liczącej się z fakturami gospodarczymi, składającymi się na kształtowanie cen tej grupy.

Także obrót mydłem poprawił się, przy czym dał się odczuć brak towarów lepszych gatunkowo np. mydeł kokosowych, spowodowany zmniejszeniem się importu surowca. Pewna minimalna zresztą poprawa rentowności była niewątpliwą na skutek zwyżki cen. Natomiast w ryżu mimo tendencji zwyżkowej od 5—6% i utrzymanym obrocie, zyskowność

nie poprawiła się, i to znowuż na skutek administracyjnej reglamentacji cen.

Na rynku artykułów importowanych panowała początkowo tendencja stosunkowo mocna, później jednolita. Zwyżkowały przede wszystkim w pierwszym okresie ceny na kawę, herbatę i korzenie. Obroty tymi artykułami były na ogół przeciętne przy zyskowności niedużej, spowodowanej głównie konkurencją gdańską, która przy znacznych kontyngentach i niższych obciążeniach, mogła skutecznie współzawodniczyć z kupiectwem z okręgu tutejszego.

Te same ujemne objawy gdańskiej konkurencji dały się jeszcze silniej zauważyć w handlu śledziami. Mimo bowiem utrzymanego obrotu i zwyżkowych cen wywołanych gorszymi połowami, zwłaszcza śledzi szkockich, rentowność okazała się nie duża. Pośrednio na zjawisko to silnie zaważyła walka kupców gdyńskich i gdańskich szczególnie w półhurcie. Stałą przeszkodą w poprawie sytuacji handlu śledziami na omawianym terenie było porozumienie gdańsko-gdyńsko-angielskie.

Ogólnie biorąc w roku sprawozdawczym nastąpiło dalsze zmniejszenie kontyngentów autonomicznych. Natomiast przywóz towarów importowanych zaczął się coraz silniej opierać na tranzakcjach kompensacyjnych, z których towar kalkuluje się znacznie drożej, aniżeli z kontyngentów autonomicznych, co nie pozostało bez wpływu na zyskowność tej branży.

Biorąc całość hurtowego handlu spożywczo - kolonialnego możemy stwierdzić, że był on pod tendencją zwyżkową. Charakterystycznym dla omawianego roku był wzrost zakupu u zamożniejszej klienteli. Wypłacalność kontrahentów była słaba. Przyczyny należy tu szukać w nadmiernym kredytowaniu konsumcji.

Mimo zwyżki cen ogólna rentowność w tej dziedzinie nie poprawiła się. Wpłynęło na to zjawisko z jednej strony postępowanie władz administracyjnych poprzez regulowanie cen, a z drugiej strony konkurencja Gdańska, będącego w lepszym położeniu gospodarczym.

W życiu organizacyjnym Zrzeszenia podkreślić należy jeden zasadniczy moment, mianowicie fakt opracowania i uchwalenia nowego statutu, dostosowanego do wymogów obecnie obowiązującego dla zrzeszeń gospodarczych prawa przemysłowego, co uskutecznione zostało na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu w dniu 3 lipca ub. r. Nowo uchwalony statut przesłany został zgodnie z obowiązującą procedurą do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które pismem z dnia 19 sierpnia ub. r. zakomunikowało, że statut został zatwierdzony i wpisany do rejestru zrzeszeń przemysłowych. Z tą chwilą Zrzeszenie nabyło osobowości prawnej i może podejmować wszelkie czynności statutem przewidziane, nadając tym czynnościom bezwzględną moc obowiązującą.

Drugim ewenementem, który przyczynił się do rozpowszechnienia znaczenia Zrzeszenia na terenie całej Polski, to fakt zorganizowania nader udałego I. Wszechpolskiego Zjazdu Chrześcijańskich Hurtowników Spożywczo-Kolonialnych, który odbył się w dniach 4 i 5 maja ub. r. t. j. podczas Targów Poznańskich. Na Zjazd przybyło kilkudziesięciu delegatów pokrewnych organizacji całej Polski, przyczym udział wzięli również przedstawiciele miejscowych władz i urzędów z Poznańskim Urzędem Wojewódzkim na czele.

W pierwszym dniu Zjazdu wygłosili referaty p. poseł Sikorski na temat „Handel hurtowy w Polsce", p. mgr. Kwasieborski z Warszawy na

temat „Reglamentacja importu i jej wpływ na stan handlu kolonialnego“, oraz dyr. Kluczyński z Poznania na temat „Artykuły znakowe i scaleniowe w hurtowym handlu kolonialnym“.

W wyniku dwudniowych obrad Zjazd uchwalił 10 następujących postulatów, charakteryzujących najistotniejsze i najpilniejsze zagadnienia na najbliższą przyszłość.

1. mając na uwadze dobro interesów Państwa Polskiego, jak również rozwój chrześcijańskiego kupiectwa w Polsce, Zjazd uważa za najpilniejsze zagadnienie unarodowienia handlu i opanowania przez chrześcijan tych wszystkich placówek gospodarczych w Polsce, w których dotąd gnieździ się żywioł nam wrogi i obcy, nie mający nic wspólnego z zadaniami chrześcijańskiego kupiectwa, tego kupiectwa, które wszelkimi siłami dąży do potężnej Polski gospodarczej.
2. Wychodząc z założenia, iż gospodarczy rozwój chrześcijańskiego kupiectwa hurtowego i pokrewnego przemysłu chrześcijańskiego stanowi niezłomną potęgę polskiego mieszczaństwa, Zjazd wzywa do konsolidacji obu grup gospodarczych w ramach struktury organizacyjnej,
3. W interesie niezależności gospodarczej Państwa Polskiego, zwalczania bezrobocia oraz spotęgowania obrony narodowej, Zjazd domaga się stanowczo, aby wszystkie chrześcijańskie organizacje kupieckie wywierały skuteczny nacisk na swoich członków i społeczeństwo polskie dla bezwzględnego popierania i propagowania towarów wytwórczości krajowej.
4. Wychodząc z założenia iż niezbędnym warunkiem i podstawą egzystencji uczciwego kupca musi być zyskowność, oparta na rzetelnej i uczciwej kalkulacji handlowej, Zjazd domaga się, iżby w przyszłości wszystkie zarządzenia, dotyczące ustalenia cen maksymalnych na artykuły pierwszej potrzeby, wydawane przez władze administracyjne tak centralne jak i lokalne, jak również wyznaczanie cen przez przedsiębiorstwa monopolowe i skartelizowane, były dokonywane zasadniczo dopiero po zasięgnięciu opinii Izb Przemysłowo - Handlowych względnie miarodajnych rzeczoznawców ze sfer kupieckich.
5. Zjazd domaga się, aby chrześcijańscy kupcy hurtownicy spożywczo - kolonialni ustosunkowali się najprzychylniej do polskich wytwórców, jednakże żąda od nich takiego unormowania wzajemnych warunków, które nie zezwalały by na omijanie pośrednictwa hurtowego.
6. W interesie koniecznej obrony i rozwoju chrześcijańskiego kupiectwa, Zjazd odnosi się z apelem do wszystkich polskich instytucji finansowych oraz do polskiego społeczeństwa w kraju i zagranicą o utworzenie potężnych ośrodków finansowych w Polsce, któreby były skutecznym środkiem w walce gospodarczej przeciwko obcemu nam żywiołowi.
7. W interesie kształcącej się chrześcijańskiej młodzieży kupieckiej i dla zapewnienia jej bytu i przyszłości w Polsce, żąda Zjazd ograniczenia monopolizowania i etatyzowania naszego życia gospodarczego przez wprowadzenie nieskrępowanego, wolnego handlu w Polsce, opartego na liberalnym ustawodawstwie gospodarczym

i skarbowym, tak by każdy zdolny i chętny do pracy Polak, mógł z łatwością stworzyć sobie własny warsztat pracy.

8. Zjazd domaga się z całą stanowczością, iżby chrześcijańscy kupcy hurtownicy, zatrudniali wyłącznie personel chrześcijański i bezwzględnie popierali chrześcijańskich kupców podróżujących.
9. Kierując się obowiązkiem i poczuciem honoru Polaka - obywatela, domaga się Zjazd, aby wszyscy chrześcijańscy kupcy w Polsce wykazywali we wszystkich czynnościach gospodarczych i społecznych wzajemną i bezwzględną solidarność. Winna ona znaleźć wyraz w stałym i życzliwym poparciu wszystkich organizacji chrześcijańskich, bez względu na ich charakter, w szczególności zaś koleżeńskiej współpracy i łączności na terenie terytorialnych organizacji kupieckich.
10. Wykonanie niniejszej rezolucji porucza Zjazd tymczasowemu komitetowi wykonawczemu I. Wszechpolskiego Zjazdu Chrześcijańskich Hurtowników Spożywczo - kolonialnych w Polsce, w skład którego powołani zostali pp.: dyr. Wencel z Warszawy jako przewodniczący, prezes Piotr Michałowicz z Poznania, jako zastępca przewodniczącego, Stanisław Barełkowski z Poznania, jako sekretarz, Dr. Piotr Chorąży z Katowic, poseł Brunon Sikorski z Warszawy, poseł Marchlewski z Grudziądza, prezes Mierzejewski z Warszawy, Jan Metelski z Leszna, Pachulski z Warszawy, Skwiercz z Gdyni, Olecha ze Lwowa, i Chądzyński z Łodzi, oraz zaleca opracowanie wytycznych dla następnego Zjazdu, który odbędzie się podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich w roku 1938.

W czasie Zjazdu uczestnicy wspólnie zwiedzili Targi Poznańskie oraz ważniejsze zakłady przemysłowe na miejscu jak fabrykę Knorra w Starołęce, fabrykę Blask p. Kajewskiego, firmę Maggi, zakłady przemysłowe przetworów żywnościowych W. Paetza oraz fabrykę czekolady Goplana w Poznaniu. Na zakończenie dwudniowego pobytu odbył się w lokalach Resursy Kupieckiej wieczorek towarzyski, gdzie w miłym nastroju przy skromnym posiłku nastąpiło koleżeńskie zbliżenie delegatów z wszystkich dzielnic Polski. Stwierdzić należy, że Zjazd ten wywarł wielkie wrażenie i odbił się głośnym echem w całej Polsce, o czym świadczą liczne artykuły i notatki nie tylko w prasie fachowej, lecz również i w prasie codziennej.

W dalszych swych pracach Zrzeszenie czyniło starania, aby doprowadzić do zrealizowania postulatów wysuniętych na Zjeździe.

Podkreślić należy, że Zrzeszenie bardzo często kontaktowało się z pokrewnymi organizacjami w sprawach zasadniczych, biorąc bezpośredni udział np. w Zjeździe Importerów urządzonym w Gdyni, na którym omawiano problem śledziowy oraz problem importu owoców, dalej w Zjeździe detalicznego kupiectwa kolonialno-spożywczego, urządzonym w Poznaniu, w czasie którego referaty wygłosili członkowie Zrzeszenia: p. prezes Michałowicz, p. Barełkowski a który jako specjalne zadanie omówił problem zyskowności przy sprzedaży artykułów scalonych oraz stosunek władz sanitarnych do handlu kolonialnego. Delegaci Zrzeszenia brali również udział w Zjeździe Kupiectwa Pomorskiego w Bydgoszczy, w czasie którego przedstawiono panu Ministrowi Romanowi postulaty handlu kolonialnego, odnośnie rentowności przy sprzedaży cukru i soli.

Licznie reperezentowani byli członkowie Zrzeszenia na Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie w listopadzie ub. r. współpracując uprzednio nad ustaleniem wytycznych do licznie wygłoszonych na Kongresie referatów.

W rezultacie kilku konferencji odbytych w Miejskim Komitecie do Walki z Bezrobociem ustalono nowe warunki realizowania bonów żywnościowych wydawanych przez tenże Komitet bezrobotnym m. Poznania. W myśl tego porozumienia bony żywnościowe od bezrobotnych przyjmują tylko członkowie Zrzeszenia Detalistów Branży Kolonialnej, nie mogąc ich jednakże bezpośrednio realizować w Komitecie, lecz nabywać za te bony towary u hurtowników poznańskich. Hurtownicy zaś realizują w pewnych określonych terminach bony bezpośrednio w Komitecie.

Z dalszych ważniejszych prac Zrzeszenia podkreślić należy permanentny kontakt Zrzeszenia z tutejszą Izbą Przemysłowo - Handlową specjalnie w dziedzinie przydziału kontyngentów, dalej ścisła współpraca ze Związkiem Zrzeszeń Kupieckich np. w sprawach podatkowych przy opiniowaniu nowych projektów ustaw podatkowych, przedstawianiu kandydatów do Komisji Odwoławczej oraz kandydatów na biegłych podatkowych, w sprawach taryfowych, komunikacyjnych, socjalnych itp.

Prace w Komisji cen zareferuje oddzielnie p. Barełkowski.

Reasumując stwierdzić należy, że praca Zrzeszenia jest nader intensywną, kontakt z członkami jest b. żywy o czym świadczy liczna korespondencja z członkami, a warunki wzajemnej współpracy opierają się na zasadzie harmonii i zrozumienia istotnych potrzeb hurtowego handlu kolonialnego.

Jakkolwiek ilościowo zasięg Zrzeszenia nie wykazuje specjalnego wzrostu, gdyż ilość członków wzrosła z 36 na 38, to jednak stwierdzić należy, że ze względu na zasięg i znaczenie hurtu kolonialnego wartość pracy Zrzeszenia uwypukla się przedewszystkim w wielkich walorach jakie dla życia gospodarczego posiadają problemy omawiane i opracowywane przez organizacje.

## Sprawozdanie z działalności Zrzeszenia Kupców Branży Żelaza, Sprzętów Kuchennych, Szkła i Porcelany za rok 1937/38.

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 6 zebrań plenarnych, zarządu i walnych. Na liście członków zapisanych jest obecnie 36 firm. Zlikwidowało swe przedsiębiorstwo 5 członków. W miejsce zlikwidowanych przedsiębiorstw naszych członków otrzymaliśmy 2 nowych.

Jednym z problemów organizacyjnych, którym zajmowaliśmy się w roku bież. była zmiana statutu naszego zrzeszenia w kierunku rozszerzenia naszej działalności na trzy województwa zachodnie. Ministerstwo Przemysłu i Handlu poprawki statutu przewidującej powyższe rozszerzenie naszej działalności jeszcze nie zatwierdziło, jednakże otrzymaliśmy ze strony Ministerstwa autorytatywne zapewnienie, że Ministerstwo żadnych zastrzeżeń przeciwko wspomnianej poprawce statutu nie zgłasza, tak że kwestia jej zatwierdzenia jest już obecnie tylko formalnością.

Starania nasze celem przeprowadzenia fuzji Zrzeszenia ze Związkiem Kupców Handlujących Żelazem i Dźwigarami nie zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem. W sprawie tej wykazaliśmy maksymum dobrej woli i Zarząd z pełną odpowiedzialnością może oświadczyć, że uczynił wszystko co mógł, aby doprowadzić do fuzji tak, że wina nie dojścia fuzji do skutku musi być przypisana stronie przeciwnej.

Spośród spraw ściśle gospodarczych, którymi zajmowało się Zrzeszenie w roku sprawozdawczym, należy wymienić sprawy cen na żelazo w obecnym ich ujęciu przez Syndykat Polskich Hut Żelaznych. Dużo uwagi poświęcaliśmy różnym sprawom nieuczciwej konkurencji a w tej mierze działalności przedsiębiorstw hutniczych uprawiających detaliczną sprzedaż żelaza na naszym terenie. Zajmowano się również sprawą sprzedaży towaru poniżej własnych cen, wysuwając postulat, aby w mającej się ukazać ustawie o nieuczciwej konkurencji została jasno postawiona sprawa, iż tego rodzaju postępowanie jest przestępstwem.

Zrzeszenie poszczycić się może pewnym sukcesem na odcinku spraw podatkowych. Stojąc bowiem już od lat na stanowisku, że świadectwa przemyłowe winny być zniesione, zdawaliśmy sobie jednak sprawę, że wobec braku uzgodnienia na czas poglądów sfer gospodarczych i rządowych w tej dziedzinie, zniesienie tych świadectw nie nastąpi jeszcze w 1938 r. Wysunęliśmy wobec tego stanowczy postulat, aby już na rok bieżący zostały wprowadzone jak najdalej idące ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych. Ukazanie się okólnika wprowadzającego ulgi w nabywaniu świadectw na rok bieżący jest dowodem, że nasze stanowisko było słuszne i znalazło u właściwych czynników należyte zrozumienie. Z pośród spraw podatkowych zajmowaliśmy się jeszcze sprawą rygorystycznej przesady w ocenie ksiąg handlowych ze strony władz skarbowych i wskazaliśmy władzom skarbowym, że tego rodzaju postępowanie zniechęca kupiectwo do prowadzenia ksiąg co ze względu na interesy ogólne nie jest wskazane.

Współdziałanie nasze z organami samorządu gospodarczego wyrażało się w udzielaniu opinii w sprawach przez samorząd gospodarczy nam zleconych. W tej dziedzinie działalność nasza odbywała się na odcinku w pierwszym rzędzie spraw komunikacyjnych jak konieczność wprowadzenia ładunków kontenerowych przy przesyłkach drobnicowych oraz sprawa obniżki taryf na przewóz drutu i gwoździ w obrocie wewnętrznym. Współdziałaliśmy z Izbą Przemysłowo - Handlową w związku z opiniowaniem przez Izbę wniosków o zezwolenia na likwidacyjną wyprzedaż naszej branży. Z Wielkopolskim Związkim Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich współpracowaliśmy oprócz zlecenia Związkowi prowadzenia niektórych agend naszego sekretariatu i uzgadniania opinii w poszczególnych sprawach przez wysyłanie naszych delegatów na Zjazdy Delegatów Kupiectwa Wielkopolskiego. Członkowie naszego Zrzeszenia brali również udział w Ogólnopolskim Kongresie Kupiectwa w Warszawie.

W roku sprawozdawczym wchodzili w skład Zarządu p. Kazimierz Michalak jako prezes, p. Józef Skibiński jako zastępca prezesa, p. Karol Adamski jako sekretarz, p. J. Barełkowski jako skarbnik oraz jako ławnicy pp. J. Chełmikowski, I. Liczbiński i Cichocki Stefan.

# Zrzeszenie Kupców Branży Delikatesowo-Kolonialnej

Wybrany na zeszłorocznym walnym zebraniu Zarząd Zrzeszenia z p. radcą M. Rotnickim jako prezesem na czele oraz pp. wiceprezesem Woźniakiem Franciszkiem, skarbnikiem Stróżykiem Józefem, sekretarzem Pawlakiem Marianem, zast. sekr. Wędziochem Józefem i ławnikiem radcą Kujawą Tomaszem sprawował swe funkcje od 18 III 1937 do dnia 7 II 1938 r.

W powyższym składzie odbył Zarząd 5 zebrań plenarnych, 1 zebranie zarządowe i 1 walne roczne zebranie. Porządki obrad wszystkich tych posiedzeń obejmowały sprawy natury zasadniczej, ogólno - organizacyjnej i gospodarczej. Frekwencja członków na zebraniach była na ogół zadowalająca. Obrady na posiedzeniach plenarnych i zarządowych były rzeczowe, stały na odpowiednim poziomie i toczyły się w harmonijnym nastroju. Liczba członków wynosi obecnie 24.

Referat p. prof. Jessego na temat zaznajomienia się ze sposobem kształcenia naszego narybku kupieckiego, wygłoszony został na zebraniu plenarnym w dniu 21 kwietnia 1937 w sali konferencyjnej Gimnazjum Kupieckiego przy ul. Śniadeckich 54/58. W obszernym referacie scharakteryzował referent sposób kształcenia i wychowania naszej młodzieży kupieckiej, po czym zwiedzono gmach Kup. Gimnazjum.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu dekretem z dnia 19 V 1937 Nr. O. E. III. 200/3 Nr. poz. 102 zatwierdziło statut Zrzeszenia bez poprawek i zapisało do rejestru Zrzeszeń. Statut znajduje się u sekretarza.

W związku ze sprawą utworzenia Chrześc. Dojrzewalni Bananów w Gdyni Zrzeszenie nie ma zamiaru finansowania tej instytucji, lecz z uwagi na charakter czysto chrześcijański postanowiono gremialnie popierać nową instytucję.

Dyrekcja tut. Gimn. Kup. została pismem z dnia 12 X 1937 powiadomiona, że pp. radca Rotnicki, Woźniak, Stróżyk i Machalla wybrani zostali do Rady Doradczej tut. Gim. Kup.

Z dniem 1 III 1938 wprowadzona zostanie w życie nowa ustawa o sprzedaży wyrobów tytoniowych o czym na zebraniu plenarnym podano naszym członkom do wiadomości z tym, że należy składać do Zakładu Sprzedaży Wyrobów Tytoniowych indywidualne zgłoszenia o zawarcie umów na sprzedaż wyrobów tytoniowych.

Na zebraniu plenarnym w dniu 15 IX 1937 omawiano sprawę nieuczciwej konkurencji i postanowiono w tej kwestii zwrócić się do miarodajnych czynników z prośbą o jej unormowanie.

Z inicjatywy Zrzeszenia Det. Branży Kolonialnej, Stowarzyszenia Hurt. Kolon. na Polskę Zachodnią oraz zaproszonego Zrzeszenia Kupców branży Delikat. Kolon. postanowiono we wrześniu 1937 r. zwołać Zjazd Kupiectwa branży Kolonialnej, który odbył się dnia 25 X 1937 w Domu Rzemieślniczym w Poznaniu, mający na celu uzyskanie wyższego zarobku przy cukrze, soli i innych wyrobach monopolowych. W zjeździe tym wzięli udział również delegaci Zrzeszenia. Tamże uchwalono odpowiednie rezolucje, które wysłane zostały do kompetentnych władz. W zebraniach komitetu wykonawczego Zjazdu brali udział pp. radca Rotnicki i sekretarz Pawlak.

W kwestii unormowania godzin handlu został wydelegowany p. radca Kujawa do Starostwa Grodzkiego i stawił wniosek o ustalenie jednolitych godzin dla wszystkich składów spożywczych.

W Kongresie Kupiectwa Polskiego w Warszawie uczestniczyli pp.: Witkowski i sekretarz Pawlak.

Na ostatnim zebraniu plenarnym omawiano i wysunięto projekt zorganizowania kursów dokształcających dla kupców w celu udoskonalenia wiedzy kupieckiej.

# Sprawozdanie z działalności Zrzeszenia Chrześc. Kupców Papierniczych na Okręg Wielkopolski

## za czas od 29. I. do 30. VII. 1938 r.

Zrzeszenie Chrześcijańskich Kupców Papierniczych, które powstało po rozwiązaniu słabo prosperującego pod względem organizacyjnym ich działalności Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu przystąpiło do pracy dnia 29 stycznia 1938 r., kiedy wybrano władze nowego Zrzeszenia a mianowicie:

jako prezesa p. Karola Wilaka,
„ sekretarza p. Mariana Dawida,
„ jego zastępcę p. Szymańskiego Stanisława,
„ skarbnika p. Kozłowskiego Stanisława.

Nowo powstałe Zrzeszenie zabrało się energicznie do działania, czego dowodem było przeprowadzenie następujących spraw:

1. interwencja w sprawie udzielenia koncesji na sprzedaż wyrobów tytoniowych na rzecz poszczególnych członków Zrzeszenia dała w 14 wypadkach (na 18) pozytywne wyniki.
2. akcja przeprowadzenia likwidacji sklepików szkolnych jest na dobrej drodze, i z początkiem nowego roku szkolnego należy spodziewać się pozytywnych wyników, tym bardziej, że podczas akcji tej gromadzi się kompletne dane potrzebne do uzyskania wszechstronnego materiału.
3. przeprowadzono interwencję wśród członków Zrzeszenia, którzy nadmiernie obniżają ceny towarów dochodzące poniżej kosztów własnych. Poza tym skierowano pisma do firmy Majewski i Ska, Iskra Karmański i Kręglewski w sprawie uporządkowania stosunków panujących na rynku papierniczym w szczególności ustalenia cen jednolitych dla materiałów markowych.
4. przystąpiono do eliminacji towarów pochodzenia żydowskiego nie dopuszczając na nasz teren firm Alexandrowicz i Ostrowicz.

W okresie sprawozdawczym wygłoszono referaty na temat:

a) „Jak składać prawidłowo zeznania o obrocie i dochodzie" wygłosił p. Wojciechowski, dnia 13. II 38 r.
b) „Legalne metody walki z nielojalną konkurencją" wygłosił p. Dr. Taylor dnia 4 maja 1938 r.

Na poszczególnych zebraniach omawiane były poza tym problemy odnoszące się do akcji przesiedleńczej, kredytów kupieckich, handlu dewocjanaliami itp.

# Sprawozdanie z działalności Zrzeszenia Detalistów Branży Kolonialnej w Poznaniu za rok 1937

Od stycznia do maja 1937 r. sprawował urząd prezesa naszego Zrzeszenia p. Tomasz Kujawa. W tymże okresie odbyło się 7 zebrań zarządowych, 3 zebrania plenarne i 1 walne roczne zebranie.

W styczniu 1937 r. wysłał Zarząd do Ministerstwa Skarbu memoriał w sprawie zmiany okólnika dotyczącego prowadzenia w księgach handlowych na rachunku sprzedaży odrębnych kont na artykuły scalone. Sprawa ta została ostatecznie załatwiona z korzyścią dla członków organizacji dopiero okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 15 lutego 1938 r. W międzyczasie Zarząd jednakże kilkakrotnie w tej sprawie interweniował odbywając konferencję w Izbie Skarbowej w Poznaniu jak również w Ministerstwie Skarbu.

W dniu 2 lutego 1937 r. urządzono w sali Ogrodu Zoologicznego tradycyjną zabawę karnawałową.

W lutym 1937 r. odbyto konferencję z dyrektorem Banku Cukrownictwa w sprawie podwyżki zarobku przy cukrze, która jednak nie odniosła żadnych pozytywnych rezultatów.

W marcu 1937 r. odbył prezes Kujawa kilka konferencyj w Ministerstwach Skarbu i Przemysłu i Handlu poruszając tam najróżniejsze aktualne zagadnienia dotyczące interesów członków Zrzeszenia. Tak samo odbywał prezes Kujawa w różnych sprawach konferencje z ówczesnym prezydentem miasta Poznania płk. Więckowskim. Wszystkie te zabiegi około spraw zmierzających do polepszenia bytu członków Zrzeszenia odniosły niewielkie skutki.

W dniu 18 marca 1937 r. odbyło się roczne walne zebranie, któremu przewodniczył obecny prezes p. Trybulski, a na którym prezesem Zrzeszenia wybrano ponownie p. Tomasza Kujawę. Pozostałych członków Zarządu pozostawiono na wniosek prezesa Kujawy na dotychczasowych stanowiskach.

W kwietniu 1937 r. odbył prezes Kujawa konferencję w Wojewódzkiej Komisji Cennikowej, a ponieważ w tej komisji nie byli reprezentowani przedstawiciele kupiectwa naszej branży, władza dyktowała wprost nieżyciowe ceny. W tym samym okresie czasu prowadzono ostrą walkę z cechem piekarskim i większymi wytwórniami chleba w sprawie przyznania wyższego rabatu przy sprzedaży chleba, który wskutek obniżenia piekarzom kosztów produkcji został znacznie obniżony.

Dnia 4 maja 1937 r. prezes Tomasz Kujawa złożył urząd prezesa na ręce wiceprezesa Marcelego Przewoźnego. Z dniem tym objął urzędowanie w naszej organizacji wiceprezes Przewoźny i stał na czele tejże do czasu zwołania nadzwyczajnego walnego zebrania tj. 22 czerwca 1937 r. W okresie od 4 maja do 22 czerwca 1937 r. odbyto 4 zebrań zarządowych, 1 plenarne i 1 nadzwyczajne w sprawie chleba. Ponadto zwołano nadzwyczajne walne zebranie w celu wyboru nowego prezesa.

Zapoczątkowaną akcję dotyczącą podwyższenia zarobku przy sprzedaży chleba kontynuował w dalszym ciągu wiceprezes Przewoźny, wysyłając obszerny memoriał do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego. Niezależnie od tego Zarząd w dalszym ciągu czynił w tej sprawie starania zwołując na dzień 6 czerwca 1937 r.

nadzwyczajne zebranie, na którym uchwalono rezolucję w celu wysłania jej do 6-ciu największych wytwórni chleba w Poznaniu.

W sprawie podwyżki rabatu przy chlebie odbyto w Urzędzie Wojewódzkim konferencję przy współudziale 5-ciu członków Zarządu naszej organizacji z wiceprezesem Przewoźnym na czele. Na tym sprawę dotyczącą podwyżki rabatu przy chlebie narazie zakończono i odczekano rezultatów podjętej pracy, które wskutek zmiany rozporządzenia dotyczącego cen mąki i kosztów produkcji przy wypieku chleba zostały załatwione dla kupiectwa branży spożywczej w pewnym stopniu przychylnym.

Na nadzwyczajnym walnym zebraniu odbytym w dniu 22 czerwca 1937 r. wybrano prezesem Zrzeszenia p. Stanisława Trybulskiego. Prezes p. Trybulski objął urzędowanie z dniem 22 czerwca 1937 r. w otoczeniu następujących członków Zarządu: Przewoźny Marceli — wiceprezes, Witkowski Stefan — wiceprezes, Jędrzychowski Walenty — sekretarz, Złotowski Stanisław — zast. sekretarza, Bartoszewski Stefan — skarbnik, Dymek Jan — zast. skarbnika, Frąckowiak Jan — ławnik, Sipurzyński Stanisław — ławnik.

Zmiany personalne.

Pismem z dnia 15 września 1937 r. w myśl uchwały Zarządu z dnia 9 września 1937 r. zwolniono ze stanowiska członka Zarządu p. Jana Frąckowiaka wskutek nie uczęszczania na zebrania Zarządu bez usprawiedliwienia. W miejsce Frąckowiaka dokooptowano p. Stanisława Sasska uchwałą Zarządu z dnia 9 września 1937 r.

Na zebraniu plenarnym odbytym w dniu 21 września 1937 r. złożył swój urząd p. Walenty Jędrzychowski a funkcję sekretarza objął jego zastępca p. Stanisław Złotowski. Na zastępcę sekretarza dokooptowano p. Ignacego Korcza uchwałą Zarządu z dnia 1 października 1937 r.

W późniejszym terminie zrezygnował ze swego stanowiska wiceprezes Przewoźny Marceli.

W komisji rewizyjnej zaszła zmiana wskutek rezygnacji p. Zalewskiego, na którego miejsce wszedł do komisji rewizyjnej p. Brunon Wolnik.

Zarząd w powyższym składzie przystąpił energicznie do pracy dla dobra organizacji, mając na uwadze przede wszystkim uzyskanie nareszcie godziwego zarobku przy cukrze, soli i zapałkach, jak również artykułach markowych i skartelizowanych. W związku z tym odbyto kilka konferencyj z Zarządem Związku Hurtowników i Związkiem Kupców Delikatesowych oraz z przedstawicielami Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich. Poza tym nawiązano kontakt z bratnimi organizacjami na terenie Wielkopolski, Pomorza, Warszawy, Krakowa, Lwowa itp. W tej sprawie wysłano cały szereg artykułów prasowych w celu uświadomienia społeczeństwa o konieczności dążeń naszej organizacji.

Z inicjatywy prezesa p. Trybulskiego wspólnie z Zarządami bratnich organizacyj Zrzeszenia Hurtowników i Delikatesowców zorganizowano Pierwszy Zjazd Kupców Branży Kolonialno - Spożywczej w Poznaniu, który odbył się w dniu 24 października 1937 r. i zadokumentował żywotność wymienionych wyżej organizacyj. Na zjeździe tym reprezentowane były władze oraz byli tam obecni przedstawiciele kupiectwa branży kolonialnej z całej Polski. Na powyższym zjeździe uchwalono cały szereg rezolucyj, które wysłane zostały do miarodajnych czynników.

Na omawianym wyżej zjeździe wygłoszono obszerne i rzeczowe referaty. Pierwszy referat wygłosił prezes p. Trybulski i omówił ujemne skutki

obecnego systemu administracyjnej regulacji cen, całokształt spraw połączonych z dozorem sanitarnym nad artykułami pierwszej potrzeby, zagadnienie handlu ulicznego, cały szereg zagadnień podatkowych oraz spraw łączących się z nadmiernym interwencjonalizmem czynnika administracyjnego w handlu, który specjalnie silnie godzi w branżę spożywczo-kolonialną.

Drugi referat wygłosił prezes p. Michałowicz na temat artykułów monopolowych i skartelizowanych.

Trzeci referat wygłoszony przez wiceprezesa Barełkowskiego wskazał na zyskowność w handlu artykułami markowymi. W dyskusji nad referatami zabierali głos liczni przedstawiciele kupiectwa z całej Polski.

Po zjeździe Zarząd nie poprzestawał w dalszym ciągu czynić energicznych starań w kierunku polepszenia bytu kupiectwa branży spożywczej.

Nadmienić wypada, że w roku sprawozdawczym 1937 pod względem gospodarczym organizacja nasza w szczególności przechodziła bardzo trudne warunki bytowania i to wskutek wprowadzenia w życie najróżniejszych nieżyciowych zarządzeń ze strony władz państwowych i samorządowych.

Zaznaczamy, że rozwój naszej organizacji pod względem liczebnym członków w roku 1937 poważnie się poprawił, gdyż liczba członków wynosiła na koniec roku 1936 371 podczas, gdy w końcu roku 1937 podniosła się na 525.

Poza powyższym organizacja nasza posiada własne biuro, w którym zatrudnia się kierownika biura, książkową, maszynistkę i gońca.

Sprawy wchodzące w zakres biura załatwiane były w miarę potrzeby.

# Zrzeszenie Kupców Maszyn i Narzędzi Rolniczych w Poznaniu

Drugi rok istnienia Zrzeszenia zaznaczył się intensywnym wzmożeniem pracy organizacyjnej i opracowaniem całego szeregu problemów stanowiących dla branży Maszyn i Narzędzi Rolniczych podstawowe zagadnienie rozwojowe.

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno Zebranie Walne, 11 Posiedzeń Zarządu, oraz 4 Zebrania Plenarne, z których 2 odbyto poza Poznaniem mianowicie 25. IX. 37. w Grudziądzu, oraz 12. II. 38. w Gnieźnie. Stan członków przedstawiał się następująco: Z początkiem roku sprawozdawczego liczba członków wynosiła 36. W ciągu roku przybyło 16 członków, ubyło zaś przez wystąpienie 4, tak że obecna liczba wynosi 48.

Na zebraniach wygłoszono poza referatami okolicznościowymi podawanymi do wiadomości przez poszczególnych referentów Związku, a dotyczących aktualnych w danej chwili dziedzin z życia ustawodawstwa gospodarczego, spraw podatkowych, zagadnień socjalnych, problemu zasad prowadzenia ksiąg handlowych itp. następujące referaty:

Na Plenarnym Zebraniu w Grudziądzu mówił p. Dyrektor Szteger na temat współpracy Kupiectwa i Przemysłu Branży Maszyn Rolniczych.

Na Plenarnym Zebraniu w Gnieźnie wygłosił p. Inżynier W. Patyka referat na temat „Przegląd najcenniejszych nowości konstrukcji maszyn rolniczych".

Na tym Zebraniu omówił p. Redaktor Gustowski Leszek sprawy dotyczące zbiorowych umów pracy oraz odpisów na inwestycje.

Z okazji odbytych Plenarnych Zebrań w Grudziądzu i Gnieźnie zwiedzili uczestnicy pod kierownictwem kierowników Zakładów Fabrykę Maszyn „Unia" oraz pierwszą i jedyną w Polsce Fabrykę Wirówek p. St. Różakolskiego w Gnieźnie, podziwiając czy to imponujące rozmiary czy też poziom techniczny tych zakładów.

Z prac zasadniczych i podstawowych, którymi Zrzeszenie zajmowało się w ciągu roku z wielkim nakładem energii pracy i czasu na plan pierwszy wysuwa się sprawa zfinansowania inwentarza maszynowego w rolnictwie. Mianowicie celem ożywienia obrotów maszynami rolniczymi i umożliwienia rolnikom wyczerpanym z zasobów gotówkowych nabycia maszyn rolniczych, a przede wszystkim siewników wystąpiono do kompetentnych czynników, a więc do Ministerstwa Rolnictwa, oraz do Państwowego Ban-

ku Rolnego z memoriałem, w którym w wyczerpujący sposób przedstawiono dotychczasowy stan rzeczy oraz wysunięto projekt uruchomienia specjalnych kredytów, oraz sposób ich rozprowadzenia.

Na temat ten przeprowadzono cały szereg rozmów i korespondencji z resortowymi czynnikami, propagując akcję poprzez prasę fachową i dzienną.

Po długotrwałych perypetiach zwłaszcza zaś po konferencji odbytej w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w dniu 17 marca br. Ministerstwo Rolnictwa wyjaśniło, że akcja dotyczy wyłącznie siewników rzędowych do zboża i na inne maszyny i narzędzia rolnicze nie będzie rozszerzona, dalej że akcja ta prowadzona będzie za pośrednictwem Związku Gospodarczego Spółdzielni Rolniczo - Handlowej, oraz Izb Rolniczych na terenie Województw Zachodnich, i obejmie 800 sztuk siewników nabytych w fabrykach krajowych a przeznaczonych do pewnego stopnia w charakterze premii dla mniejszych właścicieli rolnych.

Jakkolwiek według oświadczenia Ministerstwa Rolnictwa Kupiectwo Prywatne nie jest wykluczone z akcji rozprowadzenia powyższych siewników, to jednak uwarunkowanie współpracy Kupiectwa od uzgodnienia poszczególnych momentów z Izbami Rolniczymi, stawia udział jego w tej akcji w świetle nader problematycznym. Mimo stosunkowo nikłych widoków na pomyślne załatwienie sprawy, podejmuje Zrzeszenie dalsze czynności celem definitywnego jej załatwienia.

Celem uzyskania należytego materiału do podjęcia akcji w sprawie uporządkowania wierzytelności rolniczych wśród Kupiectwa branży Maszyn i Narzędzi Rolniczych zwrócono się do członków z ankietą dotyczącą prawnego stanu wierzytelności rolniczych powstałych przed 1 lipca 1932 r.

Zebrane w ten sposób materiały posłużą do wszczęcia odpowiedniej akcji, zwłaszcza że ostatnio oficjalne sfery rolnicze postawiły pod adresem czynników Państwowych konkretny postulat dalszych ulg oddłużeniowych w postaci częściowego skreślenia długów rolniczych.

Podkreślić należy ścisłą współpracę Zrzeszenia z Samorządem Gospodarczym a zwłaszcza z Wielkopolskim Związkiem Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, przy czym specjalnie uwypuklić trzeba współpracę przy omawianiu projektu zmian przepisów dotyczących instytucji świadectw przemysłowych oraz przy opracowywaniu tematów referowanych na listopadowym Kongresie Kupiectwa Polskiego w Warszawie.

Jakkolwiek organizacja w krótkim okresie swego istnienia nie zdołała przeprowadzić specjalnie wybijających się korzyści dla swych członków, to jednak wspólne wystąpienie w obronie interesów prywatnych sprzedawców maszyn i narzędzi rolniczych skierowało zainteresowanie szeregu czynników do zagadnień i potrzeb tej branży i sądzić należy, że dalsza celowa i bezustanna praca w tym kierunku czy rychlej czy później doprowadzi do tego, że słuszne nasze postulaty doznają nie tylko przychylnego przyjęcia lecz zostaną zrealizowane. Dlatego też życzyć by sobie należało by siły organizacyjne naszego Zrzeszenia w dalszym ciągu krzepły, by móc przeciwstawić się wspólnie wszelkim zakusom zmierzającym do wyeliminowania w obrocie maszynami i narzędziami rolniczymi zdrowej inicjatywy prywatnej.

Zarząd Zrzeszenia tworzą:

Zajączkowski dyr. — prezes; Malinowski St. — I. wiceprezes; Jezierski — II. wiceprezes; Andrzejewski Mieczysław — sekretarz; Bergman — skarbnik; Janiszewski St. — ławnik; Grabowski dyr. — ławnik.

# Zrzeszenie Kupców Branży Meblowej w Poznaniu

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 7 zebrań. W omawianym okresie z ważniejszych wydarzeń należy wymienić zatwierdzenie statutu Zrzeszenia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, przez co położone zostały zasadniczo podwaliny pod wewnętrzną konsolidację Zrzeszenia.

Z pośród ważniejszych spraw ściśle fachowych, którymi zajmowało się Zrzeszenie podkreślić należy sprawę konkurencji swarzędzkiego przemysłu meblowego. W sprawie tej Zrzeszenie wystosowało szereg pism do Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu i przez Izbę interweniowało w Urzędzie Wojewódzkim. Interwencja dała o tyle dobre wyniki, że został w poważnym stopniu ukrócony niedzielny handel meblami w Swarzędzu, który nawet obejmował meble używane. Zagadnienie Swarzędza było nadto przedmiotem obszernych rozważań nie tylko Zarządu, lecz jednego z plenarnych zebrań.

Współpraca z Izbą Przemysłowo - Handlową na szeregu odcinków była ożywiona. Wymienić wypada sprawę ustalenia listy biegłych z zakresu meblarstwa, na którą to listę podano członków Zrzeszenia, oraz sprawę ustalenia w porozumieniu z Izbą zasadniczych tez, jakie czynności w meblarstwie należy uważać za czynność przygotowawczą handlową.

Na odcinku wewnętrznej pracy wśród członków Zrzeszenia między innymi zajmowano się sprawami podatkowymi, a w pierwszym rzędzie sprawą świadectw przemysłowych. Stanowisko Zrzeszenia wobec tego zagadnienia domagające się stanowczo zniesienia instytucji świadectw przemysłowych, pokrywało się ze stanowiskiem czynników decydujących, czego dowodem jest już realny projekt zniesienia tych świadectw począwszy od roku 1939.

Jedno z plenarnych zebrań zajmowało się sprawą racjonalnej kalkulacji cen sprzedaży. Przy wysokich bowiem kosztach handlowych handlu meblarskiego, dochodzących do 12 i więcej procent, stosowanie zbyt niskich stawek kalkulacyjnych stawia ten handel w obliczu groźby całkowitego zaniku rentowności. Z powodu jednak nieregularnej frekwencji członków na zebraniach plenarnych w sprawie tak ważnej Zrzeszenie nie mogło powziąć żadnych konkretnych wytycznych działania.

Dużo uwagi poświęcało Zrzeszenie również obronie indywidualnych interesów członków, przeprowadzając pertraktacje w tej sprawie nawet z firmami zagranicznymi. Wspomnieć należy również, że nie zapominano o celach społecznych i tak poszczególni członkowie opodatkowali się stosunkowo wysoko na cele komitetu finansowego Święta Chrystusa Króla.

Współpraca z Wlkp. Związkiem Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich odbywała się przez wysyłanie delegatów Zrzeszenia na zjazdy delegatów Związku, zaś z Naczelną Radą Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego przez udział członków w Ogólnopolskim Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie.

Zarząd Zrzeszenia stanowią: Przepióra Antoni — prezes, Bakoś Kazimierz, Buśko Marian, Sobczak Ignacy, Baranowski Józef.

## Zrzeszenie Kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców w Poznaniu

Zebrań odbyło się w roku 1937 ogółem 19 i to zarządowych 13 w tym 2 wspólne z Komitetem zabawowym, plenarnych 5 i nadzwyczajne walne 1.

Przeciętna liczba obecnych członków wynosiła ca 50%. Liczba członków Zrzeszenia wynosi 42 członków zwyczajnych i 31 członków nadzwyczajnych. Wydano statut Zrzeszenia oraz legitymacje członkowskie na rok 1937. Przypomniano członkom o obowiązkowym nabywaniu godła związkowego.

Ażeby członkom Zrzeszenia dać możność, zapoznania się z produkcją branży, zarząd zorganizował zwiedzenie fabryki Wuka w czerwcu, a fabryki Goplana w październiku.

Delegaci Zrzeszenia brali udział w obradach Zjazdu Wiosennego i Jesiennego W. Z. Ch. Z. K. Na ogólny Kongres Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie wysłano jako delegata Zrzeszenia p. prezesa Sobczaka.

W okresie przedświątecznym Zrzeszenie dało dla swoich członków bezpłatne ogłoszenie w prasie.

Na wszystkich zebraniach p. prezes Sobczak gorąco polecał wyroby fabryk członków nadzwyczajnych, w zamian wyrobów żydowskich. Członkowie Zrzeszenia rozumiejąc solidarność walki z żydostwem, wyeliminowali z swoich sklepów towar żydowski.

Zarząd pracował w kierunku zorganizowania jak najlepiej Zrzeszenia, rozciągając pracę na całą Wlkp., czyniąc zwłaszcza starania nad unarodowieniem handlu polskiego.

Poza tym walczył z nieuczciwą konkurencją i starał się o wyższe rabaty obrotowe dla swoich członków.

Delegaci Zrzeszenia brali udział w konferencjach w Starostwie Grodzkim, w Izbie Przemysłowo - Handlowej i radzie prezesów przy W. Z. Ch. Z. K. w sprawach dotyczących godzin handlu, handlu pokątnego po domach, urzędach i sprzedaży owoców po ulicach.

Zrzeszenie ofiarowało na Kongres Eucharystyczny w Poznaniu 25,— zł, na Związek Polski 10,— zł, na pomoc dla bezrobotnych 50,— zł.

Zebraną sumę wśród członków Zrzeszenia na sztandar dla Pułków Artylerii przekazano Komitetowi Kupieckiemu.

Zarząd w roku sprawozdawczym sprawowali:

Sobczak Antoni — prezes, Kalota Stanisław — wiceprezes, Dutkiewicz Feliks — sekretarz, Cichowicz Ludwik — wicesekretarz, Borys Leon — skarbnik, Maćkowiakowa Franciszka i Jędrzychowski Wojciech — radni.

## Zrzeszenie Samodzielnych Przedstawicieli Handl.

W okresie sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 14 zebrań Zarządu i 4 zebrania plenarne. Na plenarnych zebraniach wygłoszone zostały nast. referaty: „Cele naszego Zrzeszenia" i „Umowa ajencyjna", wygłoszone przez członków zarządu oraz referaty na temat zbiorowego ubezpieczenia na życie, wygłoszone przez przedstawicieli towarzystw ubezpieczeniowych.

Zrzeszenie zajmowało się następującymi problemami:

A. Na Kongres Kupiectwa Polskiego w Warszawie opracowano materiały do dyskusji nad referatami o strukturze handlu, o unarodowieniu handlu, o roli kupca w handlu zagranicznym. Rezultatem udziału przedstawicieli naszego Zrzeszenia na Kongresie było powierzenie przez Naczelną Radę Kupiectwa Polskiego kol. J. Antczakowi, Prezesowi Zrzeszenia opracowanie projektu zorganizowania chrześcijańskich przedstawicieli na terenie całej Rzplitej.

B. Następnie zajmowało się Zrzeszenie projektem ustawy, reformującej podatek przemysłowy od obrotu. Usiłowaliśmy uzyskać obniżenie wysokiej stawki podatkowej, dotychczas obowiązującej, a także sprzeciwialiśmy się projektowi opodatkowania przedstawicieli firm zagranicznych podatkiem od pełnego obrotu. W rezultacie uzyskano to, że stawka podatkowa dla przedstawicieli handlowych nie została podwyższona, a przedstawiciele firm zagranicznych, nie prowadzący składu, będą opłacali podatek obrotowy w dotychczasowej formie i wysokości. Przy zniesieniu świadectw przemysłowych ogólna reforma podatku przemysłowego od obrotu przyniesie dla przedstawicieli handlowych pewną ulgę.

C. Utrzymywano stały kontakt z Wlkp. Zw. Chrz. Zrzeszeń Kupieckich i Izbą Przemysłowo - Handlową, gdzie Zrzeszenie ma stałych przedstawicieli oraz pozostawano w stosunkach z Naczelną Radą. Kupiectwa Polskiego, z Izbami Handlowymi Polsko - Niemiecką, Polsko - Austriacką, z Radą Interesentów Targów Poznańskich oraz z Urzędem Targów Poznańskich.

Zrzeszenie liczyło w okresie sprawozdawczym 43 członków, zwiększając swoją liczbę o 7-iu.

Wpływy kasowe w 1937 r. wynosiły zł 1.279,62, wydatki zł 946,87, stan kasy per 23. III. 38. zł 818,67.

Skład Zarządu w 1937 r. był następujący: Prezes — J. Antczak, wiceprezes — L. Jagielski, sekretarz — B. Klausius, skarbnik — F. Głowacki, ławnicy — J. Kajewski, T. Pawłowski i W. Spalvé.

## Obwód I. Związku Drogerzystów R. P.

Jak już ubiegłe lata, tak i rok 1937 przeżył Obwód I. Związku Drogerzystów Rzpl. Polskiej wśród ciężkich zmagań z kryzysem, wychodząc, jak dotychczas, z walki tej zwycięsko. Ciężkie warunki bytu uszczupliły jednak liczbę członków, gdyż skreślono ich kilkunastu dla zmiany miejsca zamieszkania względnie z innych względów i powodów. I tak liczy miasto Poznań obecnie 115 członków, a prowincja 156 członków.

W roku sprawozdawczym tworzyli Zarząd wybrani na walnym zebraniu w dniu 10 stycznia 1937 pp.:

Ksawery Gadebusch — prezes, Stanisław Janczewski — wiceprezes, Feliks Hybsz — sekretarz, Franciszek Horęziak — zastępca sekretarza, Leon Kasprowicz — skarbnik, Mieczysław Dybczyński — bibliotekarz.

RADNYMI zostali pp.:

Florian Klocek z Poznania, Roman Kurczewski z Poznania, Stanisław Trojanowicz z Poznania, Włodzimierz Szajkiewicz z Wrześni, Antoni Antoszkiewicz z Krotoszyna i Franciszek Bartoszkiewicz z Swarzędza.

Do KOMISJI REWIZYJNEJ należeli pp.: Bronisław Horęziak i Antoni Duber, obydwaj z Poznania.

KOMISJĘ SZKOLNĄ tworzyli pp.:

L. Kasprowicz — prezes, T. Rogala — sekretarz, B. Horęziak — wiceprezes, M. Dybczyński — skarbnik, W. Kaiser, Br. Rutkowski, R. Kurczewski — wszyscy z Poznania.

ZARZĄD odbył kilka posiedzeń oraz kilka zebrań Komisji Szkolnej.

ZEBRAŃ ogólnych miesięcznych w Poznaniu odbyło się 11 i jedno roczne walne zebranie.

Referaty na zebraniach miesięcznych wygłosili pp.: naczelnik Grząślewicz, prokurent f-my Vesta, na temat „Potrzeby ubezpieczeń w zawodzie drogistowskim", dnia 16. II. 37.; p. dyr. St. Stronczyński, dn. 16. III. 37., na temat: „Zarys historyczny rozwoju wytwórczości w Polsce"; dnia 24. IV. 37., p. prof. H. Grudziński: „Od wieży Babel do nowoczesnych drapaczy chmur"; dnia 25. IV. 37., p. inż. Szukiewicz: „Rola Żydów w stosunku do handlu"; dnia 15. VI. 37., p. inż. Kozakowski, na t.: „O fabrykacji mydła"; dnia 4. VII. 37., p. mgr. P. Wójtowicz: „Nieco o gąbce — o jej rodzajach i zastosowaniu"; dnia 10. VIII. 37., p. radca Ks. Gadebusch: „O aktualnych sprawach zawodowych" i p. prof. H. Grudziński na t.: „Sensacje Leszna w przeszłości i teraźniejszości"; dnia 21. IX. 37., p. inż. Szukiewicz na t.: „Reakcje jąder atomowych"; dnia 26. X. 37., p. J. Beeger z Warszawy na t.: „O działalności Międzyzwiązkowej Komisji Handlu Artykułami Perfumeryjno - Kosmetycznymi i Mydlarskimi"; dnia 19. XI. 37., p. F. Hybsz: „O ogólnopolskim Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie"; dnia 14. XII. 37., p. prof. H. Grudziński na t.: „Nadzieje i obawy fotodrogistowskie".

Pomimo aktualnych referatów oraz tematów tak bardzo ważnych dla zawodu drogistowskiego, frekwencja na zebraniach miesięcznych była nieraz niewystarczająca, choć oprócz tego wysyła się jeszcze na miasto Poznań i najbliższą okolicę specjalne uwiadomienia o zebraniach.

Dla dogodności członków z prowincji odbyło się po jednym zebraniu Obwodu w Gnieźnie, Kościanie i Lesznie.

BIBLIOTEKA Obw. I. im. Zenona Lewandowskiego, licząca obecnie 228 dzieł, znajduje się, jak wiadomo, w biurze Związku Drogerzystów Rzplitej Polskiej, przy ul. Nowej 7; książek obecnie się nie wypożycza.

Z SKŁADEK swoich uiściło się zaledwie jakieś 70% członków. Reszta okazuje dużą opieszałość pod tym względem, płacąc składki, nawet ubezpieczeniowe, bardzo niechętnie. W dużej mierze należy to położyć na

karb ciężkiego kryzysu i związanych z tym trudności finansowych w wielu przedsiębiorstwach.

Prezes Obwodu p. radca Gadebusch, należy wraz z gorliwym prezesem naszego Związku, p. W. Gładyszem, do Polskiego Komitetu Zielarskiego w Warszawie, a p. T. Splitt, członek Obwodu I, jest członkiem Zarządu Polskiego Komitetu Zielarskiego i jako taki brał kilkakrotnie udział w zebraniach tejże organizacji w Warszawie.

Przy ostatnich wyborach do Izby Przemysłowo - Handlowej weszli do Izby z członk. Obwodu pp.: H. Żak, St. Stempniewicz, W. Czepczyński i Ks. Gadebusch, który mianowany został również przez p. Ministra radcą Izby Rzemieślniczej i jest członkiem Zarządu tejże.

W Związku Obrony Przemysłu Polskiego należą do Zarządu tejże organizacji z naszego Obwodu pp.: prezes Ks. Gadebusch jako wiceprezes Zw. Obrony Przemysłu Polskiego oraz p. Henryk Żak. P. prezes W. Gładysz jest członkiem komisji rewizyjnej.

Obwód I. posiada 2 szkoły drogeryjne i to: jedną w Poznaniu przy ul. Śniadeckich (Miejska Szkoła Handlowa), a drugą w Krotoszynie. Szkoła poznańska stoi od nowego roku szkolnego pod kierownictwem p. prof. Czesława Sikorskiego. W roku 1937 odbyły się 2 egzaminy, dyplomy otrzymało 31 kandydatów. Odbywały się też krótkie kursy przygotowawcze do egzaminu z truciznoznawstwa i pierwszy kurs przygotowawczy do egzaminu na stopień materialisty.

W szkole drogeryjnej w Krotoszynie, którą umiejętnie kieruje p. K. Bajerlein, a wykłada p. prof. J. Duczmal, odbył się jeden egzamin, który zdało 10 kandydatów.

Przez śmierć nieubłaganą stracił Obwód I. w roku sprawozdawczym 2 członków i to śp. Kazimierza Kasprzaka i Mieczysława Zigara z Poznania.

## Zjednoczeni Samodzielni Zegarmistrze, Złotnicy, Jubilerzy, Rytownicy i Bronzownicy stoł. m. Poznania

Zjednoczenie, choć zrzesza jedynie fachowców z Poznania i okolicy, obejmuje swoją działalnością organizacyjną cały teren Polski na swym odcinku zawodowym.

Z braku bowiem nadrzędnego związku zawodowego zegarmistrzów i złotników w Polsce, Zjednoczenie poznańskie, jako najaktywniejsza polska organizacja w zawodach, które reprezentuje, stało się już od szeregu lat inicjatorem i organizatorem corocznych ogólnopolskich zjazdów zegarmistrzów i złotników chrześcijan oraz zbiorowych imprez zawodowych.

W roku sprawozdawczym Zjednoczenie zwołało do Poznania dnia 6 maja ogólnopolski zjazd zegarmistrzów, złotników i pokrewnych chrześcijan. Zjazd był licznie reprezentowany przez delegatów z wszystkich ośrodków kraju. Zjednoczenie pracowało następnie nad realizacją uchwał Zjazdu, między innymi w sprawie odżydzenia hurtownictwa i detalu zegarmistrzowskiego i wytwórczości złotniczej, dalej w sprawie osiedleńczej, w sprawie wzmożenia narybku w zegarmistrzostwie, ułatwiania zakupu złota dla fachowców, ujednolicenia ustawy probierczej, nowelizacji prawa przemysłowego itd.

Na odcinku wewnętrznym — poznańskim Zjednoczenie, prócz załatwiania spraw bieżących zawodowych, pracowało również nad eliminacją nielojalnej konkurencji, prowadziło zbiorową propagandę złotnictwa i zegarmistrzowstwa w prasie i kinach, i rozszerzyło znacznie bibliotekę fachową. Zjednoczenie utrzymywało stały kontakt z międzynarodową organizacją złotniczą i zegarmistrzowską z siedzibą w Hadze.

Podkreślić należy powstanie w roku sprawozdawczym nowej hurtowni zegarmistrzowskiej w Poznaniu, tym bardziej, że hurtownia ta przez uzyskanie wyłącznych przedstawicielstw i zastępstw na kilka marek zegarków szwajcarskich zrobiła pierwszy wyłom w dotychczasowym zupełnie zażydzonym imporcie zegarmistrzowskim.

Zarząd w składzie: p. Stanisław Szulc — prezes, p. C. Chwiłkowski — wiceprezes, p. H. Kruk — sekretarz, p. E. Benenowski — zast. sekretarza, p. K. Kaczmarek — skarbnik, p. red. L. Gustowski — bibliotekarz, pp. Stan. Hirsch i W. Kiełczewski — członkowie — wykazał w roku sprawozdawczym b. ruchliwą działalność.

Koniunktura w handlu zegarmistrzowskim i jubilerskim w roku sprawozdawczym przedstawiała się na ogół słabiej, niż w roku 1936 o 5 do 15%. W nielicznych tylko placówkach obroty utrzymały się na tym samym poziomie.

## Zrzeszenie Komisjonerów Zwierząt Rzeźnych

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno Walne Zebranie, 3 Zebrania Plenarne oraz 3 Zebrania Zarządu.

Na zebraniach plenarnych wysłuchano następujących referatów:

1. Przegląd przepisów wydanych w wykonaniu Prez. Rzplitej z dnia 27 października 1933 r. — w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi.

2. Zasady organizacji rynku mięsnego — praca p. J. Wojtyny.

Dalej Zrzeszenie podjęło odpowiednie kroki zmierzające do obrony interesów swoich członków na odcinku, który nazwać by można odcinkiem wewnętrznym. Mianowicie wystąpiło do Dyrekcji Rzeźni Miejskiej, aby przy tworzeniu nowych firm komisjonerskich wzgl. przy przyjmowaniu wspólników lub też obejmowaniu firm przez spadkobierców oparto się przede wszystkim na opinii Zrzeszenia o danym kandydacie. Dalej po obszernym omówieniu opracowano sposób zreorganizowania kredytu udzielanego przez komisjonerów kupującym zwierzęta w rzeźni. Z decyzją w tej sprawie zapoznano Cech Rzeźnicko - Wędliniarski oraz Dyrekcję Targowicy Miejskiej. Poświęcono również wiele uwagi uregulowaniu ubezpieczenia żywca na Targowicy i w porozumieniu z Zrzeszeniem Kupców Handlujących Trzodą i Bydłem oraz Zarządem Ubezpieczeń Żywca ustalono sposób ubezpieczenia żywca, który rozplakatowano. Żeby zakończyć sprawę ubezpieczeń trzeba jeszcze dodać, iż opracowano obszerny memoriał do rządowego projektu ubezpieczenia bydła opasowego i rzeźnego.

Zrzeszenie troszczyło się również o obronę interesów swych członków na odcinku skarbowym i tak wystąpiono do Izby Skarbowej z wnioskiem, aby władze skarbowe traktowały kolejowe dowody nadania jedynie jako materiał pomocniczy dla wypośrodkowania obrotu. Dalej wypracowano obszerny memoriał do Ministerstwa Skarbu w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego transakcji sprzedaży dokonywanych przez komisjonerów na Targowicy Miejskiej na rachunek producentów. Prócz tego memoriałem tym zainteresowano Dyrekcję Targowicy Miejskiej, Okręgową Komisję Targowiskową i p. Waszczkiewicza z Warszawy oraz p. posła Sikorskiego. Niestety sprawa ta mimo upływu kilku miesięcy nie została definitywnie załatwiona i należałoby ponowić kroki w tym kierunku.

Zrzeszenie w roku sprawozdawczym interesowało się również żywo problemem przymusowego komisu.

W swojej normalnej działalności Zrzeszenie utrzymywało stałe kontakty ze Związkiem, Izbą Przemysłowo - Handlową, Okręgową Komisją Targowiskową oraz z Główną Komisją Targowiskową. Najlepszym dowodem zainteresowania się naszym rynkiem oraz odpowiednich naszych kontaktów to Zjazd Komisji Targowiskowej, który odbył się w ciągu 4 i 5 maja w roku sprawozdawczym, a na którym byli reprezentanci naszego Zrzeszenia. W roku sprawozdawczym zacieśniła się również współpraca z miejscową prasą.

Zrzeszenie nie ograniczało się tylko do czynności związanych ściśle z obroną interesów zawodowych członków, ale brało także udział w życiu innych organizacji. Dowodem niech będzie ofiarowane 100,— zł na Bezprocentową Kasę Pożyczkową utworzoną przy tutejszym Cechu Rzeźnicko-Wędliniarskim.

W skład Zarządu wchodzą: Jankowiak K. — prezes; Gałdyński K. — wiceprezes; Mikołajewski R. — sekretarz; Pilaczyński K. — skarbnik; Muszkieta Szczepan — ławnik.

## Zrzeszenie Kupców Handlujących Trzodą i Bydłem w Poznaniu

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno Walne Zebranie, dwa plenarne zebrania, jedno regionalne zebranie w Lesznie, 6 zebrań Zarządu i 2 zebrania Komisji dla zbadania techniki przeładunku na Targowicy oraz Targowiska w Gnieźnie.

Zrzeszenie liczyło członków 59. W ciągu roku wystąpiło 2 członków, a przystąpiło 25 członków, tak że obecnie Zrzeszenie liczy 82 członków.

Na zeszłorocznym Walnym Zebraniu uchwalono rezolucję w sprawie powiększenia sumy obrotów dla wykupu świadectw przemysłowych. Starania te odniosły częściowy skutek, gdyż przy końcu 1937 r. w okólniku Ministerstwa Skarbu w sprawie ulg przy nabyciu świadectw przemysłowych podwyższono sumy obrotów na podstawie których można nabyć świadectwa ulgowe. Natomiast rezolucja w sprawie rejestracji kupców handlujących trzodą i bydłem nie przyniosła jeszcze definitywnego rezultatu.

W pracach wewnętrznych Zarząd położył głównie nacisk na to, ażeby drogą skutecznych interwencji uzyskać dogodniejsze warunki w normalnym handlu żywcem dla naszych członków. I tak pomyślnie załatwiono sprawę dogodniejszej dostawy wagonów na bocznicę przy Targowicy Miejskiej. Dalej dzięki staraniom zmieniono czas otwarcia Targowicy, na okres zaś letni można było dostarczać zwierzęta na Targowicę do godziny 22-ej przed dniem targowym. Również dzięki interwencji Zrzeszenia w urzędzie wojewódzkim przyspieszono badania weterynaryjne w dni targowe. Wreszcie Zarząd poświęcił wiele wysiłków, aby uregulować sprawę na Targowicy. Dla załatwienia ostatniego zagadnienia Zrzeszenie weszło w porozumienie z Zrzeszeniem Kupców Komisjonerów Zwierząt Rzeźnych i poczyniono wspólne kroki u zarządu ubezpieczeń zwierząt rzeźnych. W rezultacie ustalono nowe stawki ubezpieczeniowe na zwierzęta rzeźne w następujący sposób: bydło rogate 4,— zł, świnie 1,— zł, świnie kresowe 4,— zł. Stawki te zobowiązani są płacić po połowie sprzedający i kupujący.

W okresie sprawozdawczym Zrzeszenie było w stałym kontakcie z główną Komisją Targowiskową poprzez p. posła Sikorskiego, jak również z okręgową Komisją Targowiskową Nadzorczą poprzez p. Jankowiaka. W instytucjach tych brano czynny udział przy opracowywaniu struktury na rynku żywcem, przy badaniu warunków w handlu żywcem na targowicy poznańskiej jak i na Targowisku w Gnieźnie. Dla mających się utworzyć targowiskowych Komisji Nadzorczych w Szamotułach, w Lesznie, w Śremie, i Gnieźnie wysunięto kandydatów na członków poprzez Związek. I tak dla Szamotuł wysunięto pp. St. Piszczołę i Leona Straszewskiego. Dla Leszna p. Alojzego Furmańczaka i Andrzeja Krzymańskiego, dla Śremu p. Władysława Gałeckiego i Bolesława Czachowskiego, dla Gniezna p. Hilarego Maciejewskiego.

We wszystkich sprawach dotyczących branży porozumiewano się stale z Wlkp. Związkiem Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich oraz Izbą Przemysłowo - Handlową, starając się zawsze służyć obu instytucjom fachowymi wyjaśnieniami branży. Wysłano również poprzez Izbę obszerną opinię o przeładunku, zamykając w memoriale tym wszystkie bolączki, jakie zauważono przy przeładunkach i transporcie żywcem, zwłaszcza zaś położono nacisk na to, że należy obniżyć taryfę przewozową przy przewozie żywcem na mniejsze i średnie odległości.

Wysunięto również od zrzeszenia propozycję, aby zajęło się dostawą mięsa do garnizonów w wschodnich województwach. Departament Intendentury Ministerstwa Spraw Wojskowych nawiązał z nami w tej sprawie kontakt ze względu jednak na splot warunków byliśmy zmuszeni z współpracy tej zrezygnować.

Wypowiedziano również pozytywną opinię, jeżeli chodzi o przekazanie notowania cen Targowiskowej Komisji Nadzorczej. Sprawa ta jednak dotąd nie została uregulowana i notowanie cen na Targowicy Miejskiej spoczywa nadal w rękach starej Komisji. Nie od rzeczy będzie wspomnieć, że Komisja Notowania Cen na Targowicy Miejskiej zmieniła ostatnio system notowania i to na niekorzyść handlu. Starania, jakie Zrzeszenie w tej sprawie poczyniło, zwłaszcza p. prezes Andrzejczak i pp. Piszczoła i Jankowiak nie odniosły dotąd skutku. Zrzeszenie postawiło żądanie, ażeby notowania na sztuki, które stoją ponad klasą daną nie mogły być zaliczane do notowań danej klasy i aby uzyskana cena za takie sztuki w razie ujawniania w prasie notowań, była podawana osobno z wymienieniem wagi tej sztuki. Sprawą tą będzie się musiał zająć jeszcze przyszły Zarząd.

W Lesznie odbyło się Regionalne Zebranie, które cieszyło się dużym powodzeniem, gdyż obecnych było 49 kupców handlujących trzodą i bydłem i w rezultacie tego zebrania przystąpiło kilkunastu członków do Zrzeszenia.

Organizacja opierając się na stałych kontaktach jak Związek, Izba Przemysłowo - Handlowa, komisje nadzorcze, Urząd Wojewódzki, może dużo zdziałać dla dobra członków. Spraw zaś, które należałoby zmienić i uregulować na korzyść kupców branży handlujących trzodą i bydłem, jest bardzo dużo. Z tego jedyny wniosek, że praca organizacyjna w Zrzeszeniu musi przybrać jeszcze na tempie. Chwilowe zaś przeszkody, jak te, które wywołała pryszczyca, nie powinny osłabiać wysiłków tak Zarządu jak i całego Zrzeszenia.

W skład Zarządu wchodzą: Andrzejczak Marcin — prezes, Heckert Bronisław, Jankowiak Stanisław, Piszczoła Stefan, Dybczyński Marcin, Berka Władysław, Adamczewski Piotr.

# Sprawozdanie z działalności Zrzeszenia Kupców Branży Mechanicznej w Poznaniu za rok 1937/38.

Już od dawna dała się odczuwać potrzeba stworzenia Zrzeszenia firm branży rowerowej. Potrzeba ta stała się aktualną z tą chwilą, gdy zawód reprezentowany przez członków korporacji mechaników został zaliczony do rzemiosła. W zrozumieniu tej konieczności obecni na zebraniu konstytucyjnym w dniu 11 maja 1937 r. powołali do życia uchwałą nowe towarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Kupców Branży Mechanicznej w Poznaniu".

Od samego początku istnienia nowe zrzeszenie wykazało żywą działalność w szczególności o ile chodzi o interwencję we firmach wyrabiających artykuły markowe co do uwidocznienia cen na wyrobach jak: „Stomil", „Centra" celem uporządkowania całokształtu stosunków panujących na rynku sprzedaży części rowerowych. Podobne starania interwencyjne skierowano w ostatnich czasach do firmy „Piast". Poza tym powołano do życia Sekcję Importową przy Izbie Przemysłowo - Handlowej celem należytego przydziału kontyngentów importowych na zagraniczne części rowerowe pomiędzy firmy wielkopolskie. W tej sprawie Zarząd Zrzeszenia zwrócił się w drodze ankiety do członków Sekcji Importowej celem zebrania potrzebnego materiału, który przedłożono w Ministerstwie Przemysłu i Handlu za pośrednictwem Izby Przemysłowo-Handlowej.

Te, jak i inne istotne dla tej branży sprawy poruszone spowodowały, że liczba członków stosunkowo w krótkim czasie wzrosła do liczby około 40 członków.

W skład obecnego Zarządu wchodzą:

jako prezes: inż. H. Grzeszkowiak,
jako wiceprezes: Ratajczak T.,
jako sekretarz: Kozacki Sylwester,
jako zastępca sekretarza: Banaszyński Fr.,
jako skarbnik: Malicki Cz.,
a jako ławnicy pp. Sarnowski Fr. i Frankowski.

# Konfraternia Kupców Chrześcijańskich założona w roku 1429 w Poznaniu

Konfraternia liczyła pod koniec roku sprawozdawczego 192 członków, przybyło więc w tym czasie 46 członków. Jest to przyrost bardzo radosny i dowodzi, jak wielką jest żywotność organizacji, uwzględniając, że charakter Konfraterni nie sprzyja nadzwyczajnej tłumności.

Na przestrzeni roku sprawozdawczego odbyło się szereg zebrań plenarnych, na których porządku dziennym dawano tematy najbardziej zastosowane do aktualnych zagadnień doby obecnej.

Spraszano konfratrów plenarnie ogółem 12 razy i to na:

1. Roczne Walne zebranie.
2. Nadzwyczajne walne zebranie z racji uchwalenia stypendium imienia Telesfora Otmianowskiego.

3. Uroczystość jubileuszową 50-cio lecia przynależności do Konfraterni Telesfora Otmianowskiego.
4. Wycieczkę do fabryki wyrobów emalierskich p. inż. Leona Bytnera.
5. Wycieczkę do Kościana celem zwiedzenia tamtejszych zakładów przemysłowych Konfratra Wawrzyna Czajki i Kościańskiej Cukrowni.

Na zebraniach plenarnych wygłoszono następujące aktualne referaty:

6. Referat dyr. Sikorskiego na temat: „Sprawy handlu w Izbach Ustawodawczych".
7. Referat Konsula M. Scheffsa na temat: „Czy księgowość pojedyncza jest prawidłowa?".
8. Referat mgra J. Kluczyńskiego na temat: „Postulaty kupiectwa w sprawie uzyskania kredytów długoterminowych dla celów rozbudowy warsztatów pracy, unowocześnienia składów itp.", oraz na temat: „Kongres Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie".
9. Referat dra M. Chełmikowskiego na temat: „Centralny Okręg Przemysłowy a Wielkopolska".
10. Referat dra St. Waschko na temat: „Samorząd gospodarczy, a zrzeszenia przemysłowe".
11. Referat mgra Sulka na temat: „Sprawy podatkowe".
12. Referat dra Skowrońskiego na temat: „Totalizm w oświetleniu niemieckim".

Nadto schodził się 11-krotnie Zarząd na zebrania indywidualnie zwoływane.

W Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego, odbytym w Warszawie w dniach 13, 14 i 15 listopada 1937 r. wzięła Konfraternia czynny i żywy udział, delegując oficjalnie do stolicy członków Zarządu w osobach Starszego K. Otmianowskiego, Konfratra dr. Edm. Piechockiego i pisarza Franciszka Kusza.

Konfraternia brała czynny udział w akcji samorządowej, popierając i udzielając wskazówek w sprawie uruchomienia pociągów popularnych do Poznania. Wnieśliśmy protest przeciwko wwozowi druków bezcłowych z zagranicy za pośrednictwem Izby Przemysłowo-Handlowej.

Z przyjemnością trzeba też stwierdzić, że jak najbardziej harmonijnie i życzliwie układają się stosunki współpracy z Wlkp. Związkiem Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich.

Propaganda na rzecz liczebności członków Konfraterni dała owoce, przystąpiło bowiem w roku sprawozdawczym 46 nowych członków.

Wielkim powodzeniem i radością cieszyły się obie wycieczki, urządzone przez Konfraternię, co daje Zarządowi przeświadczenie, że imprezy te są dobre i pożądane. Istnieje więc zamiar i w przyszłości dobrze zaprowadzony ten zwyczaj kontynuować.

---

Ukoronowaniem jednak działalności był jubileusz 50-ciolecia przynależności seniora Telesfora Otmianowskiego do Konfraterni. Piękny ten okres życia ludzkiego uczczono w formie najbardziej uroczystej i poważnej. Piękną była sama formalna uroczystość, ale piękniejszym niewątpliwie jeszcze pomnik wzniesiony przy tej okazji: ustanowiono stypendium imienia Jubilata. Stypendium w corocznej wysokości 300,— zł służyć ma na zasiłek na podróż zagraniczną dla syna Konfratra, który kształcić się będzie w handlu. Inicjatywa doznała pełnego uznania wśród ogółu społeczności kupieckiej, bo oto stypendium zostało powiększone przez wpłaty oraz deklaracje innych organizacji i osób, a mianowicie:

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Izba Przemysłowo - Handlowa . . . . . . . . . | 100,— zł |
| 2. | Wlkp. Związek Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich . . | 100,— „ |
| 3. | Giełda Zbożowa i Towarowa . . . . . . . . . | 200,— „ |
| 4. | Konfrater Teofil Andrzejewski . . . . . . . . | 20,— „ |
| | razem: | 420,— zł |

co łącznie z naznaczoną przez nas sumą stanowi na rok bieżący sumę 720,— zł.

Niech nam będzie wolno zamiast opisu szczegółów tej uroczystości, zacytować odnośny protokół jubileuszowy, którego treść oto podajemy:

„Wielkim pozostanie dzień 6 stycznia 1938 r. w Konfraterni Kupców Chrześcijańskich w Poznaniu. W dniu tym bowiem obchodziliśmy uroczyście 50-lecie przynależności do naszej organizacji Konfratra - Seniora Telesfora Otmianowskiego. Pięćdziesiąt lat w dziejach świata to zaledwie błysk nieuchwytny, ale pół wieku pracy człowieka na terenie zbiorowego życia organizacji, to rzecz niezwykła, godna rozważań i podziwu.

Telesfor Otmianowski to uosobienie cnót człowieka dobrego, to obywatel, społecznik, przykładny ojciec rodziny, wierny syn Kościoła katolickiego i wreszcie kupiec taki, o których piszą kroniki, na którego czynach uczy się młode pokolenie.

Te momenty Konfraternia mając na uwadze, uczciła cnoty Telesfora Otmianowskiego w formie uroczystej, serdecznej, poważnej, świątecznej.

Program uroczystości był krótki:

1. Nabożeństwo w kościółku Księży Salezjanów przy ulicy Wronieckiej, którego Jubilat jest dobrodziejem, w którym tak chętnie zanosił modły w swoich potrzebach duszy i serca.
2. W salonach „Domu Kupiectwa Polskiego" przy Alejach Marsz. Piłsudskiego 37 wręczono adres i ogłoszono stypendium imienia Jubilata — i na tym koniec.

Niewiele to, a jednak jak dużo treści zmieściło się w tych dwóch punktach.

W kościele celebrował mszę św. na intencję Jubilata ks. Słodczyk, dyrektor Zgromadzenia, który w przemówieniu okolicznościowym wskazywał nie tylko na cnoty Jubilata, ale uplastycznił też walory organizacyjne tej prastarej Konfraterni Kupców chrześcijańskich, która na przestrzeni wieków przeżywała tyle i tyle radości i okrywała się żałobą, ale zawsze istniała. Zmieniali się ludzie, zmieniały się nastroje, warunki bytowania podlegały zmianom, jeno duch chrześcijański w doli i niedoli, w wolnej Polsce i politycznej niewoli, stał twardo przy świetnej tradycji Ojców. I znowu Biały

Orzeł powstał zmartwych i rozjaśniło się w sercach Polaków, którzy — już zdawało się — byli u kresu swej wytrzymałości psychicznej. W tym też duchu tchnęły przemówienia kontynuowane w „Domu Kupiectwa Polskiego". Przemawiali: w zastępstwie chorego Konfratra dr Piechockiego Konfrater Czesław Lisiewski, pisarz Konfraterni Konfrater Fr. Kusz odczytał adres hołdowniczy, wiceprezes p. Leon Chudziński, gratulował imieniem Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, członek Prezydium Izby Przemysłowo - Handlowej Konfrater Stanisław Szulc mówił w imieniu tej instytucji, prezes Franciszek Maciejewski — w charakterze przewodniczącego Związku Fabrykantów, prezes Aleksander Grandkowski mówił w imieniu Giełdy Zbożowej i Towarowej oraz Sodalicji Mariańskiej, której Jubilat jest czynnym członkiem, w imieniu miasta Poznania — naczelnik Kazimierz Motyliński, Resursę Kupiecką reprezentował przemówieniem Władysław Majewicz.

Jubilat pełen sił fizycznych i równowagi duchowej podziękował w słowach pełnych głębokiej treści, wyrażając życzenie, by ta uroczystość dotyczyła nie tyle jego osoby, ile była korzyścią moralną dla tych, którzy pracować będą w przyszłości w Konfraterni, co zapłatą i radością będzie dlań już dostatecznie wielką.

Przemówieniem końcowym, które było jakoby streszczeniem cnotliwego żywota Telesfora Otmianowskiego zamknął te uroczyste obrzędy syn Jubilata Kazimierz Otmianowski, serdeczny Kolega, a z urzędu Pierwszy Starszy Konfraterni.

Punktem kulminacyjnym w tych pełnych radosnego nastroju chwilach, było ogłoszenie wspomnianego już stypendium imienia Telesfora Otmianowskiego.

Trzysta złotych rocznie zobowiązuje się Konfraternia wypłacać po wieczne czasy synowi Konfrata, kandydatowi do stanu kupieckiego jako zasiłek na studium za granicą. Stypendium to powiększyła Izba Handlowa w Poznaniu o 100,— zł, komunikując o tym przez swego delegata, wiceprezesa i Konfratra Stanisława Szulca.

P. Prezes Aleksander Grandkowski dorzuca na rok bieżący na ten sam cel z ramienia Giełdy Zbożowej i Towarowej zł 200,—, przyrzekając starania, aby fundusz ten również utrwalić na daleką przyszłość lat następnych.

P. Władysław Majewicz w charakterze delegata Zarządu Resursy Kupieckiej obiecuje zawiesić w salonach klubowych portret Jubilata, ku okazaniu Mu w tej formie hołdu.

Obecnym był również delegat poznańskiego urzędu wojewódzkiego p. naczelnik dr Franciszek Hempowicz.

Nadzwyczajną tę uroczystość zakończono przy lampce wina koleżeńską pogawędką. Kto by zgłębiać chciał te uroczyste chwile, przeżywane przez Konfraternię w tym dniu, ten niech odniesie się do prasy poznańskiej z tego okresu, szczególnie do „Kuriera Poznańskiego", „Dziennika Poznańskiego", tudzież do organu kupiectwa „Kupca - Świata Kupieckiego".

Nadeszło też mnóstwo gratulacji piśmiennych, między innymi od: prezesa Izby Przemysłowo - Handlowej Stefana Kałamajskiego, prezesa Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich Franciszka Woźniaka, dyrektora Izby Przemysłowo - Handlowej dr Stanisława Waschko, prezesa Zrzeszenia Kupców Chrześcijan Jana Borysa, b. prezy-

denta miasta Poznania Cyryla Ratajskiego, Komisarza Giełdy Zbożowej i Towarowej Leona Domańskiego, b. prezesa Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan Władysława Majewicza, M. Domagalskiego, T. Andrzejewskiego, mgra Kosickiego z Warszawy i wiele, wiele innych.

Dodać się jeszcze godzi, że inicjatorem i tym, który podniósł myśl urządzenia jubileuszu, jest niestrudzony w pracy społecznej, zacny Kolega Konfrater Mieczysław Malinowski. Jego też zapobiegliwości zawdzięczać należy świetność udania się naszego święta konfraterskiego.

Druki na to święto dostarczyła bezinteresownie Drukarnia św. Wojciecha, koperty zaś tak samo Konfrater Edward Kręglewski.

Protokół redagował tegoroczny pisarz Konfraterni Franciszek Kusz.

W roku sprawozdawczym Zarząd stanowili: Otmianowski Kazimierz — Starszy, Malinowski Mieczysław — Podstarszy, Kusz Franciszek — Pisarz, Jarczewski Wit — skarbnik, Putiatycki Mieczysław, Stürmer Leon, Leitgeber Roman, Piechocki Edmund dr, Ratajczak Tadeusz, Lisiewski Czesław, Kaiser Władysław.

## SPRAWOZDANIE KASOWE.

### DOCHÓD:

| | |
|---|---|
| Pozostałość w gotówce z r. 1936 . . . . | 2.015,64 zł |
| Składki i wstępne za r. 1937 . . . . . . . | 1.907,— „ |
| razem | 3.922,64 zł |

### ROZCHÓD:

| | |
|---|---|
| Druki . . . . . . . . . . . . . . . . | 310,10 zł |
| Kursor . . . . . . . . . . . . . . . . | 215,40 „ |
| Sekretariat . . . . . . . . . . . . . | 345,— „ |
| Podróż 3 delegatów do Warszawy . . . . | 424,70 „ |
| Wsparcia . . . . . . . . . . . . . . . | 90,— „ |
| Wydatki związ. z jubil. sen. Otmianowskiego | 176,25 „ |
| Pozostałość w kasie na rok 1938 . . . . . | 2.361,19 „ |
| razem | 3.922,64 zł |

Własnością Konfraterni są meble, firany i lampa, według rachunku firmy Józef Sroczyński z dnia 24 lipca 1930 r. na 9.314,10 zł umieszczone w pokoju reprezentacyjnym „Domu Kupiectwa Polskiego" oraz duży dywan darowany przez Konfratra Kazimierza Gregera z Poznania.

# Zrzeszenie Kupców Chrześcijan pow. chodzieskiego

Założone w dniu 8 grudnia 1937 r. Zrzeszenie wykazuje nader żywą działalność. Bowiem do 1 maja 1938 r. odbyło się: 5 zebrań zarządowych, 1 zebranie plenarne, 1 zebranie dyskusyjne z udziałem władz i prasy, 1 zebranie branży kolonialno - spożywczej, 1 zebranie walne.

Dnia 20 lutego wysłano delegata p. Zdebla Romana na zjazd Kupiectwa branży bławatniczo - konfekcyjnej do Poznania.

Dnia 20 marca wyjechał prezes p. Fabiańczyk i wice-prezes p. Zdebel celem zorganizowania pododdziałów do Margonina i Szamocina, zyskując przez to ca. 20 członków. Do dnia 1 maja liczyła organizacja 54 członków.

## Tow. Sam. Kupców Chrześc. w Czarnkowie n. N.

W roku sprawozdawczym ukonstytuował się następujący skład Zarządu: p. Radca Grupiński Stanisław — prezes, p. Mazurkiewicz Stefan — wiceprezes, p. Sobolewski Józef — sekretarz, p. Ziętkowski Władysław — skarbnik, p. Skąpski Ignacy, p. Fuhrmann Leonard — ławnicy. Z końcem roku liczyło Towarzystwo 27 członków.

W roku 1937 odbyło się 1 walne zebranie, 1 nadzwyczajne walne, 6 zebrań miesięcznych i 12 zebrań Zarządu. Przeciętna ilość obecnych na zebraniach była 20.

Dochód Towarzystwa wynosił 1.254,38 zł, rozchód 1.193,25 zł. Saldo na końcu roku 1937 61,13 zł.

## Tow. Kupców w Gnieźnie

| | | |
|---|---|---|
| W 45 roku swego istnienia posiadało tow. . . . | 83 | członków |
| w ciągu roku wystąpiło . . . . . . . . . . . | 3 | " |
| nowych członków przyjęto w ciągu roku . . . | 7 | " |
| ilość obecna wynosi zatem . . . . . . . . . | 87 | członków. |

W roku sprawozdawczym odbyło się poza walnym zebraniem 5 zebrań plenarnych oraz 6 zebrań zarządu. Pozatem odbyło się kilka zebrań zarządu i komisji zabawowej w związku z urządzeniem dorocznej zabawy karnawałowej.

Na zebraniach plenarnych wygłoszono następujące referaty:

1. prof. Błażak: „O morzu i Pomorzu oraz znaczeniu dostępu do morza dla Polski".
2. red. L. Gustowski: n. t. „Kupieckie wrażenia z ostatniej podróży do Niemiec".
3. prof. Horodyski: n. t. „Czy warto ogłaszać w prasie prowincjonalnej".
4. prof Eichstaedt: n. t. „O ubezpieczeniach".
5. J. Weiss: n. t. „Kongres Kupiectwa Polskiego w Warszawie".
6. mgr. Kluczyński: n. t. „Jarmarki, targi i handel nielegalny".
7. mgr. Zakrzewski: n. t. „Rola Gdyni w handlu zagranicznym Polski".

Frekwencja na zebraniach plenarnych wynosiła od 45 do 70% członków, zwiększyła się zatem w porównaniu z latami ubiegłymi znacznie, świadcząc o wzmożonym zainteresowaniu się członków pracą swego zawodowego zrzeszenia. Mimo posiadania poważnej liczby członków, któ-

rych ilość z roku na rok powiększamy, nie można niestety jeszcze uważać, że stan ten jest idealny, gdyż duża ilość kupców i poważnych placówek gospodarczych nie poczuwa się niestety do obowiązku wzmocnienia szeregów organizacyjnych. W roku bieżącym uchwalił Sejm nowelizację do podatku przemysłowego oraz dochodowego. Chociaż żądania kupiectwa i przemysłu nie zostały w 100% uwzględnione, to jednakże i w tym wypadku uzyskała wspólna akcja zorganizowanego życia gospodarczego wielkie ustępstwa ze strony Skarbu Państwa. W roku ubiegłym zbierało Towarzystwo z polecenia Głównego Komitetu na terenie tutejszego powiatu fundusze na cele Obrony Narodowej. W wyniku tej akcji uzyskano w formie dobrowolnych ofiar ze strony zorganizowanego kupiectwa w naszym mieście kwotę zł 4004,— w gotówce i walorach, a więc sumę jak na obecne stosunki gospodarcze dość poważną.

W dniu 27 marca rb. obchodziło 25-letni jubileusz swego istnienia Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Poznaniu. Towarzystwo nasze reprezentowane było na uroczystości jubileuszowej przez delegatów w osobach pp. prezesa Migdałka, Sowińskiego i Elantkowskiego.

Nadmienić wypada, że w uznaniu wysiłków towarzystwa nad stworzeniem w Gnieźnie Domu Kupiectwa uchwalił zarząd Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, że tegoroczny wiosenny zjazd delegatów Związku odbędzie się dnia 24 kwietnia rb. w Grodzie Lecha, w historii Związku po raz pierwszy poza Poznaniem.

Dyplomami zasługi uczczono w roku ubiegłym p. Leona Niedźwiedzińskiego z okazji 50-letniego jubileuszu swej firmy, oraz p. dyrektora Seweryna Scholtza za 52-letnią przynależność do stowarzyszenia.

Członkowie organizacji zasiadują w Radzie Miejskiej i zarządzie miasta, spełniają funkcje w różnych komisjach, w Komitecie dla ustalenia cen maksymalnych, w Komisjach Odwoławczych w Izbie Skarbowej, w charakterze rzeczoznawców przy Urzędzie Skarbowym w Gnieźnie, w zarządzie Związku Towarzystw Kupieckich, w Komitetach Dyskontowych Banku Polskiego, w Radach Nadzorczych miejscowych instytucji kredytowych, w Izbie Przemysłowo - Handlowej itd., stając wszędzie w obronie życiowych postulatów kupiectwa.

W roku sprawozdawczym zorganizowało towarzystwo przy wydatnej pomocy fachowej członków w osobach pp. profesora Wacława Horodyskiego oraz Zefiryna Englera i sił nauczycielskich miejscowego Gimnazjum Kupieckiego drugi, już wyższy kurs dekoracyjny, który ukończyło kilkunastu kursistów z bardzo dobrym wynikiem. Oba zorganizowane kursy usunęły częściowo ogólny brak wykwalifikowanych dekoratorów.

Stały kontakt z miejscowym Gimnazjum Kupieckim utrzymuje się w postaci wybranej w roku ubiegłym Rady Opiekuńczej, do której należy 16 członków stowarzyszenia, przedstawicieli różnych branż kupieckich.

W dniu 26 lutego rb. urządziło Towarzystwo w własnej siedzibie swój doroczny wieczorek karnawałowy, który cieszył się jak zwykle dużym powodzeniem i pozwolił obecnym na nim gościom i członkom przeżyć kilkanaście miłych godzin beztroskiej zabawy.

Miejscowa prasa, zastępowana na zebraniach przez swoich redaktorów, odnosiła się do naszych postulatów zawsze z szczególną życzliwością, popierając wysiłki kupiectwa na łamach swoich poczytnych pism.

Stan kasy przedstawia się następująco:

| | | |
|---|---|---|
| Dochód ogólny wynosił w 1937 r. . . . . . | zł | 2330,80 |
| rozchód „ „ „ „ . . . . | zł | 1816,96 |
| remanent na 31. 12. 1937 r. . . . . . . . | zł | 513,84 |
| plus pozostałość z lat poprzednich . . . . | zł | 6779,48 |
| razem . . . | zł | 7293,32 |
| odchodzi na zakupione 12 udziałów w Domu Kupiectwa Polskiego w Gnieźnie . . . | zł | 6000,— |
| gotówka w kasie na 31. 12. 1937 r. zatem . . | zł | 1293,32 |

Majątek stowarzyszenia stanowią poza wymienioną wyżej gotówką: 12 udziałów D. K. P. w Gnieźnie wartości 6000,— zł, 1 maszyna do pisania oraz 1 zegar ścienny.

Do zarządu wybrano na okres 2-letni:

prezesem — p. Zygmunta Migdałka,
wice - prez. — p. Edmunda Holkę,
sekretarzem — p. Józefa Weissa,
skarbnikiem — p. Bolesława Różakolskiego,
bibliotekarzem — p. Jana Skupina,
na ławników — pp. B. Kropidłowskiego, Cz. Marwega, Cz. Koczorowskiego, W. Wilkansa i E. Elantkowskiego.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: J. Michalczaka i R. Skibińskiego, na zastępcę p. L. Sławskiego.

---

## Zrzeszenie Kupców w Grodzisku

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 1 zebranie Roczne Walne, 4 zebrania plenarne oraz 4 zebrania Zarządu. Udział członków w zebraniach był najsłabszy 7, najliczniejszy 16. Referatów wygłoszono na zebraniach 1 i to z dziedziny podatkowej. Działalność Zrzeszenia skierowana była przede wszystkim ku większemu zainteresowaniu członków do organizacji zawodowej, oraz werbowaniu dalszych członków. Ostatnie udało się częściowo gdyż liczba członków wzrosła z 20 na początku roku sprawozdawczego, do 32 na końcu roku. Natomiast zainteresowanie członków zebraniami było w dalszym ciągu słabe.

| | |
|---|---|
| Remanent kasowy z roku ubiegłego | 62,45 zł |
| Dochód . . . . . . . . . . . . | 421,— „ |
| Razem: | 483,45 zł |
| Rozchód . . . . . . . . . . . . | 357,50 zł |
| Pozostaje saldo . . . . . . . . . | 125,95 zł |

Ścisły Zarząd tworzą: Maniecki Jan — prezes, Bielaczyk Franciszek — sekretarz, Jankiewicz Zygmunt — skarbnik.

## Zrzeszenie Sam. Polsko - Chrześcijańskich Kupców w Inowrocławiu

W ubiegłym roku — w 45-tym istnienia — odbyło się zebrań: 1 walne, 7 plenarnych, 14 Zarządu, innych 2, razem 24. W zebraniach brało udział przeciętnie 35% ogólnej liczby członków. Na zebraniach omawiano różne sprawy a p. in. sprawę zwalczania handlu pokątnego, obrotu towarowego na targach, utworzenie kasy bezprocentowej i spółdzielni „Kredyt“, budowy gimnazjum kupieckiego, przewozu towarów, żeglugę na Wiśle, kredytu dla kupiectwa, inwestycji handlowych, budowy kanału Warta—Gopło—Wisła, sprawę opłat za zużycie prądu elektrycznego itp. Referat o aktualnych zagadnieniach handlu wygłosił w-dyr. Wlkp. Związku p. K. Wojciechowski a o instrukcji o nadzorze nad cenami sekretarz J. Szkopek.

| | | |
|---|---|---|
| Na rok sprawozdawczy przeszło z r. 1936 członków | 63 | |
| w ciągu roku ubyło . . . . . . . . . . . | 7 = | 56 |
| wstąpiło w ciągu roku nowych członków . . . | | 15 |
| na rok 1938 przeszło członków . . . . . . | | 71 |

| | | |
|---|---|---|
| W ciągu roku wpłynęło listów . . . | 340 | |
| wysłano listów . . . . . . . . . . | 250 = | razem 590 |

kurend zebraniowych i innych wysłano 32, umów o naukę w handlu zawarto 4, opinii w rozmaitych sprawach wydano 22.

W zeszłym roku wydano 3 dyplomy: specjalny adres p. radcy St. Knastowi za długoletnią działalność na stanowisku prezesa, p. seniorowi J. Dziochowi z okazji zamianowania członkiem honorowym i p. W. Jankowskiemu z okazji 25-letniej samodzielnej pracy zawodowej.

Stan kasy Zrzeszenia przedstawia się następująco:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| pozostałość z roku 1936-go . . . . . | zł | 633,45 | | |
| wpłynęło z składek i innych w r. 1937 . | zł | 2.157,83 | = | 2.791,28 |
| rozchód wynosił w ciągu roku . . . . | zł | 2.026,95 | | |
| na rok 1938 przeszła pozostałość . . . | zł | 764,33 | | |

Składek dla Wielkop. Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu przekazano zł 777,—.

Stan biblioteki Zrzeszenia pozostał bez zmiany.

W ubiegłym roku brało Zrzeszenie udział przez swych delegatów w Zjazdach Delegatów Wielkp. Związku Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu, w obradach Zarządu i Zjazdach Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, w Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie, w Zjeździe Kupiectwa Branży Kolonialnej w Poznaniu, w poświęceniu Domu Kupiectwa Polskiego w Gnieźnie i uroczystości jubileuszowej miejscowego Towarzystwa Przemysłowo - Rzemieślniczego.

Przy współpracy miejscowego oddziału Związku Polskiego założono „Chrześcijańską Kasę dla Kredytu Bezprocentowego" dla zasilania bezprocentowym kredytem kupców i rzemieślników osiedlających się na Kresach. Statut tej kasy nie został jeszcze przez władze wojewódzkie zatwierdzony.

W zeszłym roku utworzono „Kredyt" spółdz. z odpow. udziałami dla umożliwienia członkom dokonywania obrotów na spłaty ratalne. Na członków tej spółdzielni zapisało się na zebraniu organizacyjnym 20 członków z udziałami na ogólną liczbę zł 2.000,—.

W czerwcu ub. r. urządzono wycieczkę do Płocka przy udziale 35 osób, członków i gości, gdzie zwiedzano godne widzenia zabytki jak katedrę i miejscowe muzea.

W ubiegłym roku, jak poprzednie lata, odbywali uczniowie Miejskiej Szkoły Handlowo - Przemysłowej obowiązkową praktykę u poszczególnych członków Zrzeszenia. Praktyka odbywała się dwukrotnie, w marcu dla kursu 3-go, a w okresie wakacyjnym i gwiazdkowym dla 2 klasy.

Na cele społeczne wypłacano z kasy Zrzeszenia: zł 10,— na propagandę kupiectwa polskiego w Grodnie, na Kongres ku czci Chrystusa Króla w Poznaniu zł 15,— i na budowę figury Matki Boskiej w miejscu zł 20,— razem zł 45,—. Na popieranie akcji ku zwalczaniu bezrobocia wpłacali członkowie Zrzeszenia bezpośrednio do lokalnego Komitetu.

Z grona członków zmarł w ub. r. śp. Wit Niedbalski, długoletni członek, b. prezes i członek honorowy Zrzeszenia. W oddaniu ostatniej przysługi śp. Zmarłemu wzięli członkowie liczny udział.

Na rzecz zwerbowania nowych członków prowadził Zarząd ożywioną akcję, dzięki czemu powiększył się stan Zrzeszenia o 15-tu członków.

Sprawozdawcze Walne Zebranie Zrzeszenia odbyło się w dniu 18 lutego 1938 r. w Hotelu Basta. Zebraniu przewodniczył p. radca I. P. H. Stefan Knast, b. długoletni prezes, protokół prowadził p. J. Kisielnicki. Walne Zebranie zatwierdziło jednomyślnie zeszłoroczną działalność Zarządu, zatwierdziło zamknięcie rachunkowe budżetu za ubiegły rok i wybrało Zarząd i Komisję Rewizyjną oraz Sąd Honorowy w starym składzie; jedynie w miejsce p. Leona Kisielnickiego, który się wyprowadził z Inowrocławia, wybrało do Zarządu p. Józefa Kisielnickiego. Poza tym zamianowało Walne Zebranie, na wniosek Zarządu, p. Stefana Filipińskiego, najstarszego członka Zrzeszenia, b. wieloletniego członka Zarządu, w-prezesa i prezesa, członkiem honorowym Zrzeszenia, w uznaniu jego zasług położonych dla kupiectwa i organizacji. Na bieżący rok uchwaliło Walne Zebranie preliminarz budżetu w dochodach i rozchodach na sumę zł 1.860,—.

## Towarzystwo Kupców w Kępnie

Rok sprawozdawczy jest 27 rokiem od chwili założenia Towarzystwa.

Działalność Towarzystwa, aczkolwiek gdyby ją się oceniało według ilości zebrań, to ocena nie mogła by wypaść zadawalająco, bowiem odbyło się tylko 6 zebrań plenarnych, w tym jedno walne oraz 7 zebrań zarządu.

Zarząd atoli, świadom poniesionych trudów i dokonanych prac we własnym zakresie realizowanych, może stwierdzić, iż swe zadanie spełnił i z ciążących na nim obowiązków się w zupełności wywiązał.

Współpraca z zarządem związku była wielostronna i oparta na stosunku lojalnym, nacechowanym zrozumieniem obopólnych zadań i obowiązków wynikających z przynależności do Związku.

Łączył nas też żywy kontakt z Izbą P. - H., która w ostatnim czasie utrzymywała z Tow. intensywny kontakt, w różnych sprawach jak podatkowych i ogólnych.

Z władzami administracji państwowej i samorządowej oraz skarbowej był stosunek należyty i doznawaliśmy należytego zrozumienia.

Dużo wysiłków poświęcił zarząd około sprawy żydowskiej, uwieńczonych rezultatem, tak, że ostatni jarmark odbył się w Kępnie bez żydów.

Obrót kasowy wynosił zł 616,23.

Zarząd stanowią: Prezes — Stasierski, w. - prezes — Bogucki, sekretarz — Pawlak, zast. — Kiełmiński, skarbnik — Berski, zast. — Zieliński.

Do Komisji Rewizyjnej wchodzą pp.: Felicki, Godzina i Goleń.

## Słow. Kupców Chrześcijańskich w Kościanie

W roku sprawozdawczym odbyło się 10 zebrań Towarzystwa, w tym 1 walne i 1 nadzwyczajne walne. Zebrania Zarządu odbywały się w miarę potrzeby. Zebrania plenarne dzięki ciekawym i aktualnym referatom cieszyły się wielkim zainteresowaniem członków. Prelegentami byli pp. W. Czajka — prezes Towarzystwa i Wł. Augustyniak — sekretarz, a z poza Towarzystwa p. dyr. Kluczyński oraz p. Podemski, referent Dyr. Poczt i Telegrafu. Poza referatami poruszano na zebraniach różne zagadnienia z życia gospodarczego, ustawodawstwa dotyczącego handlu i przemysłu, z życia organizacyjnego i ściśle miejscowego.

Poza życiem organizacyjnym wewnętrznym Towarzystwo, jako członek Wielkopolskiego Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich doceniało potrzebę organizowania się w szersze związki. Wyrazem tego zrozumienia jest udział 8-miu członków Towarzystwa w Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie, który odbył się w listopadzie 1937 r. Towarzystwo popierało akcję osiedleńczą na kresach wschodnich, umożliwiało swym członkom uzyskanie w Banku Związku Spółek Zarobkowych kredytów przeznaczonych dla drobnego kupiectwa, dawało miejscowemu kupiectwu pomoc prawną i moralną.

Dzięki sprężystemu kierownictwu Zarządu, a w szczególności prezesa — p. Wawrzyńca Czajki, praca Towarzystwa była owocna, a jego akcja propagandowa budziła wśród miejscowego kupiectwa coraz większe zrozumienie konieczności organizowania się, a w związku z tym coraz większe poczucie solidarności kupieckiej. Objawem tego była stale zwiększająca się frekwencja członków na zebraniach oraz wzrost Towarzystwa o 12 nowych członków.

Stowarzyszenie Kupców Chrześcijańskich w Kościanie liczyło w roku sprawozdawczym 64 członków.

Zamknięcie rachunkowe za rok 1937 wykazywało w dochodzie zł 886,98, a w rozchodzie zł 844,45, — saldo zł 42,53. Preliminarz budżetowy na rok 1938 uchwalono w wysokości zł 800.

W skład Zarządu Towarzystwa wchodzili pp. Wawrzyniec Czajka — prezes, Ludwik Wenski — wiceprezes, Władysław Augustyniak — sekretarz, Franciszek Stróżyk — zast. sekretarza, Maksymilian Tomaszewski — skarbnik, Feliks Makowski i Stefan Augustyniak — radni.

## Zrzeszenie Kupców w Koźminie

W roku 1937 odbyło Zrzeszenie 9 zebrań Zarządu, 12 zebrań zwyczajnych i 1 walne.

Na początku roku liczyło Zrzeszenie 26 członków, — wstąpiło nowych 2, — wyjechało 3, — umarł 1, — przeszło na rok 1938 członków 24.

Na zebraniach Zarządu przygotowywano materiał na zebrania ogólne, a na ogólnych odczytywano komunikaty i okólniki Związku i przeprowadzano dyskusje nad nimi. Omawiano szeroko aktualne sprawy organizacyjne, prawne, podatkowe, kredytowe, uczniowskie, gospodarcze i sprawy dotyczące unarodowienia, a w szczególności odżydzenia handlu, a więc sprawy dotyczące żywotnych zagadnień i interesów kupiectwa. Przepro-

wadzano korespondencję ze Związkiem, Izbą Przemysłowo - Handlową, z Urzędem Skarbowym, ze Starostwem, Zarządem Miasta i z kierownictwem Szkoły dokształcającej, w sprawach aktualnych i dotyczących nie tylko Kupiectwa i Rzemiosła, lecz także ogół społeczeństwa.

Zrzeszenie brało gremialny udział w uroczystościach i imprezach miejscowych organizacji, a w jubileuszach bratnich zamiejscowych Zrzeszeń, w Kongresie Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie, oraz w zebraniach Związku w Poznaniu, przez delegatów.

Zrzeszenie pośredniczyło w akcji przesiedleńczej, w rozprowadzaniu pomiędzy członków kredytu, udzielonego przez Bank Związku, pracowało w Komitecie Pomocy Zimowej i innych charytatywnych i społecznych Komitetach, nie szczędząc ofiar na cele aktualne.

Do kasy wpłynęło ze składek . . . . . . . . . . . . . 213,— zł
z których przekazano na składki do Związku sumę . . . 176,— zł
Na zebrania uczęszczała przeciętnie połowa członków.
Zarząd na rok 1938 tworzy zeszłoroczny zespół członków.

## Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Kórniku

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 1 walne, 8 plenarnych i 12 zebrań zarządowych. Na zebraniu walnym uchwalono statut Zrzeszenia, który został w dniu 19 maja przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu zatwierdzony. Natomiast na zebraniach plenarnych omawiano i przeprowadzono bardzo ożywione dyskusje na temat komunikatów Związku, spraw podatkowych, gospodarczych, organizacyjnych i lokalnych. Przeciętny udział członków w zebraniach był zadowalający, gdyż wykazywał ca 70% ogółu ilości członków.

Zrzeszenie bierze udział w Zjazdach Delegatów Związku przez swego przedstawiciela. Na Zjazd Kupiectwa spożywczo - kolonialnego Zrzeszenie było reprezentowane przez: PP. Białasa Antoniego i Antkowiaka Mariana. Bardzo żywy udział bierze Zrzeszenie w pracach przed kongresowych — delegując na Zjazd członków zarządu pp. Pieczyńskiego Stanisława i Nowaczyka Feliksa. Biorąc pod uwagę ważność samego kongresu, wydelegowało Zrzeszenie 3 członków w osobach: pp. Białasa Antoniego, Steckiego Henryka i Mączkowskiego Józefa.

O zaufaniu członków do Zarządu świadczy fakt, że w roku sprawozdawczym przystąpiło do Zrzeszenia dalszych 3 członków tak że obecnie Zrzeszenie liczy 18 członków. Nie jest to jeszcze koniec naszej pracy organizacyjnej, gdyż jeszcze nie wszyscy nasi koledzy zrozumieli cel i ważność organizacji zawodowej. Stronienie pewnej części kupiectwa od organizacji zawodowej sprawia, że głos jej nie ma tej siły przekonywującej, jaki miałaby niewątpliwie gdyby wszyscy koledzy bez wyjątku do niej należeli.

Zrzeszenie urządziło w roku sprawozdawczym doroczny Bal Karnawałowy który cieszył się dużym powodzeniem i uznaniem.

Wydział strzeżenia i zamykania obiektów kupieckich, założony przy organizacji pracuje nadal bardzo dobrze, zdobywając sobie przez to pełne uznanie.

Praca z organami samorządowymi układa się bardzo dobrze, co należy z uznaniem przypisać naszemu nowo obranemu burmistrzowi p. Laubemu Janowi.

Stan kasy Zrzeszenia przedstawia się następująco:

| | |
|---|---|
| Dochód . . . . | 366,22 zł |
| Rozchód . . . . | 160,62 „ |
| Stan kasy . . . | 205,62 zł |

Zarząd na rok 1937 składał się z następujących członków: Antoni Białas — prezes, Fr. Hołderny — zastępca prezesa, St. Pieczyński — sekretarz, Antkowiak Marian — zastępca sekretarza, Feliks Nowaczyk — skarbnik Zrzeszenia, Vogel Zygmunt — skarbnik Wydziału.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. Mączkowskiego Józefa, Steckiego Henryka i Vogela Zygmunta.

Sąd Honorowy składał się z panów: Mączkowskiego Józefa, Ellmanna Leonarda i Frankiego Karola.

## Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Krotoszynie

W roku sprawozdawczym odbyło się 9 zebrań zarządu, 1 zebranie plenarne, 1 zebranie ogólne kupiectwa z udziałem delegata Związku p. dyr. Kluczyńskiego.

Z inicjatywy prezesa zorganizowano zbiórkę na Kościół Parafialny, która przyniosła 2.260,— zł.

Dalej brano udział w Zjeździe Chrześc. Kupiectwa w Warszawie, gdzie delegaci nasi współpracowali w różnych komisjach. Zarząd był w stałym kontakcie z władzami miejscowego samorządu powiatowego i miejskiego. Delegowano członków Zrzeszenia do komisji ustalenia cen. Na każdym z zebrań omawiano sprawy żydowskie i sposoby skutecznej walki z handlem żydowskim. Ingerowano w Zw. Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich w sprawie spółdzielni co odniosło skutek ten, że kilka działów w jednej z tut. spółdzielni zlikwidowano.

Ostatnio omawiano sprawę taryfy pocztowej i uchwalono poczynić starania o podwyższenie wagi listów do 50 gram. przy dotychczasowej opłacie za 20 gram. Również stwierdzono, że taksa telefoniczna winna uledz zmianie i zostać dla handlu obniżona. Opłata za kartki korespondencyjne nie powinna przekraczać 10 groszy. Na interwencję Zarządu wzmocniono personel pocztowy w czasie po 1—5 każdego miesiąca, tak iż doręczanie poczty odbywa się normalnie czyli 2 razy dziennie.

Na ostatnim walnym zebraniu wybrano nowy Zarząd w następującym składzie: Bajerlein Kazimierz — prezes, Lusar Alojzy — wiceprezes, Zmyślony Wacław — sekretarz, Skowroński Stefan — zastępca sekretarza, Grzechowiak Tomasz — skarbnik, Oleszak Marian — bibliotekarz i zastępca skarbnika.

## Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Kruszwicy

Działalność Zrzeszenia w roku 1937 szła w kierunku zainteresowania aktualnymi sprawami szerszego ogółu kupiectwa miejscowego. Zebrań Zrzeszenia odbyło się: 1 Roczne Walne Zebranie, 1 Nadzwyczajne Walne Zebranie, 7 zwyczajnych i 3 zebrania Zarządu.

Udział członków w zebraniach wynosił przeciętnie około 60 procent.

Zarząd Zrzeszenia na rok 1938 wybrany został jak następuje: prezes Czesław Jankowski, wiceprezes — Michał Stankiewicz, sekretarz — Roman Tejkowski, skarbnik — Zygmunt Matysiak, radny — Tadeusz Kocimski.

## Zrzeszenie Chrześcijańskich Kupców w Lesznie

W roku ub. odbyło się 11 zebrań plenarnych, poza tym kilkanaście zebrań zarządu.

Spraw do załatwienia była w tym roku obfitość wielka, tak że uzbierał się pokaźny tom akt.

Nic dziwnego, wszakże był to rok brzemienny w zdarzenia, żeby przypomnieć tylko: Wystawę Rzemieślniczo - Przemysłową, Konkurs na hasło propagandowe odnośnie godła kupieckiego, pierwszy ogólnopolski Kongres Kupiecki w Warszawie, powstanie sekcji branżowej bławatniczo - konfekcyjnej w Poznaniu, akcję przeciwżydowską, uzyskanie gimnazjum kupieckiego w Lesznie oraz ostatnie starania o liceum handlowe, jubileusze, pogrzeby, ubytek członków przez przesiedlenie się szeregu członków do innych dzielnic oraz w końcu roku silny napływ nowych członków.

Był to więc rok do pewnego stopnia wyjątkowy — zgodnie zresztą z całym tokiem życia polskiego.

Ubytek kilku członków nadrobiono z nawiązką dzięki akcji propagandowej.

Jeżeli chodzi o Wystawę, to udział Zrzeszenia wyrażał się raczej w moralnym tylko poparciu. Wynikało to z negatywnego ustosunkowania się rolnictwa do Wystawy i z przekonania, że w mieście prowincjonalnym jak Leszno wystawy takie, jeżeli chodzi o ich gospodarczą skuteczność, winny skupiać wszystkie wartości gospodarcze danego regionu. By-

libyśmy widzieli chętniej, gdyby Wystawę zdecydowano się połączyć z obchodem 20-lecia przyłączenia Leszna do Polski w r. 1940. Gdy wbrew temu głównie sfery rzemieślnicze Wystawę przeforsowały, uczyniono wszystko, co w tak krótkim czasie było możliwe, by ją poprzeć. W tym celu wysłano drukowane zaproszenia do okolicznych zrzeszeń kupieckich i zainteresowano Związek Zrzeszeń. Podkreślić należy, że głównym organizatorem Wystawy był członek Zrzeszenia p. Fr. Nowakowski.

Na specjalne podkreślenie zasługuje również przeprowadzony konkurs na hasło propagujące godło kupieckie; i to nie tyle może ze względu na doraźny efekt konkursu. Pokłosie literackie było na ogół raczej mierne. Natomiast ważną była sama propaganda i obudzenie w tym kierunku zainteresowania szerszej publiczności. Były to wielkie dni kupieckie i stanowiły niejako przygotowanie do jeszcze większych dni kongresowych w Warszawie.

Zjazdy delegatów odbyły się 29/IV. i 27/XI. Zrzeszenie uczestniczyło w nich przez swych delegatów. 23/IV. na Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu uchwalono nowy statut, zatwierdzony później przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. W związku z przenoszeniem się szeregu firm handlowych z Wielkopolski do innych dzielnic — w kilkunastu wypadkach Zrzeszenie opiniowało wnioski ich do Banku Związku o bezprocentowy kredyt osiedleńczy.

Dnia 6/X. interweniowano w Dyrekcji Kolei w Poznaniu w sprawie rozkładu jazdy.

W styczniu r. b. w porozumieniu z p. Starostą i Zarządem miejskim wystosowano wniosek do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w sprawie uznania Boszkowa miejscem klimatycznym.

Dnia 8/III. r. b. wystosowano obszerne pismo do Zarządu miejskiego w sprawie kiosków, a ostatnio przez Zarząd miejski do Kuratorium Szkolnego w Poznaniu w sprawie liceum handlowego.

Przed początkiem obecnego roku szkolnego członkowie Zarządu brali udział w delegacji koła rodzicielskiego do Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie utworzenia 3-ciej paralelki kl. I. gimnazjum kupieckiego w Lesznie z pozytywnym wynikiem.

Dnia 21/V. goszczono p. Gustowskiego, redaktora „Świata Kupieckiego", który wygłosił ciekawy reportaż z wystawy lipskiej i pobytu w nowych Niemczech.

Nie doszła niestety do skutku projektowana wycieczka członków dokoła Polski, co pozostaje nadal jako postulat godny uwagi.

Podkreślić należy dużą aktywność poszczególnych członków Zrzeszenia w sprawie zwalczania żydostwa. — Współudział w utworzeniu Sekcji bławatniczo - konfekcyjnej w Poznaniu, bojkot żydowskich przedstawicieli (agentów), propaganda polskich źródeł zakupu — dowodzą coraz wyraźniejszego dojrzewania polskiej myśli kupieckiej i wkraczania na coraz realniejsze tory.

Zarząd Zrzeszenia stanowią:

Prezes — p. Jan Metelski, zast. prezesa — p. Józef Danielak, sekretarz — p. Adam Krajewicz, zast. sekretarza — p. Bronisław Kotlarski, skarbnik — p. Teofil Zgaiński, Sąd honorowy — pp.: Świtoński, Marski, dyr. Kaczmarek, Pokrywka, Przymuszała. Komisja rewizyjna — pp.: Trendowicz i Buliński.

# Zrzeszenie Kupców w Międzychodzie

W okresie sprawozdawczym Zrzeszenie liczyło 21 członków, w tym związkowych 14, lokalnych 7.

Zebrań plenarnych odbyło się 7, Zarządu 3, nadzwyczajne walne zebranie 1 i 1 walne zebranie.

Frekwencja na zebraniach wynosiła przeciętnie 12 członków. Stosunek Zrzeszenia do władz lokalnych był poprawny.

Stan kasy przedstawia się następująco:

| | |
|---|---|
| Dochody . . . . | 155,50 zł |
| Rozchody . . . . | 130,60 ,, |
| Saldo . . . . . | 24,90 zł |

Ministerstwo Przemysłu i Handlu w Warszawie zatwierdziło dnia 5 czerwca 1937 statut Zrzeszenia.

Na zebraniach plenarnych poruszano różnorodne zagadnienia z życia gospodarczego i organizacyjnego.

Dnia 16 lutego 1937 wygłosił wicedyrektor Związku Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich p. Wojciechowski interesujący referat na temat aktualnych zagadnień kupiectwa w chwili obecnej.

Na miesięcznych zebraniach Zrzeszenia wygłosili referaty prezes p. Bogajewicz „O nowelizacji ordynacji podatkowej", sekretarz p. Modelski „O surowcach w włókiennictwie".

Zrzeszenie reprezentowane było na Kongresie Kupiectwa Polskiego w Warszawie przez prezesa p. Bogajewicza.

Stopa życiowa tut. kupiectwa kresowego znacznie się obniżyła. Cały szereg ongiś bardzo poważnych przedsiębiorstw został z powodu nierentowności zlikwidowany.

Nadmierne ciężary podatkowe, podwyższone do granic maksymalnych dodatki komunalne do podatków państwowych, podwyższona w ostatnich 2 latach o 100% specjalna opłata drogowa na rzecz Komunalnego Związku Powiatowego, nadmiernie wysokie odsetki bankowe tak od kredytów krótko- jak i długoterminowych, dochodzące z kosztami do 10% w stosunku rocznym, uniemożliwiają jakąkolwiek rentowność tut. przedsiębiorstw.

Częste subhasty nieruchomości miejskich, należących do tut. kupców i rzemieślników świadczą o stale wzrastającej pauperyzacji handlu i przemysłu naszego kresowego miasta.

Katastrofalny stan tut. handlu, przemysłu i rzemiosła przedstawił prezes Zrzeszenia p. Bogajewicz w imieniu tut. sfer gospodarczych p. prezesowi Izby Przemysłowo - Handlowej Kałamajskiemu w czasie zeszłorocznej sesji Zarządu Izby Przemysłowo - Handlowej na sali ratuszowej w Międzychodzie w obecności przedstawicieli władz państwowych i komunalnych oraz przedstawicieli tut. sfer gospodarczych.

Obecny Zarząd tworzą: Franciszek Bogajewicz — prezes, Mieczysław Dłużewski — zastępca prezesa, Bronisław Masica — sekretarz, Weigelt Gerhard — zastępca sekretarza, Jan Sobczak — skarbnik: Ławnicy: Stanisław Krug, Adam Majewski. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Jana Kocińskiego, Helenę Chojnacką, Gerharda Buchwalda. Do Sądu Honorowego wybrano: Adama Majewskiego, Stanisława Kruga i Grzegorza Czekalskiego.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. w Ostrowie (Wlkp.)

Zrzeszenie wykazuje w okresie sprawozdawczym poważną ruchliwość gospodarczą, będąc w stałym kontakcie z Izbą Przemysłowo - Handlową i zajmując głos w sprawach gospodarczych zasadniczej wagi tak dla miejscowych jak i wojewódzkich interesów. Przez Zrzeszenie także rozprowadzono kredyt osiedleńczy i kupiecki pomagając w ten sposób ekspansji miejscowego kupiectwa.

Do poważniejszych osiągnięć w roku sprawozdawczym należy zaliczyć: wywalczenie prawa postoju wozów w ulicach podczas targów, przejęcie na siebie kontroli umów zawieranych z uczniami w handlu, uzyskanie zniżkowej taksy w Magistracie za informacje Biura Meldunkowego, spowodowanie usprawnienia działania poczty i zwiększenia zasięgu telefonicznego w godzinach wieczornych, przeprowadzenie skutecznej akcji zatrzymania Urzędu Akcyz i Monopoli w Ostrowie, zainicjowanie na terenie Związku myśli stworzenia policji komunalnej dla spraw bezpieczeństwa miasta, zainicjowanie przywrócenia Dyrekcyjnej Rady Kolejowej jako czynnika uzgadniającego komunikację kolejową z potrzebami lokalnymi województwa, kontrakcja przeciwko tendencjom przywrócenia jarmarków.

W sprawach ściśle lokalnych interweniowano w kwestii jednokierunkowości ulic miasta, w sprawie domokrążstwa, sprzedaży towarów przez komorników, itd. Poza tym Zrzeszenie brało żywy udział w Kongresie Kupiectwa Polskiego w Warszawie, w zjazdach delegatów, w organizowaniu na terenie m. Ostrowa konkursu okien wystawowych, w organizowaniu reklamowego Karnawału Kupieckiego na cele rozbudowy własnego Gimnazjum Kupieckiego i udział w konkursie o hasło kupieckie.

Gimnazjum Kupieckie będące pod patronatem Zrzeszenia wykazało w roku sprawozdawczym poważny rozwój tak pod względem organizacji nauki jak i ilości uczniów. Należy podkreślić, że Gimnazjum zawodowe jest postawione dzięki kontaktowi i wpływom miejscowego kupiectwa na wysokim poziomie.

Do poważniejszych zamierzeń wyłonionych w roku sprawozdawczym należy projekt zorganizowania na terenie Ostrowa i powiatów południowych Wielkopolski Regionalnej Wystawy Przemysłowo - Handlowo-Rolniczej.

Ze względu na aktywność Zrzeszenia i jego poważną liczebność (59 członków) należy je uznać za najpoważniejsze zrzeszenie zawodowe w Ostrowie.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. w Pleszewie

Bilans pracy Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w roku 1937 był następujący:

Zebrań odbyło się: 1 walne, 9 plenarnych, 2 nadzwyczajne, 1 uroczystościowe, 4 zarządu.

Ilość członków wynosi w grupie I — 19, w grupie II — 28; przeciętna obecność na zebraniach 50—60%.

Z prac ogólnych należy wymienić: a) ścisłą współpracę ze Związkiem i władzami administracyjnymi, b) udział członków w Kongresie Kupiectwa w Warszawie, c) zorganizowanie Dnia Kupca w dniu 8. 12. 38, d) Kurs handlowy.

Na zebraniach plenarnych omawiano aktualne sprawy dotyczące kupiectwa i różne zagadnienia lokalne. Główny wysiłek skierowano w kierunku objęcia wszystkich kupców nie zrzeszonych.

Do Zarządu wybrano następujących członków: prezes — p. Błażejewski, w-prezes — J. Witkowski, sekretarz — St. Nawrocki, skarbnik — J. Gulczyński, członkowie — L. Drzewiecki, F. Pyszkowski, W. Straburzyński.

Do Komisji rewizyjnej: pp. J. Magnuszewski, J. Marciniak, Z. Minicki. Skład Sądu Honorowego: F. Smoliński, A. Szcześniak, M. Leśniak.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. w Rawiczu

Zarząd na rok 1937 tworzyli: prezes — p. Thiele Bolesław, w-prezes — p. Bombicki Franciszek, sekretarz — p. Miśkiewicz Antoni, zast. sekretarza — p. Trzciński Bolesław, skarbnik — p. Sokołowski Władysław.

Całokształt pracy towarzystwa w okresie sprawozdawczym był niejednolity, gdyż liczba członków w stosunku do istniejących placówek handlowych na terenie była bardzo nikła, stwierdza się brak wyrozumienia niektórych jednostek łączenia się w organizacji.

Tow. urządza w okresie sprawozdawczym 9 zebrań plenarnych, 2 zebrania zarządu, oraz 1 zebranie nadzwyczajne i to dnia 10 maja 1937 r., na którym postanowiono decydujący punkt, czy ma towarzystwo istnieć nadal względnie ma przestać istnieć. Obecni w ilości 18 członków jednogłośnie uchwalają dalsze podtrzymanie towarzystwa, przyjmując nowy statut oraz zmianę nazwy na „Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Rawiczu".

Następne zebrania odbywały się co miesiąc przy udziale przeciętnej liczby 18 członków, na których były wygłaszane bardzo interesujące referaty i odczyty, aktualne w dobie obecnej, co zrzeszeni z zainteresowaniem i z użytkiem dla siebie przyjmowali. Prócz tychże zebrań odbyły się 2 zebrania członków Kolonialistów, w celu uzgodnienia wydawania podarków gwiazdkowych konsumentom.

W miesiącu wrześniu opuszcza zrzeszenie sekretarz p. Miśkiewicz, który osiedla się na Kresach Wschodnich, by tamże prowadzić placówkę. Stanowisko sekretarza obejmuje dotychczasowy zastępca p. Trzciński Bolesław.

Zrzeszenie było reprezentowane na zjeździe Kupców Kolonialnych w Poznaniu, przez pp. Tylewskiego, Bombickiego i Krakowskiego. Na Kongresie Kupiectwa w Warszawie reprezentował Zrzeszenie p. Mrówczyński Ignacy.

Zrzeszenie liczyło na początku okresu roku 1937 — 24 członków, na końcu okresu sprawozdawczego 54 członków.

# Towarzystwo Kupców w Rogoźnie

Na licznych zebraniach informowano członków o sprawach podatkowych, zawodowych, socjalnych i ekonomicznych, związanych również z sytuacją miasta. W sprawie bezpieczeństwa miasta petycja Towarzystwa została pozytywnie załatwiona przez Wojewódzką Komendę P. P. w Poznaniu, gdyż służba bezpieczeństwa w mieście została zwiększona liczbą posterunkowych państwowych, przy czym została zastąpiona młodszymi siłami. Towarzystwo widziało się zmuszone ingerować w tej sprawie dlatego, że w Rogoźnie mnożyły się kradzieże, a nawet napady rabunkowe na obywateli miasta. W celu udogodnienia interesentom Urzędu Skarbowego w Obornikach komunikowanie się z władzami, załatwiono również pozytywnie sprawę lokalu w Zarządzie Miejskim w Rogoźnie dla kierownika Urzędu Skarbowego, tudzież i to, że interesenci zostają przyjmowani dwa razy w miesiącu.

Zrzeszenie zwróciło się z obszernym memoriałem do I. Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie o uruchomienie fabryki mebli w Rogoźnie firmy: Woltmann i Ska wzgl. o przyspieszenie postępowania przeciwko właścicielom tej fabryki, które toczy się przeciwko wymienionym przed Trybunałem Administracyjnym. Szybkie bowiem zlikwidowanie sprawy przyczyni się do uruchomienia fabryki i złagodzi sytuację bezrobotnych, przez co wpłynie to dodatnio na życie tutejszego obywatelstwa.

Na Zjazd Jesienny został przedłożony Związkowi Towarzystw memoriał w sprawie zmiany średniej zyskowności.

Zarząd zajmował się opiniowaniem wniosków członków ubiegających się o kredyty kupieckie. Również pertraktowano w sprawie obniżki na przejazdy dla członków autobusami. Sprawa ta nie została przez obie dwie strony akceptowana, gdyż cena przejazdów nie różni się od cen biletów kolejowych. Delegaci Towarzystwa Kupców brali udział w uroczystości strażackiej w Rogoźnie w dniu 4. VII. 1937 r.

Na skutek ubywania urzędów i szkół, zamykania fabryk, kupiectwo w Rogoźnie znajduje się w fatalnych warunkach. Sytuację uratować może to, że Rogoźno otrzymać ma garnizon wojskowy, co ożywiłoby miasto i poprawiło byt obywateli i kupiectwa.

Sprawa reorganizacji Powiatu Obornickiego nie została dotychczas zadecydowana mimo, że w dniu 26. II. 36 r., Towarzystwo Kupców wraz z innymi organizacjami korporacyjnymi, wystosowało odpowiednią petycję do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie.

W roku sprawozdawczym odbyło się 1 Walne Zebranie, 5 zebrań Zarządu, 10 zebrań plenarnych i 5 zebrań dyskusyjnych. Korespondencji weszło 90, wyszło 47. Okólników i komunikatów nadeszło 52, które zostały członkom na zebraniu odczytane. Stan członków wynosi 29.

Stan kasy wynosi 223,20 zł.

Zarząd stanowią: prezes — Marcin Skrzypczak, wice-prezes — Franciszek Gratkowski, sekretarz — Piotr Zimka, zast. sekretarza — Aleksander Waligórski, skarbnik — Franciszek Lechowski, ławnicy — Edmund Likowski i Czesław Cholewiński.

Komisję Rewizyjną tworzą: Jan Frąckowiak, Karol Paczyński i Maria Kapełczyńska.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. w Ryczywole

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie liczy członków 18. W tymże okresie od dnia 29. 8. 1937 r. odbyło się jedno zebranie konstytucyjne, 5 zebrań plenarnych, 8 zebrań zarządowych. W miesiącu lutym w bież. roku został zatwierdzony statut przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. W ten sposób organizacja zdobyła podstawę prawną do dalszej swej działalności.

Nie od rzeczy będzie wymienić kilka ważniejszych merytorycznych zagadnień rozpatrywanych w okresie sprawozdawczym. I tak wygłoszono referatów na ogólną liczbę 6 z tego 1 referat p. mgr. p. o. dyr. Kluczyńskiego o celowości istnienia organizacji kupieckiej. 1 referat zagadnienia Instruktora Zrzeszeń Kupieckich odczytał p. Sutkiewicz. 1 referat Unarodowienie handlu odczytał p. Dzikowski, 1 ref. p. mgr. Wiesiołowskiego prelegenta W. Z. Ch. Z. K. w Poznaniu Rola i zagadnienia Kupiectwa Chrześcijańskiego na tle obecnych stosunków gospodarczo - społecznych w administracji i handlu. 1 ref. p. Dzikowskiego — Planowość w gospodarstwie.

Prócz tego p. Dzikowski odczytał 3 odczyty: 1-szy Ulgi przy nabywaniu świadectw, 2-gi „Skarbowość", Jak należy sporządzić odwołania, 3-ci wzorowa instrukcja dla sprzedawców.

Okólników odczytano na zebraniach plenarnych 7: 1. Ogólnop. Kongres Kupców Chrześc. w Warszawie, 2. Konkurs na najpopularniejsze hasło pod godło związku, 3. Instrukcje handlowe, 4. Kredyty przesiedleńcze, 5. Kredyty dla kupiectwa zbiorowego, 6. Sytuacja robót regulacyjnych, 7. Reorganizacja wyrobów tytoniowych.

Prócz wyżej wymienionych referatów, odczytów i okólników omawiano oraz zwracano się do władz i urzędów z różnymi sprawami, interweniowano w Zarządzie Gminnym i w Sołectwie oraz wystosowano pismo do W. Z. Ch. Z. K. w Poznaniu w sprawie nieprzewidzianych jarmarków kramnych w dniu jarmarków na konie i bydło, sprawę dostarczania przez hurtownię kolonialną z Poznania wprost konsumentom towaru oraz cenników z pominięciem kupca detalisty, dyskutowano nad sprawą założenia kas Gminnych, omawiano sprawę handlu domokrążnego, sprawę zarezerwowania pewnego funduszu dla miejscowego Zrzeszenia w Banku Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu, sprawę dokształcenia się w zawodzie kupieckim, nad sprawą brania udziału w nowopowstającej Spółdzielni Mleczarskiej, sprawę zorganizowania Połajewa i werbowania członków, odczytano wiele rezolucji W. Z. Ch. Z. K. z Poznania, postanowiono się zwrócić do W. Z. Ch. Z. K. w Poznaniu o wypożyczenie książek, urządzono akademię w dniu Święta Kupca i zaproszono szersze obywatelstwo miejscowe jak i pozamiejscowe. Postanowiono opiniować zgłoszenia składane o pożyczkę wekslową każdorazowo na zebraniu Zarządu, wybrano komisję w składzie: p. wójta Feldmanna, p. Michalskiego i p. Polcyna, która ma każdorazowo opiniować wnioski o pożyczkę wekslową.

Prócz tego Zrzeszenie było w stałym kontakcie z W. Z. Ch. Z. K. w Poznaniu. Należy zauważyć, że w tym stosunkowo krótkim czasie Zrzeszenie poczyniło starania, aby zadzierzgnąć pewne węzły również na zewnątrz. Zrozumiałym jest, że tu na czoło wybija się współpraca z W. Z. Ch. Z. K. w Poznaniu, który to Związek ustosunkował się bardzo życzliwie do poczynań Zrzeszenia. Twierdzić trzeba, że są objawy, które wskazują, że Zrzeszenie nabiera coraz większego znaczenia.

Zarząd stanowią: p. Józef Błasiak — prezes, p. Michalski — w.-prezes, p. Sutkiewicz Paweł — sekretarz, p. Bromberek Wincenty — skarbnik, p. Dzikowski Marcin — ławnik.

Komisję rewizyjną wybrano: przewodniczącą p. Praksedę Rejewską, p. Rulczyńskiego, p. Romana Garsteckiego. Do sądu honorowego zostali wybrani p. Wielgosz, p. Krüger i p. R. Garstecki.

## Zrzeszenie Kupców w Szamotułach

Okresem sprawozdawczym zamyka Zrzeszenie Kupców w Szamotułach 27 rok swego istnienia.

Podstawową czynnością tego okresu była normalna praca zarządu, jego reprezentacja wszędzie tam, gdzie być należało, przestrzegając przy tym apolityczność Zrzeszenia. Na Kongresie Kupiectwa Polskiego w Warszawie brało udział 12 członków, co było dodatnim objawem żywotności Zrzeszenia na zewnątrz. Również reprezentowane było Zrzeszenie na wszystkich zjazdach delegatów Związku w Poznaniu.

O współpracy z zarządem Związku, Izbą Przemysłowo - Handlową, z władzami państwowymi i samorządowymi świadczy liczna wymiana korespondencji oraz żywy udział w powiatowej akcji bezrobocia i nad usunięciem żebractwa.

W roku sprawozdawczym odbyło się: 1 zebranie walne, 10 zebrań plenarnych oraz 10 zebrań zarządu; prócz tego Zarząd zbierał się w miarę potrzeby. Tematem zebrań były dyskusje nad wygłoszonymi referatami oraz obszerne komunikaty Zarządu Związku.

Hamująco w pracach organizacyjnych działała niekorzystna sytuacja dla handlu w Szamotułach. Jeden poważny objaw ujemny powodujący uszczerbek w obrotach dla kupiectwa to dogodna komunikacja autobusowa zabierająca liczny odsetek konsumentów do Poznania. Również przyczyniło się do umniejszenia obrotów przeniesienie Okręgowej Ubezpieczalni Społecznej z Szamotuł do Obornik.

Cicha i systematyczna praca zarządu nad unarodowieniem handlu trafia na trudności z powodu gospodarczo silnego żydostwa co powoduje bierność ogółu społeczeństwa jak i niektórych kupców, a skutkiem tej bierności to dwa nowe składy żydowskie.

Kwestię tę stawił sobie zarząd jako naczelne zadanie w przyszłym roku, do której to akcji stanąć winien ogół kupiectwa, miejscowe władze i całe społeczeństwo.

Towarzystwo liczy 32 członków. Udział członków w zebraniach wynosił przeciętnie 60%. Preliminarz budżetowy na rok 1938 uchwalono w sumie zł 378,40.

Zarząd Zrzeszenia tworzą: Jęczkowski Jan — prezes, Pelec Zygmunt — wice-prezes, Starczewski Kazimierz — sekretarz, Strzyżewski Roman — zast. sekretarza, Krygier Kazimierz — skarbnik, Wyrembelski Stefan, Kroschel Maksymilian — ławnicy.

## Tow. Sam. Polsko-Chrześc. Kupców w Strzelnie

W roku sprawozdawczym odbyły się 4 zebrania plenarne i 8 zebrań zarządu. Frekwencja członków na zebraniach w stosunku do roku ubiegłego znacznie się wzmogła.

Na zebraniach plenarnych omawiano aktualne zagadnienia gospodarcze jak sprawy podatkowe, utrzymanie cen w detalu z zachowaniem słusznej marży zysku itp. W sprawach cen Towarzystwo interweniowało w centrali f-y Weska w Gdyni.

W Związku z zmianą granic administracyjnych i podzielenia Kujaw na 2 województwa, Towarzystwo w Strzelnie pozostaje jako jedyne towarzystwo kupieckie z rejonu kujawskiego w obrębie województwa poznańskiego. W związku z tym postanowiono zacieśnić współpracę z kołami gospodarczymi kujawskiej części powiatu konińskiego. Na zebraniach domagali się członkowie utrzymania najżywszego kontaktu z bratnimi towarzystwami z Kujaw województwa pomorskiego, których członkowie byli założycielami Towarzystwa w Strzelnie.

W Kongresie Kupiectwa w Warszawie członkowie Towarzystwa wzięli gremialny udział.

Łącznie z konkursem na hasło kupieckie zorganizowane przez Związek Towarzystw Kupieckich, Towarzystwo zorganizowało analogiczny konkurs w Strzelnie wyznaczając szereg nagród. Nagrodzone zawołania w Strzelnie zostały ponownie nagrodzone przez jury Związku.

Na rok następny zarząd Towarzystwa ukonstytuował się: Radomski Albin — prezes, Ruciński Wojciech — w.-prezes, Wesołowski Ludwik — sekretarz, Muszyński Stanisław — skarbnik oraz Płócienniczak i Grabias Józef jako ławnicy.

## Zrzeszenie Kupców w Środzie

Zarząd Zrzeszenia stanowią: Ksawery Macikowski — prezes, Teofil Antkowiak — sekretarz, Franciszek Czerniejewski — skarbnik, Rydlewski Antoni — I zast. prezesa, Bronisław Olcht — II zast. prezesa, Karol Tobolski — I zast. sekret., Hieronim Szuwalski — II zast. sekretarza.

Zrzeszenie Kupców w Środzie założono w roku 1918. W roku 1937 odbyło się zebrań zarządu 12 i ogólnych 7. Jak rok rocznie, tak i tym razem debatowano nad sprawami podatkowymi i poszczególni członkowie wyrazili obawę, że z powodu wzrostu z roku na rok podatków — będą zmuszeni likwidować przedsiębiorstwa, nie mogąc sprostać wymogom Urzędu Skarbowego.

Zwłaszcza u właścicieli sklepów spożywczych przy wymiarze zarówno podatków przemysłowego jak i dochodowego stwierdzono, że wysokość tychże podatków, a przede wszystkim stawki procentowe, norma zyskowności ustalona za rok ubiegły, niszczą kupiectwo zupełnie, bo nie są ściśle stosowane według stanu faktycznego.

Członków liczy Zrzeszenie obecnie 30. Stan kasy z dnia 20. 1. 1938 r. wynosi 579,30 zł.

## Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Śremie

Zrzeszenie liczy 33 członków — udział członków w zebraniach wynosił 38%.

Kasa wykazuje w dochodzie 893,94 zł, w rozchodzie 644,50 zł, remanent 249,44 zł.

Działalność Zrzeszenia: a) czynny współudział w tutejszej Kasie Bezprocentowej, subweniowanie jej, przez co czynnie i materialnie przyczyniliśmy się do pionierstwa w zakładaniu placówek chrześcijańskich w ośrodkach centralnych i Małopolski,

b) celem zachęcenia niezrzeszonych do organizowania się i mając na uwadze walkę z obcym kapitałem lokalnym, wydano w roku sprawozdawczym 2 pisma gazetowe p. n. „Jednodniówka" w okresach wielkanocnym i gwiazdkowym,

c) na dwóch zebraniach odbyto 2 specjalne referaty z dyskusją n. t. „Ogólne położenie handlu" i „Poczta na usługach reklamy" z współudziałem delegatów ze Związku i Dyrekcji Okręgowej Poczt i Telegrafów.

W ciągu roku gospodarczego odbyło Zrzeszenie następujące zebrania: 1 zebranie walne, 3 zebrania Zarządu, 7 zebrań dyskusyjnych.

Na wszystkich zebraniach prowadzono treściwą dyskusję z ogólnych i lokalnych dziedzin gospodarczych i kulturalnych. Współpraca z władzą była dodatnia.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. w Trzemesznie

W roku sprawozdawczym 1937 odbyło się 15 zebrań i to: 1 walne, 9 plenarnych i 5 zebrań zarządu. Udział członków wynosił ca 65%. Na zebraniu plenarnym w dniu 20. V. wygłosił wice-dyr. p. Wojciechowski referat o sprawach podatkowych oraz o położeniu handlu wewnętrznego. Prócz tego na jednym z późniejszych zebrań p. dyr. Kluczyński wygłosił referat w sprawie Godła Związkowego i kongresu kupiectwa chrześc. w Warszawie. Poza tym odbyły się jeszcze 2 zebrania sekcji bławatniczo - konfekcyjnej, na których wybrano 3 delegatów na zjazd tej branży do Poznania. Referentem tej branży wybrano p. Sommerfelda.

W sprawie udzielenia kredytu kupieckiego wysłano 6 wniosków, z których uzyskało kredyt 4, jednakowoż 2 kupców zrezygnowało, a to z tego powodu, że osięgli kredyt osiedleńczy na kresach, a Monopol Spirytusowy jak i Tytoniowy mimo przyrzeczenia im otrzymania koncesji, całkowicie zawiódł.

Na wniosek tut. Zrzeszenia do Zarządu Miejskiego i Rady Miejskiej ta ostatnia uchwaliła na korzyść tutejszego kupiectwa zmianę przestarzałego statutu o targach małych.

Kwestią żebractwa zajmie się Zrzeszenie w najbliższym czasie.

Od przeszło 2 lat wykupuje tutejsze kupiectwo (od Zarządu Miejskiego) tereny pod jarmarki kramne, aby nie dopuścić do handlu handlarzy niearyjskich.

Listów nadesłano 26, a wysłano 36.

Z początkiem roku było członków 16, wystąpiło 3, a wstąpiło 8, tak że w końcu roku obrachunkowego było 21 członków.

Dochód i rozchód oznaczał się w sumie zł 528,38.

Zrzeszenie rozwija się pomyślnie i jest nadzieja, że przez obniżenie składek, także reszta niezorganizowanych jeszcze kupców wstąpi do Zrzeszenia.

Obecny ścisły zarząd: Mizgalski Władysław — prezes, Kajetaniak Marian — sekretarz, Chęciński Władysław — skarbnik.

Roczne Walne Zebranie Zrzeszenia Kupców w Trzemesznie zagaił w dniu 6 marca 1938 r. prezes p. Mizgalski w obecności 19 zebranych hasłem „kupiectwu cześć".

Ze sprawozdania sekretarza wynika iż działalność Zrzeszenia na tut. terenie nie ustawała, gdyż w roku sprawozdawczym odbyło się 1 walne, 7 miesięcznych, 2 nadzwyczajne i 5 zebrań zarządu, razem 15. Udział członków w zebraniach wynosił 70%. Do Zrzeszenia wpłynęło w ciągu roku 26 spraw, a załatwiono 36. Członków przybyło w roku bieżącym 8, ubyło 3. Stan obecny wynosi 21 członków.

Ze sprawozdania skarbnika wynika:

| | | |
|---|---|---|
| Dochody w roku sprawozdawczym wynosiły | 528,32 | zł |
| Rozchody „ „ „ „ | 422,30 | „ |
| Zysk na rok 1938 . . . . . . . . . . . . | 106,02 | zł |

Komisja Rewizyjna uznaje zgodność ksiąg, oraz wniosła o udzielenie ustępującemu Zarządowi pokwitowania, czego zebrani jednogłośnie udzielili.

Następnie uchwalono budżet na rok 1938/39 w dochodzie i rozchodzie na sumę 380 zł.

Na prezesa wybrano ponownie p. Władysława Mizgalskiego, zastępca prezesa p. Lange Leon, sekretarz Kajetaniak Marian, skarbnik Władysław Chęciński, radni Pietraszewska Maria i Skowroński Andrzej; członkowie rewizji Kasy Sommerfeld Ignacy, Majewski Marian i Tomczak Kazimierz; sąd honorowy p. Gruszczyński Józef, Zawada Józef i Wojtyniak Antoni oraz stały delegat w osobie prezesa Mizgalskiego.

Wobec powołania przy tut. Zrzeszeniu sekcji bławatników oraz kolonialno - spożywczej uchwala się jednogłośnie zmianę statutu dodając dodatkowy ustęp do § 1 i to: Zrzeszenie może zakładać sekcje branżowe działające na podstawie niniejszego statutu i regulaminu uchwalonego przez Zarząd Zrzeszenia.

Poza tym omawiano sprawy dotyczące wprowadzenia jednolitej legitymacji dla członków, zezwolenia dowolnego abonowania pisma branżowego, zamiast obowiązkowego „Świat Kupiecki" oraz obniżenie składek miesięcznych, zwolnienia płacenia podatku lokalowego od ubikacji handlowych; uchwalono w powyższej sprawie przedstawić do Walnego Zebrania Wielkopolskiego Związku Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu a w końcu poruszono sprawę zamykania składów w niedzielę i święta.

# Zrzeszenie Sam. Kupców w Wągrówcu

W roku sprawozdawczym Zrzeszenie odbyło 11 zebrań Zarządu, 5 zebrań plenarnych, 2 zebrania podatkowo - informacyjne z współudziałem przedstawicieli Urzędu Skarbowego i delegata Związku, 1 roczne walne zebranie, 1 nadzwyczajne walne, prócz tego sąd honorowy odbył 2 zebrania celem rozpatrzenia spraw podlegających jego kompetencji. Również Komisja Rewizyjna odbyła jedno zebranie.

Stan członków w roku 1937 przedstawia się jak następuje: Na dzień 1 stycznia 1937 r. było członków czynnych 70, w tym 7 honorowych i to pp.: Lenartowski Władysław, Gramse Zygmunt, Haławski Brunon, Kapczyński Piotr, Jarecki Józef, Kasprowicz Bolesław — Gniezno i Gustowski Artur — Poznań.

W ciągu roku wstąpiło członków 11, wystąpiło 7, tak, że stan obecny wynosi 74 członków.

Rok ubiegły minął pod znakiem Wielkiego Ogólnopolskiego Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego w Warszawie. Zjazd był wielką manifestacją zorganizowanego kupiectwa z całej Polski. Towarzystwo było reprezentowane przez pięciu członków i to p. p. Radeckiego, Strzeleckiego, Peichelta, Giruckiego i Haławskiego.

Drugi zjazd kupiectwa i to branży kolonialno - spożywczej odbył się w Poznaniu. Brali w nim udział również członkowie Zrzeszenia, a obszerne sprawozdanie o przebiegu tego zjazdu zdał p. J. Radecki, przewodniczący sekcji branży kolonialno - spożywczej przy Towarzystwie.

Również w dniu 20 lutego br. odbył się w Poznaniu Zjazd kupiectwa branży bławatniczo - konfekcyjnej. Z ramienia Towarzystwa wziął w nim udział p. Jan Płoszyński, który równocześnie wybrany został do stałej komisji tej branży przy Związku.

Sprawą o bardzo ważnym znaczeniu w ciągu ubiegłego roku, było zatwierdzenie Statutu Zrzeszenia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Zatem Zrzeszenie Kupców jest osobą prawną i jako takie posiada prawo posiadania, nabywania, zbywania i dzierżawienia ruchomości i nieruchomości, przyjmowania darowizn i zapisów oraz zawierania wszelkiego rodzaju umów, reprezentowania zrzeszonych w nim członków wobec władz państwowych, samorządowych, instytucyj społecznych itp.

Sprawa kredytu dla zorganizowanego kupiectwa została w ubiegłym roku dość pomyślnie rozwiązana. Z kredytu tego korzystają dość licznie członkowie Zrzeszenia.

W ciągu roku ubiegłego kilku kupców wągrowieckich otrzymawszy tzw. pożyczkę osiedleńczą przeniosło się do innych dzielnic, gdzie wobec zdecydowanego bojkotu przedsiębiorstw żydowskich przez społeczeństwo polskie otwierają się przed nimi pomyślniejsze widoki powodzenia.

Reorganizacja sprzedaży wyrobów Polskiego Monopolu Tytoniowego nie została załatwiona po myśli życzeń kupiectwa. Podział był w wielu wypadkach przeprowadzony nieodpowiednio ani do potrzeb kupca, ani do miejsca sprzedaży. Dyrekcja Monopolu Tytoniowego winna była w tej sprawie zasięgnąć opinii w Zrzeszeniach Kupieckich.

Celem należytego poinformowania swych członków w sprawach podatkowych Zarząd zwołał dwa zebrania z udziałem miejscowych władz skar-

bowych z p. mgr. Pleśkiewiczem jako naczelnikiem urzędu skarbowego na czele.

Najbardziej skutecznym środkiem przeciw nadmiernemu płaceniu podatków jest prowadzenie prawidłowych ksiąg handlowych, co jest nie tylko obroną przeciw nadmiernym podatkom, lecz równocześnie niezawodnym regulatorem każdego przedsiębiorstwa. Dlatego też każdy zorganizowany kupiec, w zrozumieniu interesu własnego, nie powinien uchylać się od prawidłowego prowadzenia ksiąg. Obszerny referat na powyższy temat wygłosił na jednym z zebrań delegat Związku z Poznania p. Wojciechowski.

Zarząd Towarzystwa starał się obowiązki swoje spełniać jak najdokładniej mając zawsze na uwadze dobro tak ogółu jak poszczególnych członków. Zarząd rozpatrywał na swych licznych zebraniach niejednokrotnie bardzo ważne sprawy, załatwiając wnioski swych członków, wydawał opinie i udzielał wywiadów o miejscowych placówkach handlowych, utrzymywał również stały kontakt z miejscowymi władzami, Związkiem Towarzystw Kupieckich i Izbą Przemysłowo-Handlową w Poznaniu. W tych dwóch instytucjach jest Towarzystwo reprezentowane przez prezesa Hławskiego.

Zebrania plenarne stały zawsze na wysokim poziomie i cieszyły się znaczną frekwencję członków i gości.

Zarząd Zrzeszenia stanowią: Haławski Brunon — prezes, Radecki Józef, Węglarz Franciszek, Grześkowiak Dionizy, Bonowski Kazimierz, Dahlke Leon, Płoszyński Jan, Kulpiński Ignacy i Roszak Maksymilian.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzą: Mizgalski Leon, Wardziński Mieczysław i Werbliński.

Sąd honorowy tworzą: Gramse Zygmunt, Szyszka Franciszek, Sprutta Stanisław, Biskupski Zygmunt i Szydłowski Franciszek.

## Tow. Kupców Samodzielnych w Wolsztynie

W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 zebrania Zarządu i 6 plenarnych, na które przybywała przeważnie połowa członków. Roczne referaty i sprawozdania ze Zjazdów wygłoszone zostały przeważnie przez prezesa, którego zwykle delegowano, i który na swój koszt wszelkie podróże odbywa. Krótko przed wyjazdem na Kongres Kupiectwa Chrześc. do Warszawy otrzymał prezes p. Benebesel zaproszenie na raut, który się odbył na Zamku, gdzie prezes miał zaszczyt na Kongresie i raucie reprezentować towarzystwo nasze. Towarzystwo poleciło członkom zaopatrzyć się w godła związkowe, aby tym samym wyróżnić się jako firma chrześcijańska, a dla uświadomienia ludności znaczenia tych godeł dano ogłoszenie w prasie i to w Głosie Wolszyńskim i w Orędowniku na pow. Wolsztyn i Nowy Tomyśl. Informowano również członków o ulgach, jakie im przysługują przy wykupie świadectw przemysłowych . Zarząd był stale w łączności z władzami: Skarbową, Samorządową, Starostwem i Izbą Przemysłowo-Handlową w Poznaniu. Zwrócono się w końcu 1937 roku do rady miejskiej o obniżkę dopłaty do świadectwa przemysłowego, osiągając zniżkę o 20%. Na Fundusz Obrony Narodowej zebrano sumę 1.680,60 zł w gotówce i papierach wartościowych.

## Zrzeszenie Sam. Kupców Chrześc. we Wronkach

W roku 1937 odbyło Towarzystwo zebrań Zarządu 2, zebrań plenarnych 3 i 1 walne zebranie.

Na zebraniach poruszano przeważnie tematy aktualne i sprawy organizacyjne. A więc omawiano sprawy kredytowe,dotyczące kasy bezprocentowej dla zrzeszonego kupiectwa, sprawy dotyczące ograniczenia ilości jarmarków, sprawy szkolnictwa zawodowego, ustawodawstwo socjalne, sprawy podatkowe, samorządowe itd.

Specjalny referat na temat zryczałtowanego podatku przemysłowego wygłosił wiceprezes kol. Leon Grupiński. Z powodu przewlekłej choroby i niemożności pełnienia funkcji zdaje prezes kol. Fr. Mroczkiewicz swój urząd.

Zwołane na dzień 28 grudnia 1937 r. Walne Zebranie wybiera według statutu na dalsze dwa lata nowy zarząd, i to: H. Krysiński, prezes; Jan Michalski, zastępca; Fr. Bączyk, sekretarz; Jan Czwojdziński, zastępca, Józef Szalaty, skarbnik.

## Zrzeszenie Kupców we Wrześni

Mimo pogłębiającego się kryzysu, tym razem mniej gospodarczego a więcej kryzysu organizacyj zawodowych, społecznych itp., Zrzeszenie w tym roku sprawozdawczym wykazuje wyższy, intensywniejszy poziom aktywności, a szczególne broniąc zdecydowanie we wszystkich sprawach interesów kupiectwa zrzeszonego. Chociaż część kupiectwa chodzi jeszcze luzem i stroni od swej zawodowej i na miejscu jednej z poważniejszych organizacyj, to jednakże Zrzeszenie może się poszczycić stale wzrastającą frekwencją na zebraniach, jakie się odbywają regularnie w każdy czwartek po 15-tym każdego miesiąca. Wysiłek zarządu szedł nie tylko w kierunku oświatowym, lecz także zawodowym, przez stałe informowanie członków na zebraniach o kwestiach dotyczących kupiectwa w nowych zamiarach ustawodawczych Rządu, o wysiłkach organizacyj gospodarczych, jak również związku.

Na zebraniach plenarnych były zawsze wygłaszane interesujące referaty, z których zasługują na wyróżnienie dwa p. radcy Leona Mikołajczaka z Poznania, który mówił o strukturze handlu i kapitaliźmie. Następnie przedstawiciel Dyrekcji Poczt i Telegrafów z Poznana mówił na temat usług poczty w handlu i przemyśle. Interesujący także referat wygłosił p. mag. Wiesiołowski z Poznania, poruszając aktualne zagadnienie handlu. Dużo uwagi poświęcono propagandzie popierania wyrobów krajowych, popieranie chrześcijańskich placówek hurtowych, jak i zwalczanie nielegalnego handlu, a domokrążnego specjalnie. Pragnąc wyeliminować obcy handel, zarząd oddzierżawiał na czas jarmarków od tut. magistratu rynek. Zawsze współdziała zarząd z kierownictwem Szkoły Dokształcającej, biorąc żywy udział w 50-cio letnim istnieniu tejże. Z władzami utrzymuje zarząd ścisły kontakt.

Zrzeszenie straciło w roku sprawozdawczym przez śmierć śp. Stefana Obarskiego, założyciela zrzeszenia i od samego początku, bo od lat 28 członka zarządu, jednego z najruchliwszych i czynnych członków wielkiego społeczeństwa.

Zrzeszenie posiada własną bibliotekę i specjalny fundusz na ten cel.

Skład zarządu, wybrany na Walnym Zebraniu w dniu 19 lutego br., jest następujący: dyrektor Władysław Mikołajczak — prezes, Wacław Olek — wiceprezes, Włodzimierz Szajkiewicz — sekretarz, Mieczysław Przymusiński — zast. sekretarza, Marian Nowicki — skarbnik i bibliotekarz, Antoni Stein — radny, Hugon Gregorowicz — radny.

Członków liczy Zrzeszenie 35.

## Zrzeszenie Kupców Chrześc. na pow. Żnin

Zrzeszenie zorganizowało się po 3-letniej przerwie na nowo w dniu 27. VII. 1937 r., zmieniając swą firmę „Towarzystwo Kupców Samodzielnych w Żninie" zał. w roku 1905 na: „Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich na powiat Żnin". Przy reorganizacji przeszło starych członków — 9, wstąpiło nowych — 7, czyli 16. Dziś liczy Zrzeszenie 34, w tym kilku z pododdziału Gąsawa i Janowiec. Liczba ta jednakże w przyszłym roku się podwyższy, gdyż w tym krótkim czasie nie zdążono należycie opracować Gąsawę, Janowiec i Rogowo.

Chcąc dojść do takich rezultatów, trzeba było często i regularnie odbywać zebrania, odczyty i wycieczki, gdyż tylko tym można członków zainteresować i zwerbować. To też odbyto w tym krótkim czasie: 1 zebranie organizacyjne, 5 zebrań miesięcznych, 12 zebrań zarządu, 1 zebranie komisji rewizyjnej, 1 zebranie w oddziale Gąsawa, 1 zebranie w oddziale Janowiec, 1 zebranie w sprawie żydowskiej — razem 22 zebrania. Dalej odbyło się wspólne zwiedzenie Targów Pałuckich w Żninie, wspólne zwiedzenie Cukrowni w Żninie, wspólne zwiedzenie bekoniarni w Janowcu, oraz jedna wycieczka autobusowa szlakiem Inowrocław, Kruszwica, Włocławek, Ciechocinek, Żnin.

W Kruszwicy nastąpiło zwiedzenie fabryki H. Makowskiego, we Włocławku zwiedzenie fabryki cykorii F. Bohma.

W ubiegłym roku wręczono dyplomy: firmie A. Jurkiewicz z okazji 25-lecia firmy, firmie A. Schmidt z okazji 60-lecia firmy, firmie J. Górny z okazji 25-lecia pracy zawodowej. Na miesięcznych zebraniach wygłoszono 5 referatów, korespondencji wydano 59 listów i pocztówek oraz 7 okólników. Wniosków o kredyty kupieckie lub osiedleńcze rozpatrywano 5. Ogółem załatwiono 167 spraw bieżących. W Kongresie Kup. w Warszawie uczestniczyło 4 delegatów.

Udział w zebraniach miesięcznych wynosił 60%, zarządu 90%. Godeł kupieckich sprzedano 20 emaliowanych oraz 3 szklane.

Skład obecnego Zarządu jest następujący: prezes — Schmidt Władysław; wiceprezes — Bała Stanisław; sekretarz — Jankowski Erazm; skarbnik — Siadak Józef; ławnicy — Smorowski Stanisław, Lewandowicz Wacław, Tybiszewski Kazimierz.

## Zrzeszenia wchodzące w skład Wlkp. Związku Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu

1. **Konfraternia Kupców Chrześcijańskich, zał. w 1429 r. w Poznaniu**
   Prezes — Kazimierz Otmianowski, Szkolna 9
2. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Poznaniu**
   Prezes — Jan Borys, Al. Marsz. J. Piłsudskiego 37
3. **Zrzeszenie Chrześcijańskich Hurtowników Kolonialnych w Poznaniu**
   Prezes — Piotr Michałowicz, Szyperska 13/14
4. **Zrzeszenie Kupców Branży Żelaza, Sprzętów Szkła i Porc. w Poznaniu**
   Prezes — Kazimierz Michalak, Marsz. Focha 77
5. **Zrzeszenie Kupców Branży Delikatesowo-Kolonialnej w Poznaniu**
   Prezes — Michał Rotnicki, Fr. Ratajczaka 39
6. **Stowarzyszenie Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu**
   Prezes — Wilak Karol, Podgórna 10
7. **Związek Hurtowników Włókienniczych w Poznaniu**
   Prezes — Józef Pluciński, Woźna 12
8. **Zrzeszenie Samodzielnych Zegarmistrzów i Złotników w Poznaniu**
   Prezes — Stanisław Szulc, pl. Wolności 5
9. **Związek Drogerzystów R. P. Obwód I. w Poznaniu**
   Prezes — Ksawery Gadebusch, Nowa 6
10. **Zrzeszenie Kupców Zbożowych Ziem Zachodnich w Poznaniu**
    Prezes — Marian Maciejewski, Al. Marcinkowskiego 20
11. **Zrzeszenie Kupców Branży Cukrów, Czekolady i Owoców w Poznaniu**
    Prezes — Antoni Sobczak, Dąbrowskiego 64
12. **Zrzeszenie Detalistów Branży Kolonialnej w Poznaniu**
    Prezes — Stanisław Trybulski, pl. Sapieżyński 11
13. **Zrzeszenie Samodzielnych Przedstawicieli Handlowych w Poznaniu**
    Prezes — Jan Jagielski, Al. Marcinkowskiego
14. **Stowarzyszenie Kupców Opałowych na Woj. Poznańskie**
    Prezes — Fr. Bydłowski, Niegolewskich 22
15. **Zrzeszenie Kupców Maszyn i Narzędzi Rolniczych w Poznaniu**
    Prezes — dyr. J. Zajączkowski, Fr. Ratajczaka 16

16. **Zrzeszenie Kupców Komisjonerów Zwierząt Rzeźnych w Poznaniu**
Prezes — St. Jankowiak, Rzeźnia Miejska

17. **Zrzeszenie Kupców Branży Meblowej w Poznaniu**
Prezes — Antoni Przepióra, Dąbrowskiego 46

18. **Zrzeszenie Kupców Handlujących Trzodą i Bydłem w Poznaniu**
Prezes — M. Andrzejczak, Gostyń

19. **Zrzeszenie Kupców Branży Mechanicznej w Poznaniu**
Prezes — inż. H. Grzeszkowiak, św. Marcin 55

20. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Buku**
Prezes — Teski

21. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan powiatu Chodzieskiego**
Prezes — Fabiańczyk Stefan, Chodzież
Oddział: a) Janówiec
b) Gąsawa

22. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Czarnkowie**
Prezes — Marian Kasprzak

23. **Towarzystwo Kupców Samodzielnych w Gniewkowie**
Prezes — Kazimierz Woźniak

24. **Towarzystwo Kupców w Gnieźnie**
Prezes — Z. Migdałek, ul. Chrobrego 40

25. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Gostyniu**
Prezes — Mroczkiewicz Szymon, ul. św. Ducha

26. **Towarzystwo Kupców Samodzielnych w Grodzisku**
Prezes — Teofil Wierzejewski

27. **Zrzeszenie Samodzielnych Polsko-Chrześć. Kupców w Inowrocławiu**
Prezes — R. Kaźmierczak. ul. Kr. Jadwigi

28. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Jarocinie**
Prezes — Stanisław Chylewski, M. Piłsudskiego 1

29. **Towarzystwo Kupców w Kępnie**
Prezes — Roch Stasierski

30. **Towarzystwo Kupców w Kościanie**
Prezes — Wawrzyn Czajka

31. **Zrzeszenie Kupców w Koźminie**
Prezes — Ludwik Paryzek

32. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Kórniku**
Prezes — Antoni Białas

33. **Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Krotoszynie**
Prezes — Kazimierz Bajerlein, ul. Zdunowska

34. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Kruszwicy**
Prezes — Czesław Jankowski

35. **Towarzystwo Chrześcijańskich Kupców Samodzielnych w Lesznie**
Prezes — Jan Metelski, Dr. Metziga 7/8

36. **Zrzeszenie Kupców w Międzychodzie**
Prezes — Franciszek Bogajewicz

37. **Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Mogilnie**
Prezes — Franciszek Kostecki

38. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Nowym Tomyślu**
Prezes — Tadeusz Górczak

39. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Ostrowie**
Prezes — Henryk Serwa, M. Piłsudskiego 27

40. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Pleszewie**
Prezes — Stanisław Błażejewski, Kaliska 10

41. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijan w Rawiczu**
Prezes — Bolesław Thiele

42. **Towarzystwo Kupców w Rogoźnie**
Prezes — Marcin Skrzypczak

43. **Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Śremie**
Prezes — Władysław Ranus, Rynek 27

44. **Zrzeszenie Kupców Samodzielnych w Środzie**
Prezes — Ksawery Macikowski

45. **Towarzystwo Samodzielnych Polsko-Chrześć. Kupców w Strzelnie**
Prezes — Albin Radomski, ul. św. Ducha

46. **Zrzeszenie Kupców w Szamotułach**
Prezes — Jan Jęczkowski, Rynek 21

47. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Trzemesznie**
Prezes — Władysław Mizgalski, św. Jana 18

48. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich w Ryczywole**
Prezes — J. Błasiak, Rynek

49. **Zrzeszenie Samodzielnych Kupców w Wągrówcu**
Prezes — Brunon Haławski, Rynek 17

50. **Towarzystwo Kupców Samodzielnych w Wolsztynie**
Prezes — K. Benebesel

51. **Zrzeszenie Samodzielnych Chrześcijańskich Kupców we Wronkach**
Prezes — H. Krysiński, Rynek 19

52. **Zrzeszenie Kupców we Wrześni**
Prezes — dyr. Wł. Mikołajczak

53. **Zrzeszenie Kupców w Żerkowie**
Sekretarz — Andrzej Cyplik

54. **Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich na powiat Żnin**
Prezes — Władysław Schmidt, Żnin, pl. Klasztorny

## Zarząd Wlkp. Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. | Woźniak Franciszek | Prezes | Poznań | Kramarska 16 |
| 2. | Borys Jan | I. wiceprezes | ,, | Al. Marcink. 11 |
| 3. | Barełkowski Stan. | II. ,, | ,, | Woźna 18 |
| 4. | Gadebusch Ksawery | III. ,, | ,, | Nowa 7 |
| 5. | Klausius Bronisław | Skarbnik | ,, | pl. Sapież. 8 |
| 6. | Lisiewicz Walenty | Sekretarz | ,, | Żydowska 2/3 |
| 7. | Gromadziński Wal. | Czł. Zarządu | ,, | Nowa 7 |
| 8. | Dr. Edm. Piechocki | zast. sekretarza | ,, | Nowa 10 K.K.O. |
| 9. | Rotnicki Michał | Czł. Zarządu | ,, | Fr. Ratajcz. 36 |
| 10. | Koźlicki Zdzisław | ,, ,, | ,, | pl. Wolności 10 |
| 11. | Kałamajski Stefan | ,, ,, | ,, | pl. Wolności 6 |
| 12. | Witkowski Stefan | ,, ,, | ,, | Dąbrowskiego 49 |
| 13. | Dr. Roman Leitgeber | ,, ,, | ,, | św. Marcin 70 |
| 14. | Dyr. J. Zajączkowski | ,, ,, | ,, | Fr. Ratajcz. 16 |
| 15. | Pelec Zygmunt | ,, ,, | Szamotuły | Rynek 2 |
| 16. | Haławski Brunon | ,, ,, | Wągrowiec | Rynek 17 |
| 17. | Misiak Adam | ,, ,, | Leszno | Rynek 36 |
| 18. | Knast Stefan | ,, ,, | Inowrocław | Kr. Jadwigi 29 |
| 19. | Migdałek Zygmunt | ,, ,, | Gniezno | Chrobrego 40 |
| 20. | Splitt Dezydery | ,, ,, | Ostrów | Rynek 10 |

## Komisja Rewizyjna Wlkp. Związku Chrześc. Zrzeszeń Kupieckich

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. | Michałowicz Piotr | Przewodniczący | Poznań | Szyperska 14/15 |
| 2. | Thiele Bolesław | Zast. przew. | Rawicz | |
| 3. | Lewandowski Wład. | Członek | Poznań | St. Rynek 55 |
| 4. | Jarczewski Wit | ,, | ,, | Słowackiego 40 |
| 5. | Bessert Czesław | ,, | ,, | Słowackiego 40 |
| 6. | Kajewski Jan | zastępca | ,, | 27 Grudnia 5 |
| 7. | Kawecki Teofil | ,, | ,, | Gąsiorowskich 6 |
| 8. | Zgaiński Teofil | ,, | Leszno | Rynek 32 |